revija
VARNOST
1–2/2020
Ministrstvo za notranje zadeve
Republike Slovenije
Letnik LXVIII
ISSN 0350-7114
ISSN 2232-318X

Delo policije v času koronavirusa

100 let policijskega muzeja in 170 let policije na Slovenskem

Slovenske policistke o svojih izkušnjah z delom na mirovnih misijah

KAZALO

UVODNIK

5 Nič več ne bo, kot je bilo

AKTUALNO

6 Delo policije v času koronavirusa
33 Izobraževanje na daljavo na Višji policijski šoli v koronačasu
36 Policijska psihologinja Elizabeta Vovko o tem, kako (pre)živeti epidemijo
40 Praznovanje dneva policije: dan za dnem nas navdihujejo požrtvovalna dejanja naših zaposlenih
50 V juniju poostrili nadzor meje s Hrvaško: »Pot čez Slovenijo se ne izplača!«
53 15 let Prümske pogodbe o čezmejni izmenjavi profilov DNK, prstnih odtisov in drugih podatkov
54 Daktiloskopija, ena najstarejših in obenem najsodobnejših preiskovalnih metod v policiji
55 Nova umetniška pridobitev v Nacionalnem forenzičnem laboratoriju in pogovor z Aljažem Vidrajzom, avtorjem mozaika Dokazno gradivo
59 100 let policijskega muzeja in 170 let policije na Slovenskem
64 Pogovor s 97-letnim nekdanjim miličnikom Ignacem Sedmakom
70 Na ekskluzivni dogodek za promocijo zaposlovanja v Tacen tokrat povabili novinarje in fotoreporterje
74 Pogovor z znanim pisateljem kriminalk Tadejem Golobom

NOVICE

76 Akcija Zavoda belih angelov Hvala, ker ste!
77 Na poletni muzejski noči tudi Nacionalni forenzični laboratorij
78 Prvi skupni nadzor nad jadralnimi padalci in zmajarji
78 Ali si rojen za junaka?
78 Novo spletno mesto Originalen.si za boj proti ponaredkom
79 Kadrovske menjave na vrhu policije
79 Prvi maraton nadzora nad psihofizičnim stanjem voznikov
80 Razpis za nove pomožne policiste odprt samo še do 14. avgusta

ANKETA

81 Rezultati ankete o zaposlitvenih možnostih kažejo, da mora biti aktivno zaposlovanje dolgoročen cilj policije

STROKOVNI PRISPEVEK

86 Dr. Dorijan Keržan: Slovenski forenziki med ustanovnimi člani ENFSI, evropskega združenja forenzičnih inštitutov

IZOBRAŽEVANJE

90 Usposabljanje za uporabo električnega paralizatorja
94 Za upravljanje brezpilotnih zrakoplovov usposobljenih 20 novih kandidatov
98 Taktično vajo v Gotenici uspešno zaključila že 10. generacija policistov nadzornikov državne meje

MEDNARODNO SODELOVANJE

102 Mednarodna akcija Active Shield za boljšo varnost v železniškem prometu
105 Z resolucijo št. 1325 pred 20 leti do večje vloge žensk na mirovnih misijah
115 Vseevropska kampanja o prednostih prijavljenega dela
115 Preventivna akcija #NeBodiLahkaTarča za večjo varnost mladih na internetu

PROSTI ČAS

117 Delavci ministrstva, v prostem času nadarjeni umetniki, razstavili svoja umetniška dela
124 Suzana Ivanović o svoji največji strasti – kinološki disciplini rally obedience

Utrip policijskega dela med epidemijo covida-19

6

Medalje za hrabrost in požrtvovalnost podelili 29 policistkam in policistom ter 22 občankam in občanom

42

Daktiloskopija in 15 let čezmejne izmenjave prstnih odtisov

53

Letošnje praznovanje dneva policije smo popestrili s številnimi dogodki presenečenja.

40

Dobrodošli v Muzeju slovenske policije, ki praznuje že 100. rojstni dan!

59

Naše aktivnosti za promocijo zaposlovanja že dajejo rezultate.

81

Za uporabo električnega paralizatorja je usposobljenih že 237 policistov iz vse Slovenije.

90

20 let od prve napotitve slovenske policistke na mirovno misijo

105

VARNOST 1–2/2020, januar–junij

ISSN 0350-7114
ISSN 2232-318X

Pripravil: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Lektorirala: mag. Nataša Podhraški, SPLIKD MNZ
Fotografija na naslovnici: Alenka Drenik, Policijska uprava Novo mesto
Oblikovanje naslovnice: Služba za upravno poslovanje in grafiko MNZ
Tehnično oblikovanje: Mirsada Dželadini, SUPG MNZ
Tisk: Tiskarna Prima print, d. o. o.
Naklada: 4.000 izvodov
Naslov: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU, Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana
Spletna naslova: www.gov.si, www.policija.si
Telefon: 01/428 57 45, **e-naslov**: varnost@policija.si

Slovenska policija · policija_si · MNZ RS Policija · police_slovenia

UVODNIK

NIČ VEČ

NE BO, KOT JE BILO

Ko smo kmalu po novem letu v uredništvu začeli razmišljati o novi številki revije in zanjo zbirati prvo gradivo, si nismo predstavljali, da nam bo smele načrte že kmalu prekrižala epidemija. Namesto živahnim spomladanskim temam je primat policijskega komuniciranja pripadel novemu pojmu – koronakrizi.

Konec maja, s sproščanjem ukrepov, smo se odločili, da moramo revijo vendarle dokončati. To smo dolžni vsem tistim, ki ste se v vmesnem času potrudili in nam poslali svoje prispevke, svoja doživljanja. Velika škoda bi bila, če jih ne bi objavili. Predvsem pa smo želeli v besedi in sliki zajeti zavzeto in predano delo vseh zaposlenih v policiji v preteklih mesecih, ki mora biti po našem prepričanju zapisano. Za zgodovino. Le tisto, kar je tako ali drugače dokumentirano, ostaja prihodnjim rodovom. Tega so se pred tisočletji zavedali že naši predniki, ki so nam kot tihe priče svoje družbe, kulture in drobcev vsakdanjega življenja zapustili popisane jamske stene.

Tudi slovenska policija ima svoje *zidove*. Bodisi na družbenih omrežjih bodisi na papirju. Kateri bodo trajnejši, bo pokazal čas, prepričani pa smo, da bo zgodovina – kakršen koli jezik že bo v prihodnje uporabljala – vsakič povedala, da je slovenska policija vedno bila in bo v službi državljank in državljanov. Čeprav je morda kakšen politik kdaj javno podvomil o tem. Ampak politiki pridejo in grejo, policija pa ostaja. Zato mora ostati modra in svoje delo v vsaki situaciji opravljati neodvisno, strokovno in zakonito.

Potem ko je svet za mesec, dva obstal in so celo najlepše plaže samevale, smo ponovno padli v vrtinec dogajanja, hitenja po službah in poletne gneče ob morju, v trgovinah in lokalih. A koronačas je pustil posledice in zdi se, da povratek v prejšnjo normalnost ni več možen. Vsaj glede policijskega piara – pred kratkim smo namreč ostali brez dolgoletne vodje in glavne urednice revije Varnost, mag. Vesne Drole. Ob njeni profesionalni odličnosti smo komuniciranje celotne policije z javnostmi z leti vsi skupaj dvignili na zavidljivo visoko strokovno raven. Postavili smo si visoka merila, ki jih želimo dosegati tudi v prihodnje.

Ne glede na to, kako razburkani časi se nam morda rišejo na obzorju, v policiji še naprej ostajamo zvesti sami sebi in javnosti. Slovenski policisti bomo namreč vedno tu. Za vas. Za ljudi.

#mojapolicija

Uredništvo

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

SE ŽIVLJENJE VRAČA V USTALJENE TIRNICE?

POLICIJA VSEKAKOR BOGATEJŠA ZA NOVO IZKUŠNJO

Nekaj, kar se je še pred nekaj meseci zdelo znanstvena fantastika, je skoraj čez noč postalo realnost. V Sloveniji smo se, podobno kot v številnih drugih državah, nenadoma srečali z epidemijo globalnih razsežnosti, kakršne novejša zgodovina ne pomni. Na srečo smo jo – tudi ob pomoči državljank in državljanov Slovenije, ki so dosledno spoštovali sprejete ukrepe – uspešno zajezili. Vsaj za nekaj časa.

Tokrat so bili v prvih bojnih vrstah zdravstveni delavci, pripadniki služb zaščite in reševanja, predstavniki medijev in številni drugi, toda izjemno zavzeti in vključeni v dogajanje smo bili tudi policistke in policisti, ki smo v tem času brezhibno opravljali svoje delo. Tako svoje redno policijsko delo kakor tudi številne dodatne zadolžitve, ki so jih policiji narekovali ukrepi za zajezitev epidemije. Vse te naloge smo izvajali odgovorno, velikokrat na robu zmogljivosti in pogosto tudi sami izpostavljeni tveganju za zdravje.

Če bi nam na začetku leta kdo napovedal, da se bo javno življenje po večjem delu sveta že kmalu povsem zaustavilo, da se bodo zaprle šole in javne ustanove, da bo promet skoraj zamrl, da se bo smelo v trgovino le še pod določenimi pogoji in ob določenih urah in da se bodo celo državne meje neprepustno zaprle, ne bi verjeli. Vendar pa je nepredstavljivo zelo hitro postalo še kako otipljivo.

Rokovanje ni bilo več vljudnostna, temveč prej nevarna gesta, objemom smo se začeli izogibati in po najnujnejših opravkih smo smeli le še z maskami na obrazih in v zaščitnih rokavicah. Razkužila so postala iskana

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

dobrina. Pri marsikom so se pojavili obup, strah, celo panika, nešteta vprašanja, kaj zdaj in kako naprej. Delovanje družbenega sistema so pred kaosom varovale številne interventne službe, ki znajo delovati v krizi. Te so kontinuirano zagotavljale vsaj nekakšno stabilnost in prebivalcem dajale občutek varnosti v času precejšnje negotovosti, kar je to obdobje vsekakor bilo.

Tudi slovenska policija, kot ena izmed teh služb, je bila v zadnjih mesecih izjemno obremenjena. Zaposleni smo morali opraviti številne dodatne naloge, od spremstva konvojev, prisotnosti na notranjih mejah do izvajanja ukrepov za omejitev gibanja in združevanja, poleg vsega pa so našo povečano prisotnost zahtevale še nezakonite migracije.

Samo v prvih dveh mesecih epidemije so policistke in policisti poleg vseh rednih nalog čez ozemlje Slovenije organizirano pospremili skoraj 67.000 tovornih vozil. Poleg rednega policijskega dela so izvajali še ukrepe za omejitev gibanja in združevanja in samo aprila in maja izvedli skoraj 190.000 kontrol na krajih, kjer so se pred epidemijo običajno zbirali ljudje. Ves čas so zagotavljali prisotnost na kontrolnih točkah na notranjih mejah – tistih mejah, na katerih smo mejno kontrolo odpravili že pred 13 leti z vstopom Slovenije v schengensko območje.

Kot podpora vsem policijskim aktivnostim so se v ozadju, daleč od oči javnosti, na Ministrstvu za notranje zadeve z obema organoma v sestavi reševale tudi zahtevne logistične in tehnične naloge, pravna vprašanja, kadrovski izzivi, prilagoditve za delo od doma, šolanje na daljavo in videokonference ter skrb za ustrezne ukrepe in zaščitna sredstva, ki bodo obvarovala zaposlene pred okužbami. Poleg tega smo ves ta čas intenzivno skrbeli tudi za obveščenost tako notranje kot zunanje javnosti.

Pred vami je zdaj nekakšen kolaž najvidnejših aktivnosti policije.

Da bi lahko v Varnosti vsaj okvirno predstavili vso kompleksnost našega dela in aktivnosti med epidemijo, smo za sodelovanje s sliko in besedo že maja zaprosili tudi policijske enote in prenekatera se je odzvala, zanimive vtise o svojem doživljanju epidemije pa nam je poslalo tudi nekaj posameznikov, zaposlenih v policiji. Iz resnično zajetnega gradiva smo zaradi pomanjkanja prostora nato izbrali le nekaj najbolj reprezentativnih fotografij, prav tako smo bili marsikatero besedilo prisiljeni skrajšati, a smo se trudili ohraniti pristnost zapisanega. Zavedamo se tudi, da v tako kratkem orisu katerega izmed področij dela morda nismo zajeli. Kljub temu upamo, da boste bralci dobili vsaj približen občutek, kako smo v slovenski policiji preživljali to zahtevno krizno obdobje.

ZAČETEK EPIDEMIJE V ZNAMENJU POZIVOV »OSTANITE DOMA!«

Potem ko je Slovenija 12. marca zaradi naraščanja števila primerov okužb z nalezljivo boleznijo covid-19 razglasila epidemijo in s tem sledila Svetovni zdravstveni organizaciji, ki je dan prej razglasila pandemijo, je država nemudoma sprejela številne nujne ukrepe, denimo zaprtje vrtcev in šol, omejevanje prehoda na meji z Italijo, umirjanje javnega življenja, delo od doma …, in priporočila za zaustavitev širjenja te bolezni; med njimi so bili najpomembnejši higienski napotki. Svoje delo je v skladu z njimi zelo hitro organizirala tudi policija.

Že v prvih dneh epidemije so občani policijsko interventno številko 113 v naših operativno-komunikacijskih centrih dobesedno zasuli s številnimi vprašanji o novem virusu, zato smo jih opozorili, da je to številka za klice v sili in ni namenjena informacijam o koronavirusu. Zaradi zdravja zaposlenih in zdravja ljudi smo obiske prebivalcev na policijskih postajah omejili za vse nenujne zadeve. V javnosti je spontano vzniknila akcija več institucij in posameznikov, ki se je začela na

družbenih omrežjih pod geslom »Mi smo tu za vas, prosimo, ostanite doma za nas!«, in mi smo se ji z veseljem pridružili. Tako smo policisti ljudi pozvali k odgovornosti in se hkrati zahvalili vsem, ki so spoštovali navodila in ostali doma, da ne bi ogrožali sebe in drugih. Čas epidemije je tako poudaril tudi delo policije v skupnosti.

Mi smo tu
za vas !
...prosimo
ostanite doma !
POLICIJA
SLO
P 06-792

Na marsikateri policijski postaji po Sloveniji so sporočilo »Mi smo tu za vas, prosimo, ostanite doma za nas!« podkrepili tudi s sliko, saj je ta pogosto še zgovornejša od besed. Na fotografijah so policisti policijskih uprav Koper, Maribor in Murska Sobota.

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

ZELO HITRO VZPOSTAVILI POSEBEN REŽIM PREHAJANJA DRŽAVNIH MEJA

Tako kot v mnogo drugih državah smo že 11. marca vzpostavili poseben režim prehajanja svojih državnih meja – celo tam, kjer je bil zaradi vstopa v schengensko območje nadzor na meji že več kot deset let odpravljen.

Najprej so na meji z Italijo, kjer se je takrat razvijalo eno prvih svetovnih žarišč epidemije, potnike ob asistenci policije začeli preverjati zdravstveni delavci in predstavniki Civilne zaščite. Čez nekaj dni se je začela zapirati tudi meja s preostalimi sosednjimi državami: Avstrija je zaprla in omejila delovni čas nekaterih prehodov na slovensko-avstrijski meji, tudi Madžarska je zaprla svoje meje in omogočala le najnujnejši tranzit čez svojo državo, 18. marca pa so prenehali obratovati tudi vsi mejni prehodi za obmejni promet med Slovenijo in Hrvaško. Nato so se z vladnimi odloki začeli vzpostavljati začasni mejni prehodi in kontrolne točke, pri čemer je bilo za vsako določeno, kdaj je odprta in kdo jo lahko prestopa, komu se ob vstopu odredi karantena in katere osebe so izvzete, komu se dovoli vstop v državo in komu ne.

Vsi ti ukrepi so se glede na epidemiološke ocene Nacionalnega inštituta za javno zdravje zelo hitro spreminjali, spreminjali so se pogoji za vstop v državo in sprejemale nove odredbe in odloki, pogosto v razmiku nekaj dni, čemur se je moralo sproti prilagajati tudi delo policistov. Določene omejitve na meji ostajajo v veljavi še naprej, tudi po uradnem preklicu epidemije maja, in sicer tako ob vstopu v Slovenijo na zunanji meji kot na kontrolnih točkah na naših notranjih schengenskih mejah.

Zaradi globalne epidemije koronavirusa se je pretok ljudi in blaga med državami zelo omejil, toda prevoz nekaterih nujnih, osnovnih dobrin je kljub temu treba omogočiti, kot so se 19. marca na videokonferenci dogovorili generalni direktorji in vodje mejnih služb Avstrije, Madžarske, Italije, Hrvaške, Srbije in Slovenije.

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

SPREMSTVO KONVOJEV TOVORNIH VOZIL IN AVTOBUSOV

Ena izmed pomembnih nalog slovenske policije je bila ob pojavu epidemije tudi zagotavljanje organiziranega spremstva potnikov in tovornih vozil, ki so obtičali na meji z Italijo, čez ozemlje Slovenije v njihove matične države. Že v prvih dveh tednih od uvedbe ukrepov na meji so policisti tako izvedli nadzorovan transport skoraj 8.000 tovornih vozil, namenjenih proti Hrvaški in Madžarski ter naprej v druge tranzitne države.

Policist na kontrolni točki na nekdanjem mejnem prehodu za mednarodni promet Vrtojba

24. marca 2020 se je pred srbskim veleposlaništvom v Ljubljani zbrala večja skupina državljanov Srbije, ki so se želeli vrniti v svojo domovino, a so jih na mejnih prehodih zaradi zaprtih meja zavrnili. Zaradi zaprtih prenočišč in restavracij so ostali praktično na cesti, zato je Policija v sodelovanju z Veleposlaništvom Srbije, Srbsko pravoslavno cerkvijo v Sloveniji, Mestno občino Ljubljana, Mestnim redarstvom Ljubljana, Civilno zaščito Ljubljana, zdravstvenim osebjem ter drugimi zanje organizirala začasno nastanitev, oskrbo in prehrano v športni dvorani Ježica. Že naslednji dan je bil organiziran prvi konvoj 72 vozil s 197 srbskimi državljani. Konvoj smo policisti Policijske uprave Ljubljana organizirano pospremili do meje s Hrvaško. Do 10. maja smo nato v konvojih pospremili še 1.086 oseb s 526 vozili na njihovi poti vračanja v matično državo.

OMEJITVE GIBANJA IN ZBIRANJA LJUDI NA JAVNIH POVRŠINAH

Med dodatnimi zadolžitvami v tem času je bil tudi nadzor nad izvajanjem odloka o začasni prepovedi zbiranja ljudi na javnih krajih, ki ga je vlada sprejela 20. marca in je do danes doživel že več sprememb in dopolnitev glede na epidemiološke potrebe – bodisi zaostrovanje (npr. omejitev gibanja znotraj občinskih meja) bodisi rahljanje ukrepa.

Tako smo policisti med drugim tudi preverjali, ali prebivalci spoštujejo vsakokratne prepovedi gibanja in zbiranja, in jih ob tej priložnosti pozivali, naj se po nepotrebnem, brez upravičenega razloga, ne zadržujejo na javnih mestih in površinah.

Lepo spomladansko vreme je klicalo k druženju in gibanju na prostem, zato so bile prepovedi zbiranja ljudi na javnih mestih in površinah ter prepovedi gibanja izven občin razumljivo neprijetne. Na fotografiji je kontrola policistov na začetku aprila, med preverjanjem, ali voznik spoštuje vladni odlok o splošni prepovedi gibanja izven občin. Na posameznih kontrolnih točkah smo preverjali, ali med občinami res potujejo samo tisti, ki spadajo v izjeme. Če smo ocenili, da je to zadosten ukrep, smo voznike le opozorili oziroma jim ukazali upoštevanje odloka. Tiste, ki so zaradi malomarnosti kršili odlok, smo napotili na naslov stalnega bivališča, medtem ko smo za kršitelje Zdravstvenemu inšpektoratu RS podali pisni predlog za uvedbo postopka.

Ves čas nas je vodilo zavedanje, da so prepovedi neprijetne, a nujne za dobro vseh, še posebno zaradi najranljivejših skupin, za katere bi bila okužba s koronavirusom lahko usodna.

Zato smo izvedli številne poostrene nadzore na najrazličnejših lokacijah, tudi na avtocestah in preostalih državnih in lokalnih cestah, pri čemer naš namen ni bil kaznovanje ljudi, temveč upoštevanje zdravstvenih priporočil strokovnjakov ter sprejetih zakonov in odlokov za preprečevanje širjenja nalezljive bolezni. Samo med velikonočnim koncem tedna smo tak nadzor izvedli v kar 11.308 krajih po vsej Sloveniji; prejeli smo 363 prijav, sami pa zaznali 1.089 kršitev odloka in izrekli kar 700 opozoril. K spoštovanju ukrepov za varovanje javnega zdravja smo pozivali tudi ob napovedih protestnih zbiranj ljudi v središčih večjih mest, ki so se začela na začetku maja.

Na fotografijah (levo in na naslednji strani) je prikazano delo policistov ob protestnem shodu 8. maja v Ljubljani, ko smo zaradi varnosti omejili gibanje ljudi v okolici državnega zbora. Policisti smo opravljali naloge za varovanje državnega zbora, vzdrževali javni red in mir, zagotavljali varnost ljudi, skrbeli za varnost prometa in nadzirali spoštovanje odloka o začasni splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih mestih in površinah. Udeležence javnega zbiranja smo opozarjali, naj upoštevajo ukrepe za preprečevanje in širjenje nalezljive bolezni.

Berlitz
POLICIJA

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

SKRB ZA PROMETNO VARNOST MED NAŠIMI PRIORITETAMI TUDI V ČASU COVIDA-19

Priporočeno zadrževanje prebivalcev pretežno za štirimi stenami, omejitve gibanja in pozivi ljudem, naj ne hodijo na pot, če ni res nujno, so sicer prispevali k redkejšemu prometu in bolj praznim cestam, a so nekateri vozniki prav zato vozili še bolj objestno, hitro in nevarno.

Policisti smo zato skupaj z Javno agencijo RS za varnost prometa, Avto-moto zvezo Slovenije, zavodom Varna pot in drugimi organizacijami cestnoprometne udeležence ves čas epidemije nagovarjali, naj vozijo trezno in odgovorno ter se po nepotrebnem ne izpostavljajo tveganjem in nevarnostim v prometu, z doslednim spoštovanjem predpisov pa naj dokažejo solidarnost do zdravstvenih delavcev in drugih pripadnikov interventnih služb, ki so bili v tem času že zelo obremenjeni z aktivnostmi za obvladovanje epidemije. Posebna opozorila so bila namenjena tudi motoristom, mopedistom in kolesarjem.

Po dveh mesecih, ob začetku sproščanja ukrepov za zajezitev epidemije in ob povratku otrok v šole konec maja, smo svoja prizadevanja za večjo prometno varnost čedalje bolj usmerjali v problematiko alkohola, hitrosti, varnostnega pasu in motoristov, tudi s poostrenimi nadzori, ki jih bomo izvajali še naprej in s katerimi želimo prispevati k ponovnemu umirjanju prometa.

Policiste konjenike smo na Obali v prvi polovici maja povabili, naj se nam pridružijo pri preventivnem opozarjanju na spoštovanje zakonodaje, predvsem prometne. Policista konjenika sta se 10. maja v Izoli posvetila zlasti ozaveščanju kolesarjev in mopedistov ob obalni cesti. S konjema sta se sprehodila tudi čez mestno jedro pa vse do Simonovega zaliva, kjer sta med domačini požela veliko navdušenja (na fotografiji).

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

NA PODROČJU KRIMINALITETE AKTIVNO OPOZARJALI ZLASTI NA SPLETNO VARNOST IN NASILJE V DRUŽINI

Delo in šolanje od doma sta mnogo ljudi zaprla med domače stene in priklenila pred računalniške zaslone. Po zaslugi sodobne tehnologije in pripomočkov naši delovni procesi le niso povsem obstali, povečalo se je komuniciranje preko spleta, okrepili pa so se – še zlasti pri mladih – tudi virtualni pogovori na družabnih omrežjih in v spletnih klepetalnicah, kjer so uporabniki izpostavljeni tudi številnim tveganjem, kot so spletne goljufije in prevare, izsiljevanje preko spleta in spletne spolne zlorabe.

Tej problematiki smo zato v policiji že takoj ob razglasitvi epidemije posvetili posebno pozornost. Strokovne službe so pripravile številne nasvete za varno rabo interneta, in sicer tako za zunanjo javnost kot za zaposlene, saj je tudi mnogo uslužbencev policije začelo svoje naloge opravljati od doma.

Ob vsem tem je operativno kriminalistično delo nemoteno teklo naprej. V povezavi z epidemijo covida-19 je največ pozornosti v javnosti pritegnil začetek preiskovanja sumov nepravilnosti pri naročilu in dobavi zaščitne opreme. Sodelovali pa smo tudi v številnih mednarodnih kampanjah za ozaveščanje o različnih oblikah kriminala.

Veliko preventivnih aktivnosti smo namenili tudi problematiki nasilja v družini. Dom, ki naj bi bil najvarnejše mesto pred virusom, je bil za mnoge žrtve družinskega nasilja celo nevarnejši kot javni kraji. Kadar so socialni stiki omejeni, so medsebojni odnosi na preizkušnji, v družinah lahko prihaja do trenj in celo nasilnih dejanj, žrtev pa sama morda ne zmore poklicati na pomoč, saj je povzročitelj nenehno v njeni bližini. Zato smo ljudi večkrat pozvali, naj v primeru, ko v sosednjem stanovanju slišijo nasilje ali klice na pomoč, nemudoma pokličejo policijo, ki bo zaščitila žrtev, zoper storilce pa primerno ukrepala, tudi med epidemijo.

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

AŽURNO OBVEŠČANJE POLICIJE KLJUČNEGA POMENA TAKO ZA ZUNANJO JAVNOST KOT ZA ZAPOSLENE ZNOTRAJ POLICIJE

Zagotovo je bilo (in je še vedno) zelo težko slediti vsem spremembam, povezanim z neštetimi priporočili, zakonskimi predpisi in pravili za delovanje med epidemijo na različnih področjih. Prav zato smo poskušali o bistvenih novostih s področja policijskega dela ažurno obveščati tako svoje državljane kakor tudi tujce, ki so potovali v našo državo. O aktivnostih policije, povezanih z obvladovanjem epidemije, smo na svojih spletnih straneh, družbenih omrežjih policije in prek medijev dnevno objavljali sporočila za javnost ter opozorila in preventivne nasvete.

Kot zelo koristno se je izkazalo tudi 23. marca vzpostavljeno spletno mesto policije z naslovom Prehajanje državne meje med epidemijo zaradi koronavirusa, kjer še vedno objavljamo ažurne informacije glede (hitro spreminjajočega se) mejnega režima na posameznih kontrolnih točkah in mejnih prehodih, njihovega obratovalnega časa, karantene, tranzita in vstopnih pogojev; zelo iskana je tudi angleška različica tega spletnega mesta.

Okrepili smo tudi svoje aktivnosti, namenjene obveščanju notranje javnosti. V policijske enote so vsakodnevno prihajale nove usmeritve in najrazličnejša

Z našim novim helikopterjem smo koronavirus, nadlogo, ki nam je povzročila toliko preglavic, na družbenih omrežjih simbolično odpeljali že konec aprila. Poigrali smo se z obdelavo videa in ga objavili na FB-profilu slovenske policije. Na sliki je izsek iz videa Korona odhaja, fotomontaže helikopterskega transporta.

navodila, ki so jih morali upoštevati policisti na terenu. Za večjo preglednost najpomembnejših dokumentov je bil tudi na intranetu policije za zaposlene vzpostavljen poseben portal Novi koronavirus, kjer je na enem mestu dostopno operativno in strateško gradivo z vseh področij policijskega dela in postopkov kakor tudi zdravja pri delu (higienska priporočila in drugi organizacijski ukrepi), varnega dela z računalnikom od doma in spletne varnosti ter organizacije dela in poslovanja.

Spremembe v koronačasu je bilo mogoče začutiti na vseh področjih, v segmentu dela piarovcev pa predvsem pri komuniciranju z ljudmi. Predstavnik za odnose z javnostmi na Policijski upravi Kranj mag. Bojan Kos je takole opisal svoje delo na družbenem omrežju: »Tu smo lahko neodvisno od drugih objavljali povsem svoje vsebine. Uporabili smo sproščen stil komunikacije, ki se je izkazal za izjemno učinkovitega. Prevladovale so videovsebine, ki so v času epidemije dosegle kar 2,5 milijona ogledov. En video je še posebno izstopal, saj se je dlje časa in večkrat v okviru brezplačne objave ›vrtel‹ tudi v reklamnem bloku na različnih televizijah. Gre za video s pozivom #ostanidoma, v katerega je bilo vloženega ogromno truda. V tem času smo za svoje delo prejeli že ogromno pohval, kar nam daje potrditev, da delamo prav in prave stvari. Mi smo občanom dajali varnost, oni nam zahvalo, vmes pa se je našel tudi kdo, ki je daroval stvari, kot so maske, hrana in zaščitna sredstva.«

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

V KLICNEM CENTRU V TREH MESECIH OD NJEGOVE VZPOSTAVITVE ODGOVORILI NA VEČ KOT 53.000 VPRAŠANJ

Zaradi zasedenosti telefonske številke policije 113 in telefonskih številk vseh drugih policijskih enot v državi ter v želji, da bi z nasveti pomagali vsem, ki so se v tem obdobju pogosto obračali na nas z vprašanji o novih ukrepih za zajezitev epidemije bolezni covid-19, smo 3. aprila 2020 vzpostavili tudi posebno kontaktno telefonsko številko 01 514 70 01. Kljub temu da policija pri izvajanju določenih omejevalnih aktivnosti ni bila nosilec, ampak je le nudila asistenco, smo namreč presodili, da je za ljudi pomembno, da zanje vzpostavimo poseben komunikacijski kanal ter jim prisluhnemo in pomagamo s koristnimi nasveti in informacijami glede policijskega dela v času koronavirusa.

Tako smo vsak dan, tudi ob sobotah in nedeljah, odgovarjali na številne telefonske klice, pripravljali pa smo tudi odgovore na pisna zaprosila, ki smo jih prejemali na elektronski naslov info.koronavirus@policija.si. Odločitev za vzpostavitev klicnega centra se je izkazala za pravilno, saj smo samo v centru do vključno 1. julija odgovorili na več kot 34.000 telefonskih klicev in po e-pošti odposlali dobrih 18.700 pisnih odgovorov.

V centru je ob pomoči sodelavcev z Uprave uniformirane policije vsak dan sodelovalo v povprečju od 10 do 15 zaposlenih s Policijske akademije

(koordinatorji usposabljanj, policisti, učitelji Višje policijske šole in drugi). Ti so ljudem odgovarjali in jim svetovali, kako lahko ravnajo v najrazličnejših situacijah, povezanih z izvajanjem odloka in veljavnimi omejitvami. Vprašanja ljudi so se največkrat nanašala na možne izjeme pri gibanju in prehajanju meja, pa tudi na druge specifične situacije, npr. povezane s tujino, poslovanjem podjetij ipd. Odgovori na najpogostejša vprašanja so bili objavljeni tudi na spletni strani Ministrstva za notranje zadeve. V klicnem centru so do zdaj prejeli že mnogo zahval ljudi, da so jim s pisnimi ali ustnimi pojasnili hitro in strokovno pomagali pri rešitvi konkretne situacije. Delo v klicnem centru se še nadaljuje, saj je klicev še vedno veliko, vsak dan okoli 500 (v prvih dneh jih je bilo vsakodnevno celo okoli 900!), k temu pa v center dodatno prispe še okoli 300 pisnih vprašanj dnevno; narašča tudi število klicev iz tujine, ki so večinoma v angleškem jeziku, zaradi česar morajo biti »operaterji« resnično dobro seznanjeni z aktualnimi predpisi in drugimi informacijami.

Na začetku so bila vprašanja za klicni center večinoma povezana z odlokom o začasni splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih mestih ter prepovedi gibanja izven občin. Že po nekaj dneh, ko je bilo veliko pojasnil objavljenih v medijih, pa so se zaprosila čedalje bolj nanašala na druge teme, denimo na prestopanje državne meje (potovanje v notranjost, tranzit ipd.), prihod na delo iz BiH in Hrvaške ali pa odhod naših delavcev na delo v Avstrijo in Nemčijo. Veliko vprašanj je bilo tudi glede možnosti transporta opreme za podjetja ali posameznike iz tujih držav v Slovenijo in obratno. Dežurne v centru je na začetku aprila presenetilo tudi nekoliko nenavadno vprašanje dveh dečkov, ki sta se zaradi takratne omejitve gibanja znotraj občine zbala, da ju velikonočni zajček ne bo mogel obiskati. Zaposleni so se kaj hitro znašli in jima pojasnili, da omejitve za zajčka ne veljajo in da se lahko brez skrbi veselita velikonočnih dobrot. Svetovali so jima še, naj ostaneta doma, da zajčka ne bosta zgrešila.

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

RAZMERAM PRILAGOJENO POTEKALO TUDI ŠOLANJE NA POLICIJSKI AKADEMIJI

»Preklic vseh usposabljanj, razen tistih, ki so nujna za zagotavljanje kadrovskih potencialov!« je marca, v drugem tednu usposabljanja 46 kandidatov za pomožne policiste v Gotenici, odjeknila vest. Po besedah enega izmed izvajalcev programa Marka Pojeta s Policijske akademije je to sporočilo, čeprav nekako pričakovano, v trenutku obrnilo vse na glavo: »Hipoma je naše sive celice zaposlilo v smeri iskanja odgovorov, kako naprej. Naj zaključimo ali nadaljujemo usposabljanje in kakšno bo tveganje za okužbo glede na to, da so kandidati imeli proste konce tedna? Sledilo je brnenje telefonov in ›tipkanje‹ e-sporočil. Rešitev je bila strnjeno usposabljanje ob soglasnem strinjanju kandidatov, skratka, misija nemogoče. Vendar pa so nam, na presenečenje vseh, po kratkem času za razmislek kandidati sporočili, da so se soglasno odločili za nadaljevanje usposabljanja, kar je v praksi pomenilo 14 dni neprekinjenega dela. Soglasni smo bili tudi v vodstvu usposabljanja in inštruktorji, soglašalo pa je tudi vodstvo policije, s kratko usmeritvijo: dogovorite se z logistiko in čez vikend organizirajte usposabljanje. Uspelo nam je. Preživeli smo 14 napornih dni in usposabljanje uspešno zaključili brez obiska covida-19.«

Kako v času izobraževanja od doma usposabljati policiste, kako pripraviti predavanja za kandidate, katero tehnologijo izbrati, kako izvajati izpite in tudi kako na daljavo poučevati borilne veščine in samoobrambo? S tem in drugimi izzivi so se ob razglasitvi epidemije uspešno spopadli na Policijski akademiji že tisti teden na začetku marca, ko je postalo jasno, da se bodo morale zapreti vse vzgojne in izobraževalne ustanove. Ne le teoretično snov, celo praktične vaje so učinkovito prelili v šesttedensko izobraževanje na daljavo, o čemer so na Višji policijski šoli pripravili tudi daljši prispevek, ki si ga lahko preberete na naslednjih straneh.

Zaradi epidemije je bil do 9. aprila podaljšan rok za prijave na razpis za zaposlitev kandidatov za policiste, spremenila sta se tudi časovnica izbirnih postopkov in njihov potek. Prilagoditi so se morala tudi usposabljanja. Zaradi covida-19 je morala 7. generacija za pomožne policiste usposabljanje končati v strnjeni obliki. Kot pravijo izvajalci, se je to lahko zgodilo predvsem po zaslugi soglasne odločitve kandidatov in kandidatk, da 14 dni nepretrgoma preživijo v Vadbenem centru Gotenica, brez stikov in odhodov domov: »Tako smo preživeli 14 nepozabnih dni v prostovoljni izolaciji in uspešno končali teoretično-praktični del v Gotenici, brez zapletov z novodobnim virusom,« so bili zadovoljni ob uspešnem zaključku usposabljanja.

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU POSTALA ENA NAJPOMEMBNEJŠIH TEM

Pozivi zaposlenim, naj v času epidemije skrbijo za zdravje pri delu, so v tem obdobju postali stalnica. 14. marca je bil uslužbencem policije poslan prvi apel, naj dosledno upoštevajo preventivne in zaščitne ukrepe ter naj tudi v prostem času in pri opravljanju morebitne dopolnilne dejavnosti čim bolj omejijo socialne stike ter tako zmanjšajo možnost širjenja okužbe. Služba za varnost in zdravje pri delu na Uradu za organizacijo in kadre MNZ je zaposlenim poslala obširna navodila glede osebne higiene (umivanje rok, vzdrževanje razdalje …) in pravilne uporabe osebne varovalne opreme pri policistih (maske, rokavice, očala, kombinezoni …), nošenja mask pri obiskovalcih policijskih enot, čiščenja in razkuževanja naprav in opreme, zračenja prostorov, ravnanja ob morebitnem pojavu okužbe pri zaposlenem, urejanja pisarne, zagotavljanja organizirane prehrane idr. V Uradu za logistiko MNZ so med drugim pripravili pojasnila o zadolževanju opreme v centralnem skladišču in razkuževanju službenih vozil.

Služba generalnega direktorja policije je večkrat poudarila skrb za varno izvajanje policijskih postopkov, pri katerih policisti pogosto prihajajo v tesen fizični stik z osebami (denimo prijetje, varnostni pregled, pregled osebe, pregled prevoznih sredstev potnikov in prtljage, osebna preiskava, pridržanje, zlasti pa uporaba prisilnih sredstev), zlasti kadar je ta stik še posebno tvegan tako za zdravje in osebno varnost policistov kot oseb v policijskih postopkih. Policiste smo opozorili, naj poskušajo vse te postopke izvajati tako, da kar najbolj zmanjšajo tveganje za okužbo. Vsa ta navodila so se seveda ves čas spreminjala, saj so odgovorne službe v policiji in na ministrstvu spremljale razmere in presojale dejavnike tveganja ter v skladu s tem dopolnjevale ukrepe.

Redno umivanje in razkuževanje rok sta dva izmed najpomembnejših higienskih ukrepov za zaščito ne le pred covidom-19, ampak tudi pred drugimi nalezljivimi boleznimi.

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

USKLAJEVANJE AKTIVNOSTI V ROKAH OPERATIVNEGA ŠTABA GPU

Za usklajevanje s policijskimi enotami, državnimi organi in institucijami, tujimi veleposlaništvi pri nas ter operativnimi štabi tujih policij je ves čas skrbel operativni štab Generalne policijske uprave, ki smo ga vzpostavili že takoj ob začetku epidemije, 12. marca, in v katerem svoje delo v izmenah opravljajo policisti vseh notranjih organizacijskih enot.

Med prvimi nalogami štaba je bilo usklajevanje tovornega prometa iz Italije, najprej v okviru kontroliranega sistema konvojev tovornih vozil in njihovega spremljanja, ki ga je opravljala policija, v sodelovanju s predstavniki finančne uprave in družbe za avtoceste, nato pa je tranzit tovornih vozil potekal po posebnem protokolu, dogovorjenem s Hrvaško in Madžarsko. Poleg tega je štab usklajeval oziroma še vedno usklajuje izvajanje dveh odlokov: odloka o začasni splošni omejitvi zbiranja ljudi na javnih krajih ter odloka o ukrepih za preprečitev širjenja covida-19 na državni meji (tako na zunanji meji kot na kontrolnih točkah na notranjih schengenskih mejah). V skladu s tem odlokom policija tudi odvzema osebne podatke potnikov in jih pošilja Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje in Ministrstvu za zdravje (zaradi priprav odločb o karanteni). Tako je operativni štab od 4. aprila do 15. julija na NIJZ oziroma MZ poslal podatke za več kot 25.000 predlogov za izdajo odločb o karanteni.

Kljub preklicu epidemije konec maja štab nadaljuje svoje delo.

Kolona tovornih vozil na Fernetičih 16. marca 2020

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

ORGANIZACIJA DELA IN POSLOVANJA ZARADI POSEBNIH OKOLIŠČIN V POLICIJI ZELO ZAHTEVNA

Potem ko so se zaprle vzgojno-izobraževalne ustanove in so bili preventivno odsvetovani vsi stiki s starimi starši, so številni uslužbenci, tudi v policiji, ostali brez možnosti varstva za svoje šolajoče se otroke. Tisti, ki so morali zaradi narave policijskega dela ostati na delovnih mestih, so bili nenadoma bolj izpostavljeni tveganjem za svoje zdravje. Zaradi začasne prepovedi javnega prevoza potnikov v državi je za marsikoga postal izziv že prihod v službo.

Generalna policijska uprava in Urad za organizacijo in kadre MNZ sta skrbela za odgovore na številna vprašanja glede organizacije dela ter urejanja pravic in obveznosti javnih uslužbencev v času posebnih okoliščin zaradi omejevanja širjenja nalezljive bolezni.

Razjasniti je bilo treba tudi možnosti dela na domu in čakanja na delo doma, izplačilo delovne uspešnosti zaradi povečanega obsega dela in dela čez polni delovni čas, izplačilo dodatka za nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije ter dodatka za delo v rizičnih razmerah, izplačilo plače in nadomestila plače v primeru odsotnosti uslužbencev zaradi koronavirusa, povračilo stroškov prevoza na delo, koriščenje dopustov, prilagoditev razporedov ipd.

Center za tujce pri Upravi uniformirane policije GPU je v prvih dneh epidemije pripravil več kontejnerjev za morebitno kratkotrajno nastanitev novosprejetih tujcev z znaki okužbe med čakanjem na rezultate testiranja in opazovanjem.

Med drugim so v Centru za tujce prejeli tudi donacijo Društva elektronikov Slovenije, in sicer v okviru projekta izdelave vizirjev v domači delavnici, ki je vseevropski in tudi že svetovni projekt. Prejeli so 60 vizirjev, ki jih zaposleni centra pri postopkih lahko uporabljajo še dodatno poleg predpisane in tipizirane zaščitne opreme. Na fotografiji je zaposlena v Centru za tujce Spomenka Galamić.

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

BREZ TEHNIČNE PODPORE POLICIJSKIH IT-JEVCEV NE BI ŠLO

S policijskimi informatiki je tako: dokler stvari delujejo, skorajda ne vemo zanje in samoumevno se nam zdi, da telefon in računalnik delujeta, da se podatki shranjujejo in da je zveza vzpostavljena. Nanje se običajno spomnimo šele, ko gre kaj narobe in potrebujemo njihovo pomoč. A brez njih pri delu v policiji nikakor ne gre, saj smo v sodobnem času brez vseh ITK-pripomočkov tako rekoč goli in bosi. V preteklih mesecih sta bila specialistično znanje in tehnična podpora naših IT-strokovnjakov še vidnejša, saj so kljub svojemu *pregorevanju* in znotraj razpoložljivih virov uresničili mnogo zamisli in tako prispevali k uspešnemu delu policije na področju zagotavljanja varnosti v državi.

Samo v prvem tednu po razglasitvi epidemije so za delo od doma pripravili namestitve 117 prenosnikov in 29 namiznih računalnikov za policijske uprave in GPU, poskrbeli za dodelitev mobilnih naprav in USB-modemov, uredili povečanje prenosa podatkov za potrebe oddaljenega dostopa, razvili in vključili produkcijo za klicni center za sprejem klicev zaposlenih, ki delajo od doma, vzpostavili avdio- in videokonferenčni sistem (že v prvih dveh mesecih je bilo udeležencev videokonferenc skoraj 800), ter izdelali več aplikacij (npr. za delo operativnega štaba, evidentiranje odsotnosti z dela, regresa za prehrano, dodatkov za delo v izrednih razmerah, porabe varovalne opreme …). Pripravili so protokol o medsebojnem sodelovanju z Univerzitetnim kliničnim centrom Ljubljana na področju radijskih komunikacij in izvedli montažo radijske opreme v dispečerskih centrih zdravstva. Pomagali so tudi pri pripravi protokola o izmenjavi podatkov med Policijo in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje. Več o tem si lahko preberete v nekoliko podrobnejšem zapisu na naslednji strani.

Pomembni sestanki pa so lahko potekali na daljavo tudi po zaslugi informatike na MNZ, kar s pridom izkoriščamo tudi po preklicu epidemije. Na fotografiji je minister za notranje zadeve Aleš Hojs s sodelavci na junijskem zasedanju notranjih ministrov, ki je potekalo preko videokonference. V okviru mednarodnih aktivnostih na področju boja s pandemijo covida-19 je bilo sicer v obdobju od 16. marca do 31. maja 2020 izvedenih deset videokonferenc na ravni ministrov za notranje zadeve držav članic Evropske unije in 19 videokonferenc na strokovni ravni pod vodstvom direktorata za notranje zadeve pri Evropski komisiji. Srečanja so bila namenjena izmenjavi informacij in usklajevanju ukrepov predvsem na področju zunanjih in notranjih meja EU, migracij in azila.

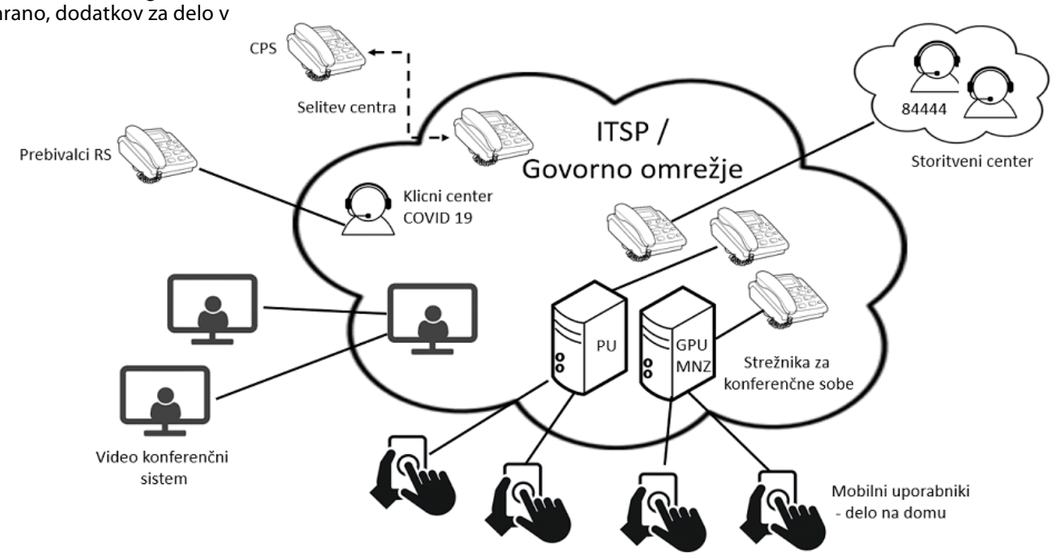

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

Borut Berlec (Oddelek za telefonske storitve na Uradu za informatiko in telekomunikacije):

»V času razglašene epidemije je bilo določenemu številu delavcev policije omogočeno delo od doma. Kot eden pomembnejših elementov se je potrdila tudi potreba po zanesljivi in nemoteni govorni komunikaciji med uporabniki (ne glede na to, ali so na delovnem mestu ali delajo od doma).

S prerazporeditvijo obstoječih razpoložljivih virov strojne opreme in lastnega znanja – torej brez kakršnih koli finančnih sredstev ali pomoči ponudnika storitev – smo že v prvih dneh zagotovili delovanje storitvenega centra na interni telefonski številki 84444, s čimer smo zagotovili nemoteno podporo uporabnikom storitev informacijskega in telekomunikacijskega sistema policije. Zaradi potrebe po podajanju ustreznih informacij državljanom, povezanih z epidemijo covida-19, je bil vzpostavljen klicni center na lokaciji Policijske akademije v Tacnu, Ljubljana. Kot realno smo predvideli tudi možnost pojava okužbe v Operativno-komunikacijskem centru GPU (OKC), zato smo pripravili nadomestno lokacijo in ustrezno telekomunikacijsko okolje za nemoteno delovanje OKC. Praktično čez noč je bila izvedena tudi začasna selitev Trilateralnega centra za policijsko sodelovanje Vrata - Megvarje na lokacijo v Ljubljani, po stabilizaciji razmer pa smo poskrbeli za ponovno aktivacijo na prvotni lokaciji.

V prvih dneh so bile brez dodatnih finančnih sredstev oziroma s prerazporeditvijo obstoječe strojne opreme ter razpoložljivih dostopov do javnega telekomunikacijskega omrežja zagotovljene tudi avdiokonferenčne sobe (povezava večjega števila uporabnikov preko internega oziroma mobilnega telefona). Število teh sob se je od prvega tedna ukrepov povečevalo in je do sredine aprila znašalo 41 sob. Uporaba storitve (povezava uporabnikov zasebnega govornega omrežja in uporabnikov, ki so delali doma) je bila omogočena za uporabnike iz notranjih organizacijskih enot GPU, policijskih uprav in MNZ. V določenih primerih je konferenčna storitev zagotavljala tudi možnost rezervne povezave v primeru izpada druge osnovne storitve. V omejenem obsegu pa so bile poleg tega testirane in vzpostavljene še nekatere druge storitve (npr. možnost pošiljanja krajših sporočil).

Ob pojavu covida-19 se je pojavila tudi potreba po videokonferenčnih povezavah med službami varnostnih organov različnih držav (Italije, Avstrije, Madžarske, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije ter Slovenije). Komunikacija preko videokonferenčne povezave se je vzpostavljala dnevno oziroma tedensko. Na začetku je bilo potrebnega veliko sodelovanja s tujimi udeleženci, zlasti v smislu tehnične pomoči. Izziv je bil toliko večji, saj so se uporabljale oprema in rešitve različnih proizvajalcev. V času epidemije smo skoraj stotim uporabnikom dodelili novo opremo za mobilno komuniciranje oziroma zamenjali iztrošeno (mobilni telefon, USB, modem).«

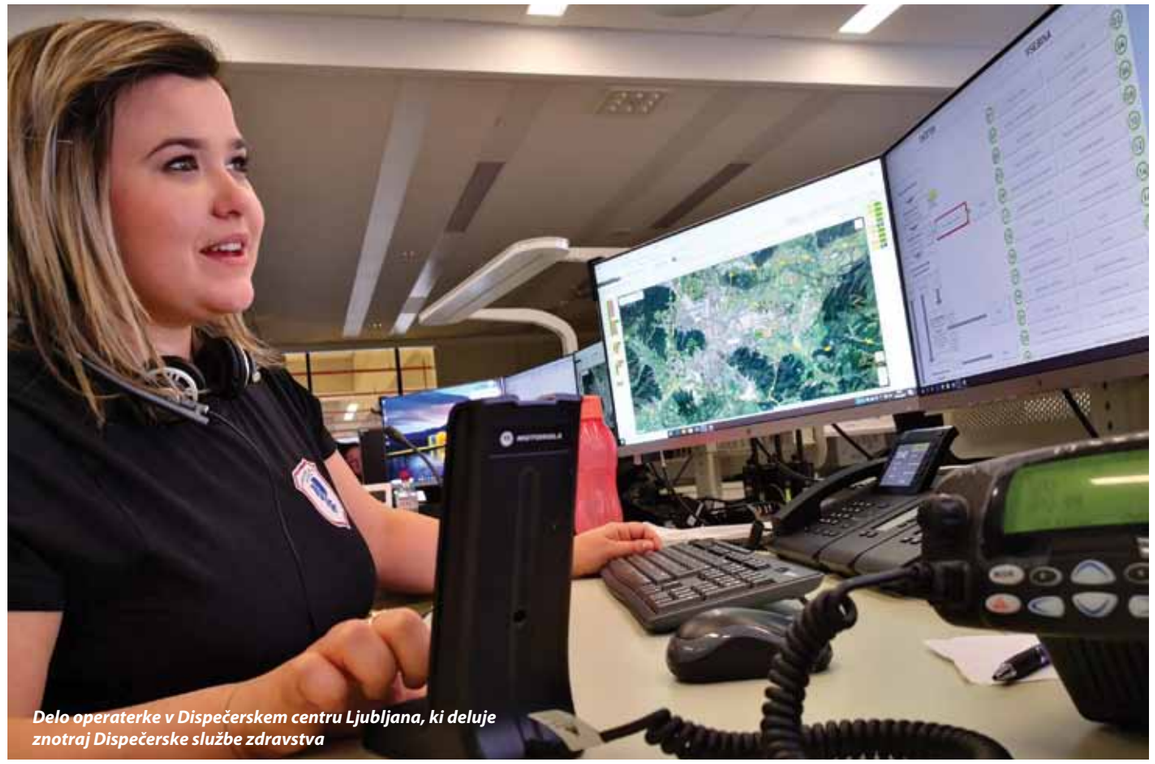

Delo operaterke v Dispečerskem centru Ljubljana, ki deluje znotraj Dispečerske službe zdravstva

Po besedah Roberta Žnidariča z Oddelka za radijske komunikacije na UIT GPU nam je Služba za korporativno varnost pri Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana (UKC) že februarja letos predstavila predlog neposredne radijske povezave med Policijo in UKC, ki bi izboljšala medsebojno sodelovanje. Za prenos govornih in podatkovnih komunikacij je UKC izdelal prenosni kovček z vgrajenim radijskim terminalom TETRA, ki omogoča vzpostavitev povezave s policijo; komunikacija poteka preko izbrane govorne skupine digitalnega radijskega omrežja TETRA. Ob razglasitvi epidemije je bila v to povezavo vključena tudi Dispečerska služba zdravstva UKC. V ljubljanskem in mariborskem dispečerskem centru smo marca vgradili stacionarni radijski terminal TETRA. Obenem je bil pripravljen tudi protokol o sodelovanju z UKC.

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

SPOPRIJEMANJE S STRESOM ZARADI COVIDA-19 IN PSIHOLOŠKA POMOČ

»Bodite pozorni na svoje doživljanje sprememb in ne odlašajte s klicem na pomoč. Psihologi in 24-urna interventna psihološka pomoč smo vam na voljo za pogovor in podporo, če izzivom in stiskam morda ne boste (več) kos,« so policijski zaupniki in psihologi zaposlene pozvali v videu. Na fotografiji je zaupnica Mateja Hochstätter.

Policijski zaupniki in psihologi so aprila pripravili video z nasveti delavcem policije, kako naj se spopadejo s spremembami pri delu in v zasebnem življenju.

»Vsi se z epidemijo takih razsežnosti srečujemo prvič,« so nagovorili policiste in v nadaljevanju zapisali: »Življenje se je v nekaj dneh spremenilo. Poleg strahu pred okužbo soočanje z epidemijo od nas zahteva prilagoditve na vseh področjih življenja in vsak od nas se neizogibno srečuje z določeno stopnjo čustvenih obremenitev in psihičnega stresa. Kot policisti ste deležni še večje pozornosti, saj obvladovanje epidemije temelji tudi neposredno na vašem delu. Od vas se vsakodnevno pričakuje, da ste fizično in duševno v dobri formi, da lahko izvajate svoje naloge in ste na razpolago ljudem, ki vas potrebujejo. Marsikdo od zaposlenih se zato lahko znajde pred vprašanjem, kaj narediti, ko se vsakodnevno odpravlja v službo in srečuje z državljani, saj je pri tem še bolj izpostavljen možnosti okužbe. Kljub temu da lahko odhod na delo povzroča stisko in nelagodje, ker ne vemo, kaj nas čaka, hkrati daje tudi občutek koristnosti in socialne varnosti.«

Zelo zanimiv je tudi intervju z Elizabeto Vovko, psihologinjo v policiji, ki ga objavljamo v tej številki revije. Kot pravi, nestanovitne razmere in negotova prihodnost resda bremenijo naš vsakdan, a je kriza tudi priložnost, da znova ugotovimo, kaj nam je resnično pomembno v življenju.

»V teh nenavadnih in negotovih časih je pomembno, da skrbimo za dobre medosebne odnose. Tega se zavedamo tudi na naši policijski postaji, tj. PP Rače. Čeprav se moramo izogibati osebnim stikom, je v naši policijski enoti pozitivno vzdušje. Recept za dobro počutje je zagotovo tudi skrb za psihično in fizično kondicijo,« pravi policistka Mateja Bukovec.

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

ZVESTI POSLANSTVU TUDI V ČASU ODPOVEDANIH PRIREDITEV

Policijski orkester je tista enota, ki skrbi za vez med državljani in policijo. Toda epidemija novega koronavirusa je nekoliko predrugačila vsakodnevne službene obveznosti tudi v tej policijski enoti. Član orkestra je sredi maja takole opisal, kako policijski glasbeniki doživljajo ta čas.

Gregor Bralić (Policijski orkester):

»Zaradi razglašene epidemije in odlokov o prepovedi zbiranj na javnih krajih so bile odpovedane prireditve in koncerti. Organizatorji so, drug za drugim, odpovedovali dogodke. Smeli načrti za bogato koncertno sezono, za nastope, s katerimi bi lahko slovensko policijo predstavili v najlepši luči, so se skoraj čez noč razblinili. Česa takega že dolgo nismo doživeli. Sicer neradi priznamo, vendar je za nekaj trenutkov tudi Policijski orkester ostal brez sape. Le za nekaj trenutkov. Hitro je bilo treba najti način, kako naprej. In smo ga.

V nekaj dneh se je delo organiziralo tako, da je varno za delavce in državljane. Uporaba zaščitnih sredstev in vzdrževanje razdalje, tudi in predvsem med opravljanjem nalog, sta postali stalnici. Priprave na nastope potekajo individualno, vendar izvedba še vedno ostaja na najvišji profesionalni ravni. Trenutno se izvajajo predvsem naloge za potrebe Protokola Republike Slovenije in, ob upoštevanju vladnih odlokov, nekatere pogrebne slovesnosti. Na pomoč smo z rednimi policijskimi nalogami priskočili tudi kolegom v Centru za tujce v Postojni.

Kljub vsemu v teh časih ne želimo zapostaviti poslanstva enote. Tistega poslanstva, ki nas navdaja s ponosom, da smo del slovenske policije. Tiste vezi, ki policijo predstavlja v najlepši luči. Z glasbo. Zato smo se na državljane obrnili preko družbenih omrežij. Za uradni FB-profil slovenske policije smo samoiniciativno posneli skladbo z naslovom Tam, kjer sem doma. To smo storili situaciji ustrezno. V strokovnem jeziku povedano: izključno z uporabo lastnih tehničnih in človeških virov in na svojih domovih. S tem smo se pridružili akciji #ostanidoma in poskusili državljane nagovoriti ter spodbuditi k upoštevanju sprejetih ukrepov. RTV Slovenija je pozneje posnetek uporabila tudi v svojem programu.

Lani smo opravili več kot 350 nastopov. Številka, ki presega samo sebe. Ker so pred nami novi izzivi, jim lahko z velikim optimizmom zremo v oči.«

V času najhujšega razsajanja covida-19, okoli velike noči, je Policijski orkester posnel videovoščilnico, da bi državljanom polepšal čas, ko smo se vsi zadrževali doma, in jim v imenu slovenske policije zaželel prijetne velikonočne praznike.

DOM STAREJŠIH OBČANOV
POLICIJA
P 10-330
POLICIJA
333

POLICIJSKO DELO V SKUPNOSTI ŠE BOLJ V OSPREDJU

»V zahtevnih in negotovih časih je bilo najtežje oskrbovancem in osebju v domovih za starejše,« so zapisali na Policijski upravi Novo mesto. »Nekatere naše sodelavke in sodelavci imajo tam zaposlene partnerje, svojce in prijatelje, nekateri pa imajo tudi svojce med oskrbovanci in iz prve roke smo izvedeli, da je še posebno hudo, ker so tako rekoč zaprti v domovih in nimajo stikov s svojci. Tudi družabnih in kulturnih dogodkov, ki so sicer v domovih pogosti, v tem času ni. Zato smo na PU Novo mesto prav na hitro sprejeli odločitev, da oskrbovance in osebje z glasbo poskušamo vsaj malo razvedriti. Naša sodelavka in sodelavci, ki so svoje glasbeno znanje v dobre namene že nekajkrat združili, so se z veseljem odzvali. Tako smo na velikonočni ponedeljek na dvoriščih doma v Brežicah in dveh domov v Metliki oskrbovancem in osebju zaigrali, zapeli in zaploskali za njihov pogum, srčnost in predanost.

Zaradi odziva oskrbovancev in zaposlenih v domovih za starejše so na PU Novo mesto želeli ta dogodek deliti s svojimi občani in so tako na družbenem omrežju objavili nekaj fotografij. Na željo posameznikov so združili nekaj posnetkov, narejenih s telefoni, in objavili še video. Odziv je presenetil tudi njih, saj si je posnetek ogledalo že več kot 304.000 ljudi, med njimi veliko tudi iz tujine. Všečke in komentarje podpore in navdušenja nad idejo so dobili iz Slovenije in z vseh koncev sveta (ZDA, Nemčija, Poljska, Avstrija, Švica, Rusija, Francija, Španija, Italija, Japonska, Azerbajdžan, Nizozemska, Hrvaška, Srbija, Severna Makedonija ...).

Kar smo jim v imenu vseh sodelavk in sodelavcev, vseh policistk in policistov z nastopom želeli predati, so nam s svojim odzivom večkratno povrnili in zaslužijo naš globok poklon in spoštovanje. Toplo so nas sprejeli, z balkonov in oken navdušeno ploskali, peli z nami, nekateri celo zaplesali, pa čeprav je vlogo soplesalca zaradi znanih omejitev morala prevzeti metla. S svojo energijo nam in vsem preostalim sporočajo, da so pravi borci, da ne obupujejo in bo še vse dobro.«

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

Med koronačasom ni zastalo niti delo Centra za varovanje in zaščito na Upravi za policijske specialnosti GPU ter njegovega oddelka za varovanje objektov. Na fotografiji je varovanje dogodka v predsedniški palači ob sprejemu veleposlanikov Francije, Rusije, ZDA in Velike Britanije ter vojaških atašejev ob praznovanju 75. obletnice konca druge svetovne vojne.

Slovenski policisti so tudi v Severni Makedoniji, kamor so bili napoteni v pomoč pri nadzoru državne meje, svoje naloge izvajali v skladu z navodili za zatiranje pandemije covida-19. Med napotitvijo 45. skupine (od 22. aprila do 22. maja) so opazili, da so tudi makedonski kolegi, še posebno v Dojranu, zelo previdni in upoštevajo zaščitne ukrepe. Poleg tega patrulje, ki opravljajo delo na področju migracij, ob rednem delu izvajajo tudi nadzor nad spoštovanjem policijske ure v naseljih, ki je bila uvedena v tej državi. Tako slovenski kot tudi makedonski kolegi naloge opravljajo primerno zaščiteni, obvezno z uporabo zaščitnih mask in rokavic. Tudi tamkajšnje prebivalstvo upošteva navodila, makedonski kolegi pa jih seznanjajo z nevarnostjo okužbe in bolezni ter z načinom zaščite oziroma preprečevanja širjenja okužbe.

»Naše ulice so prazne, naša srca pa ne!« S tem vzklikom so prostovoljci iz mladinskega centra Udarnik 20. aprila obiskali velenjske policiste, da bi jih razvedrili. »Delo policistov je lahko zelo naporno in stresno. Ker je naša ekipa vedno polna čarovnij in smo prepričani, da smo vsi, še posebno v teh časih, potrebni dobre volje, smo za ekipo Policijske postaje Velenje pripravili prav posebno presenečenje,« so zapisali ob zabavnem posnetku, objavljenem tudi na FB-profilu Policijske uprave Celje. Z atraktivno animacijo in čudovitim glasbenim nastopom so policistom polepšali dan in narisali velike nasmehe na njihovih obrazih. Nekaj policistov pa je dokazalo, da poleg policijskih veščin obvladajo tudi obroče hulahop.

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

NEPOGREŠLJIVE TUDI VSE PREOSTALE OPERATIVNO-PODPORNE SLUŽBE POLICIJE IN MINISTRSTVA

Borut Gracel, PP Ruše: »Moje delo je kar razgibano in dinamično, nenehno pa se srečujem tudi z zaposlenimi in strankami, zato je skrb za dodatne zaščitne ukrepe še posebej pomembna. K tistim rednim zadolžitvam hišnika, med katere spadajo skrb za vzdrževanje stavb in okolice, tehnična brezhibnost vozil in podobno, pa je epidemija prinesla tudi nekaj dodatnih nalog.«

Tudi podpora vseh tistih sodelavcev, katerih delo je v javnosti običajno prezrto, je še kako pomembna! Pod masko se skriva nasmešek Filomene Korošec iz Sektorja za operativno podporo, ki je na PU Maribor nepogrešljiva, saj že vrsto let skrbi za prazne želodce zaposlenih. Tudi med epidemijo, seveda, le z nekaj dodatnimi ukrepi za zajezitev širjenja virusa.

Prav tako nepogrešljive so bile in so še vedno v tem času tudi preostale operativno-podporne službe policije in ministrstva, denimo službe direktorja in oddelki za materialno-tehnične in finančne zadeve na policijskih upravah, ki jih v prispevku morda nismo posebej izpostavili.

Ne le policisti in kriminalisti, tudi poslovne administratorke, računovodje, vzdrževalci, hišniki, kuharji in čistilke ter avtomehaniki in vsi drugi delavci oziroma uslužbenci so vsak na svoj način prispevali svoj delež h končni (vsaj začasni) zajezitvi nevarnega virusa ter si zaslužijo veliko priznanje in zahvalo za predano delo v teh mesecih.

Kot kaže, so vsi zaposleni in vsak posebej ne le na delovnem mestu, ampak tudi v prostem času ravnali še posebno skrbno in dobro, saj je med epidemijo obolela le peščica zaposlenih.

Bo tako tudi v prihodnje? Na žalost je kakršno koli ugibanje o tem, kaj vse nas še čaka do konca leta, v trenutnih razmerah izjemno nehvaležno. Lahko samo upamo, da smo na morebitno ponovno širjenje nalezljive bolezni covid-19 kot družba v celoti bolje pripravljeni, tudi po zaslugi novega znanja in neprecenljivih izkušenj, ki smo jih do sedaj pridobili v boju z novim koronavirusom.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU (v sodelovanju z drugimi enotami in posamezniki, zaposlenimi v policiji)

Foto: arhiv Policije in Ministrstva za notranje zadeve, Andrej Petelinšek/Večer, Mitja Novak/Maribor24, arhiv Dispečerskega centra Ljubljana, Samo Vidic, dr. Božidar Flajšman, Udarnik MC Velenje

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

IZOBRAŽEVANJE NA DALJAVO

NA VIŠJI POLICIJSKI ŠOLI V KORONAČASU

Čeprav smo na Višji policijski šoli (VPŠ) vse od vpisa prve generacije izrednih študentov v višješolski študijski program Policist v študijskem letu 2012/2013 in prve generacije rednih študentov v študijskem letu 2015/2016 ob klasičnem izobraževanju predavatelji in inštruktorji pripravili e-učilnice s predmeti prvega in drugega letnika v okolju EIDAZ, ki temelji na odprtokodnem sistemu za urejanje e-učilnic Moodle, smo si ob prekinitvi izvajanja izobraževanja na Policijski akademiji[1] in začetku izvajanja rednega študija samo kot izobraževanje na daljavo zastavljali vrsto vprašanj.

Spraševali smo se: Kako gradivo v e-učilnicah z naloženimi viri (dokumenti, predstavitve, spletne povezave …) in pripravljenimi dejavnostmi (forumi, kvizi, oddaja datotek …), ki je bilo podpora predavanjem in vajam, izvedenim v šoli, pripraviti za izvedbo vsebin samo na daljavo? Ali bomo kos izzivom sodobne informacijsko-komunikacijske tehnologije? Kako krmariti med številnimi aplikacijami? Zoom, GoToMeeting, MS Teams – kaj izbrati? Bodo izpiti na daljavo res lahko objektivna odslikava študijskih zahtev? Kako ohraniti stik s študenti, jih motivirati za samostojno delo na domu in pripraviti predavanja na njim razumljiv način? Stiske smo (u)blažili s kakšno šalo in se denimo spraševali, kako lahko študent zamudi na predavanja, ko pa študira na domu.

Časa za dvome ni bilo, saj so v petek, 13. marca 2020, policisti kandidati po jutranjem zboru in razrednih urah pospravili sobe v domovih in odšli domov, od torka, 17. marca 2020, pa smo jim izrekali dobrodošlice v e-učilnicah, klepetalnicah in na forumih, jih pozdravljali na videokonferencah … Predavanja za 10. generacijo izrednih študentov smo prekinili, policisti kandidati prvega (5. generacija) in drugega (4. generacija) letnika pa so nadaljevali izobraževanje na daljavo, ki vam ga predstavljamo v prispevku.

Študijsko leto v prvem in drugem letniku obsega 34 tednov izobraževalnega dela: 24 tednov predavanj, seminarskih in laboratorijskih vaj v šoli ter deset tednov praktičnega izobraževanja pri delodajalcu. Eno četrtino od 24 tednov izobraževanja v šoli, to je šest tednov, smo v tem študijskem letu izvedli kot izobraževanje na daljavo.

Če so prej po objavljenem urniku policisti kandidati vstopali v učilnice, borilnici, telovadnico …, so zdaj po

[1] Sklep vlade, št. 18100-7/2020/2 z dne 12. marca 2020

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

urniku odpirali vrata e-učilnic posameznih predmetov in po navodilih predavateljev opravljali študijske obveznosti.

Predavatelji smo se udeleževali krajših delavnic, na katerih smo osvežili znanje priprave virov in dejavnosti, ki jih ob predavanjih in vajah, izvedenih v šoli, v EIDAZ dalj časa nismo uporabljali.

Na grafikonu 1 je prikazano število policistov kandidatov prvega in drugega letnika, ki so na posamezen dan od 1. februarja 2020, ko se je začel drugi semester, do 31. maja 2020, ko se je končalo izpitno obdobje, vstopili v e-učilnice okolja EIDAZ. V prvi letnik je vpisanih 108 študentov: 98 policistov kandidatov, ki imajo sklenjeno delovno razmerje za določen čas in pogodbo o izobraževanju, in deset študentov, ki so ponovno vpisani v prvi letnik in imajo sklenjeno pogodbo o izobraževanju. V okolju EIDAZ imajo dostop do e-učilnic za prvi letnik. V drugem letniku je 83 policistov kandidatov s sklenjenim delovnim razmerjem za določen čas in pogodbo o izobraževanju, ki imajo dostop do e-učilnic za drugi letnik.

Pred 15. marcem 2020, ko so se policisti kandidati izobraževali v prostorih Policijske akademije, jih je v e-učilnice za prvi letnik dnevno vstopilo v povprečju 30 (28 odstotkov), v e-učilnice za drugi letnik pa 40 (48 odstotkov). Od 16. marca do 24. aprila 2020, ko je potekalo e-izobraževanje na daljavo, je v e-učilnice vsaj enkrat na dan vstopilo 85 (79 odstotkov) policistov kandidatov prvega in 64 (77 odstotkov) policistov kandidatov drugega letnika. V izračunu povprečij so upoštevane tudi sobote, nedelje in prazniki, ki so za policiste kandidate dela prosti dnevi. Gibanje števila policistov kandidatov po dnevih je prikazano v grafikonu 1. Od 16. marca do 24. aprila 2020 so ob delovnikih v e-učilnicah študijsko obveznost opravljali skoraj vsi policisti kandidati. V maju so v e-učilnicah potekali pisni izpiti v skladu z razpisanimi izpitnimi roki.

Grafikon 1: Število policistov kandidatov v e-učilnicah okolja EIDAZ po dnevih

Zaradi izvajanja rednega študija kot izobraževanja na daljavo smo tudi predavatelji in inštruktorji več uporabljali e-učilnice kot sicer pri izvajanju predavanj in vaj v šoli. Na grafikonu 2 je prikazano gibanje števila izvajalcev (predavateljev in inštruktorjev), ki so od 1. februarja do 31. maja 2020 vsaj enkrat na dan vstopili v eno izmed e-učilnic za prvi ali drugi letnik. Ker smo morali predavatelji in inštruktorji v e-učilnice dodati gradiva in dejavnosti, ki so primerni za delo doma, smo v e-učilnicah delali tudi ob dela prostih dnevih.

Grafikon 2: Število izvajalcev v e-učilnicah okolja EIDAZ po dnevih

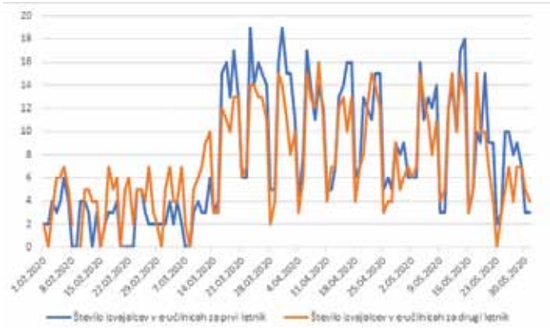

Za spremljanje učenja smo izvajalci v e-učilnice dodali kvize, ki so policistom kandidatom omogočili preveriti znanje, ki so ga usvojili z izobraževanjem na daljavo. V kvizih lahko uporabimo raznovrstna vprašanja, denimo takšna, pri katerih so odgovori znani vnaprej (npr. med ponujenimi odgovori je treba izbrati enega ali več pravilnih odgovorov), ali pa takšna, pri katerih je treba odgovore oceniti ročno, saj študenti vnesejo poljubno besedilo. Izvajalci smo ročno pregledali in ocenili 7.726 odgovorov policistov kandidatov obeh letnikov.

V preglednici je navedeno število oddanih kvizov, ki so jih policisti kandidati prvega ali drugega letnika oddali v posameznih obdobjih.

Preglednica: Število oddanih kvizov po obdobjih

Obdobje	1. letnik	2. letnik
1. februar–15. marec 2020	12	915
16. marec–3. maj 2020	2.545	491
4.–31. maj 2020	2.341	1.642

Policisti kandidati so med izobraževanjem na daljavo v e-učilnicah oddajali dokumente z odgovori na vprašanja, izpolnjenimi obrazci ipd. Prvi letnik je naložil 2.219, drugi pa 2.116 datotek. Izvajalci smo oddane dokumente pregledali in policistom kandidatom dali povratno informacijo.

Okolje EIDAZ smo uporabili tudi za komunikacijo. Na forumih za drugi letnik smo napisali skupaj 313 objav: 199 izvajalci, 114 pa policisti kandidati. V e-učilnicah za prvi letnik smo izvajalci prispevali 121 objav, policisti kandidati pa 15, skupaj torej 136. Znotraj okolja EIDAZ smo si med seboj pošiljali sporočila. Ker smo pogrešali očesni stik, smo začeli uporabljati videokonference.

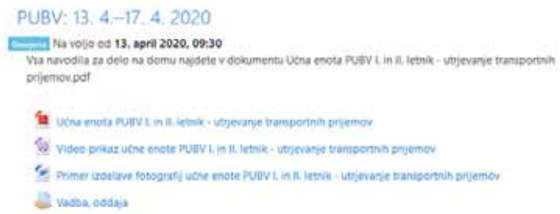

Viri in dejavnosti pri samoobrambi, pripravljeni za policiste kandidate za peti teden dela od doma

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

Utrjevanje transportnega prijema ude garami (viseči pas nadomešča komolec). Policisti kandidati so svojo vadbo posneli, v Wordov dokument prilepili slike vadbe, ga naložili na strežnik in oddali v ocenjevanje.

Vsi izvajalci smo bili pred velikim izzivom, kako praktične vaje preliti v izobraževanje na daljavo. Težava je bila zlasti pri policijski uporabi borilnih veščin.

Po prebranih navodilih so policisti kandidati vadili ob več kot uro dolgem videu. Vse vaje za utrjevanje so morale biti sestavljene tako, da je vsak policist kandidat vadil sam.

Maja je bilo izpitno obdobje in pisni izpiti pri predmetih so bili prvič do zdaj izvedeni kot izpiti na daljavo. V drugi polovici meseca so se ukrepi zaradi pandemije toliko sprostili, da smo za policiste kandidate prvega in drugega letnika izpite pri psihofizični pripravi in policijski uporabi borilnih veščin ter policijski taktiki in oborožitvi v manjših skupinah lahko izvedli praktično. Pri vodenju in odločanju so predavatelji ustne izpite s policisti kandidati drugega letnika izvedli preko videokonferenc.

Med izvajanjem izobraževanja na daljavo se v okolju EIDAZ nismo srečevali s težavami zaradi preobremenjenosti (kot npr. šole, ki uporabljajo Arnesove storitve). EIDAZ je deloval brez tehničnih težav.

Prepričani smo, da smo izobraževanje na daljavo odlično izvedli. Predavatelji in inštruktorji smo pokazali veliko znanja in iznajdljivosti, ko smo praktične vsebine poskušali osmisliti v okolju EIDAZ. O tem pričajo tudi številni odzivi študentov VPŠ po e-pošti, telefonu, forumih, v evalvacijskih vprašalnikih, na e-razrednih urah …

Po šestih tednih izvajanja izobraževanja na daljavo in štirih tednih pisnih izpitov na daljavo si želimo, da bi v naslednjem študijskem letu, ki ga začnemo 1. oktobra 2020, predavanja in vaje v šoli izvedli kot v prejšnjih letih. Ker je višješolski študijski program Policist praktično naravnan, vseh vsebin ni mogoče izvesti kot izobraževanje na daljavo.

Besedilo: Alenka Švab Tavčar in Dušanka Pezdirc v imenu sodelavcev z Višje policijske šole na Policijski akademiji
Foto: Višja policijska šola PA GPU

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

POGOVOR S POLICIJSKO PSIHOLOGINJO ELIZABETO VOVKO

(PRE)ŽIVETI EPIDEMIJO

Epidemija novega koronavirusa nas postavlja pred številne izzive v zasebnem in poklicnem življenju. Nova situacija prinaša tudi negotovost, dvome in zaskrbljenost. Takšna občutja so v teh razmerah normalna, miri v slovenski policiji zaposlena psihologinja Elizabeta Vovko. Nestabilne razmere in negotova prihodnost resda bremenijo naš vsakdan, a kriza je lahko tudi priložnost, da znova ugotovimo, kaj nam je resnično pomembno v življenju.

Intervju s psihologinjo je nastal sredi maja, in čeprav se je epidemija do danes že nekoliko umirila, je njeno razmišljanje še vedno nadvse aktualno, še zlasti zaradi napovedi morebitnega novega vala okužb v naslednjih mesecih.

Kakšni so psihološki odzivi ljudi v trenutnih razmerah?

Na začetku razglasitve epidemije covida-19 in zdaj se odzivamo glede na različne dejavnike. Živimo lahko v urbanem ali ruralnem okolju, sami ali z družino, v stanovanju, kjer se nimamo kam umakniti pred drugimi družinskimi člani, ali v hiši z vrtom, kjer imamo veliko prostora. Med dejavniki so tudi naši običaji, ki smo jih navajeni, način, kako preživljamo prosti čas in opravljamo svoje delo. Ta čas je svojevrsten izziv za vsakogar izmed nas.

Trenutne razmere so še vedno negotove, to pa v nas zmanjšuje občutek varnosti in stabilnosti. Na naše psihično počutje lahko neugodno vplivajo daljše obdobje omejenih stikov z ljudmi, spremenjena dnevna rutina, skrb za lastno zdravje in zdravje bližnjih ter finančne skrbi. Za psihološke stiske so ranljivi zlasti posamezniki s predhodnimi težavami v duševnem zdravju, ljudje s kroničnimi boleznimi in vsi zaposleni, ki se v prvih vrstah borijo proti epidemiji.

Pri ljudeh se lahko pojavijo različna čustva: od strahu, ko se počutimo ogrožene, tesnobe, ko imamo občutek, da nismo kos situaciji in nimamo vpliva nanjo, zaskrbljenosti, ko si predstavljamo negativne izide trenutnih razmer v prihodnosti, do panike, ko imamo občutek, da bo prišlo do katastrofe in da se moramo hitro odzvati. Pojavijo se lahko tudi občutki jeze ter impulzivne in agresivne reakcije. V družinah, kjer je bilo že prej prisotno nasilje, lahko pride do njegovega porasta. Poveča se zloraba alkohola in drugih psihoaktivnih substanc. Pri nekaterih posameznikih se lahko pojavijo zanikanje, neustrašnost in podcenjevanje nevarnosti epidemije, s tem pa ogrožanje drugih zaradi

Elizabeta Vovko

neupoštevanja predpisanih zaščitnih ukrepov.

Po drugi strani krizne razmere v nas lahko prebudijo ustvarjalnost, altruizem in pomoč tistim, ki jo potrebujejo, prostovoljstvo.

Kako preživeti izolacijo, da virus ne napade naše duševnosti? Kako poskrbeti zase?

Skrb zase pomeni, da smo najprej pozorni na svoje razmišljanje in občutke. Prisluhnimo si, kaj v socialni izolaciji potrebujemo. Za lažje preživetje izolacije je pomembno, da vzpostavimo vsakodnevno rutino, saj nam ta zagotavlja predvidljivost, poleg tega pa vzpostavlja občutek reda, smisla in nadzora. Poskrbimo za kakovosten počitek in spanec. Poskusimo poskrbeti za uravnoteženo, redno in zdravo prehrano. Ko smo v stresu ali stiski, nam pogosto sploh ni do hrane, lahko pa se nam poveča želja po sladki in mastni hrani, kar lahko dolgoročno le poslabša naše počutje. Poskrbimo za zadostno količino fizične aktivnosti, vsaj trideset minut dnevno. Če imamo možnost, se gibajmo v naravi, sicer pa lahko tudi prostor v stanovanju izkoristimo kot telovadnico. Na spletu je dosegljivih mnogo posnetkov ali vodenih treningov različnih telovadnih vaj, pilatesa, joge itn. Izvajajmo tehnike sproščanja, kot so umirjeno dihanje, čuječnost, progresivno mišično sproščanje in meditacija.

Ohranjajmo dobre odnose s člani družine in prijateljske stike preko sodobnih družbenih komunikacijskih kanalov. Poleg skrbi zase bodimo pozorni na ljudi, s katerimi ostajamo doma. Organizirajmo skupno druženje, npr. gledanje filma, igranje družabnih iger ali ustvarjanje. Rezervirajmo pa tudi čas, ki ga vsak posameznik preživi zase, da ne bomo pod prevelikim pritiskom zaradi nenadne veliko večje količine skupaj preživetega časa. Čas, ki ga imamo na voljo, namenimo prijetnim aktivnostim, npr. branju knjig, poslušanju glasbe in urejanju fotografij. Pomagajmo drugim. S tem, ko zavzamemo širšo perspektivo in se vprašamo, kako lahko pomagamo svojim bližnjim in skupnosti, lažje sprejmemo, kaj se nam dogaja in kako se mi spopadamo z razmerami.

Se moramo bati svojega strahu? Si lahko dovolimo, da nas skrbi in da nas je strah?

Ni treba, da se bojimo svojih skrbi in strahu. Strah je normalno, običajno čustvo v situaciji, ki je za nas nova in pomeni negotovost glede prihodnosti. Ima varovalno vlogo, da smo previdnejši in preudarnejši. V teh razmerah nas je lahko strah ali nas skrbi, da bi se s koronavirusom okužili mi, naši bližnji ali sodelavci. Negotovo se lahko počutimo glede trajanja epidemije, njenega vpliva

DELO POLICIJE V ČASU KORONAVIRUSA

na naše življenje, na morebitno ali tudi dejansko izgubo službe in s tem zmanjšan občutek varnosti. Normalno je tudi, da nas je na začetku epidemije skrbelo, ali bomo imeli dovolj zalog vsakdanjih dobrin in ali bomo lahko poskrbeli za svoje bližnje. Pomembno je, da se ne prepuščamo dolgotrajnim razmišljanjem o razmerah in da nas ne preplavijo občutki strahu. Ne pogovarjajmo se o najbolj katastrofalnih možnih izidih. Pomagajmo si z mislijo, da je situacija, kakršna je ta trenutek, začasna. Za prilagoditev na spremembe ljudje pogosto potrebujemo čas. Če razumemo, da gre za situacijo, ki od nas zahteva prilagoditve le za določen čas, nam to lahko pomaga pri premagovanju neprijetnih občutkov.

Sta tesnoba in občutek osamljenosti ta čas normalni čustvi?

Tesnoba in občutek osamljenosti sta normalni oziroma naravni čustvi v času negotovosti. Podobno občuti večina ljudi. Občutek osamljenosti pri posamezniku je manjši, če smo v dobri družbi v družini in imamo z bližnjimi že prej kakovostne odnose. Občutek osamljenosti je manjši tudi, če smo v stiku sami s sabo, če znamo biti sami s sabo in za svoj občutek normalnosti ne potrebujemo dejavnosti ali ljudi, ki nam zapolnjujejo čas in občutek praznine.

Kako pregnati dolgčas?

Ni nujno, da moramo pregnati dolgčas, saj nam daje priložnost, da se poglobimo vase. Lahko razmišljamo o svojih dosežkih, željah in načrtih, lahko se poglobimo v svoje vrednote in razmišljanja o za nas pomembnih stvareh. Dolgčas lahko preženemo s stvarmi, ki zamotijo naše misli ali nas veselijo. Lahko si ogledamo filme in serije, ki so nam dostopni na določenih spletnih straneh in pri TV-operaterjih. Lahko poslušamo glasbo, posežemo po dobri knjigi. Ljudje so se v tem času lotili pospravljanja hiš ali stanovanj, manjših obnovitvenih del, vrtnarjenja. Nekateri so obudili svoje stare hobije, drugi so se lotili jezikovnih tečajev, učenja petja ali igranja inštrumenta preko spleta. Nekateri so postali ustvarjalni; slikajo, kiparijo, oblikujejo, pišejo pesmi, zgodbe … Počnejo stvari, za katere prej niso imeli časa. Bodimo pa pozorni, da ne počnemo preveč naštetih stvari naenkrat, saj lahko dosežemo obraten učinek – preobremenjenost z aktivnostmi. K preganjanju dolgčasa pripomore tudi, da ostanemo v stiku z ljudmi, ki so nam pomembni.

Ali spremljanje vseh informacij lahko vodi v še večji strah ali paniko? Kako ohraniti pravo mero?

Spremljanje vseh informacij, ki so na voljo – zlasti če spremljamo nepreverjene informacije ali ves čas sledimo različnim objavam na spletnih forumih in različnih družbenih omrežjih, kjer posamezniki in mediji dramatizirajo in senzacionalistično sporočajo informacije –, lahko še bolj povečuje občutek strahu, negotovosti in panike. Če smo nenehno soočeni s prizori in novicami o koronavirusu, nas to lahko prej spravi v stisko, kot pa nam je v pomoč. Zadošča, če enkrat dnevno spremljamo informativno oddajo z zanesljivimi viri in se tako seznanimo s tekočimi dogodki in splošno situacijo ter izvemo, kako ustrezno ravnati, nato pa sledimo priporočilom.

Starejši, še zlasti tisti, ki živijo sami, so zdaj še bolj osamljeni. Kaj lahko naredimo zanje poleg tega, da jim pripeljemo hrano in jih pokličemo po telefonu?

Starejši ljudje so najranljivejša skupina v tej situaciji; zlasti če so bolni in živijo sami. V času koronavirusa se je še povečalo število prevarantov, ki jim ponujajo različne storitve: plačilo položnic, plačljivi prevoz, prodajo

različnih zaščitnih sredstev itn. Starejše lahko opozorimo na možnost zlorab, jim povemo, kam se lahko obrnejo na pomoč, ali jim pomagamo sami. Da bi zmanjšali njihov občutek osamljenosti, jih lahko pogosteje pokličemo preko videoklica. Lahko se pogovarjamo z njimi z balkona na balkon, če živimo v večstanovanjski stavbi in je to mogoče. Videli smo posnetke, ko so stanovalci v soseskah igrali na inštrumente in peli. Vem za primer, ko je deklica v stanovanjskem bloku ob igranju na violino vedno odprla vrata na hodnik, da je z igranjem osrečila starejšo sosedo. Starejši se razveselijo tudi napisanih pisem ali risb, ki jim jih narišejo vnuki ali sosedovi otroci.

Nekateri morajo odslej delati od doma in obenem poskrbeti še za otroke, družino. Kako organizirati delo in čas? Kako preživeti čas karantene z otroki, še zlasti če morajo starši delati od doma?

Izolacija, delo staršev in šolanje otrok od doma pomenijo obremenitev za vse družinske člane. Osnovni cilj je doseči, da bi bila situacija čim manj stresna za vse. Smiselno je ohranjati rutino in določiti, kateri del dneva delamo od doma in kdaj otroci opravljajo šolske obveznosti. Razdelimo si tudi domača opravila. Določimo prosti čas, ko imamo skupne sproščujoče aktivnosti, kot so igranje z otroki, igranje družabnih iger, sprehodi in druge aktivnosti v naravi. Vsem družinskim članom dopustimo, da imajo čas zase in se lahko umaknejo (če imamo v stanovanju dovolj protora). Otrokom in sebi določimo čas gledanja televizije, uporabe pametnega telefona in igranja računalniških iger. Konci tedna naj bodo organizirani nekoliko drugače kot dnevi med tednom, četudi so spremembe majhne.

Kako pa učinkovito voditi zaposlene na daljavo?

Delo na daljavo zahteva jasno opredelitev ciljev dela in vlog zaposlenih pri doseganju zastavljenih ciljev. Najpomembneje je ostati osredotočen na ljudi v skupini, in ne le na cilje, ki jih morajo doseči. Omogočati je treba tudi čas za osebno interakcijo ljudi. K dobri osebni interakciji pripomorejo redni in predvidljivi sestanki preko videoklicev. Preko videokonferenčne zveze lahko poleg opredelitev nalog postavimo roke, preverjamo njihovo upoštevanje in pregledamo narejeno. Pomemben je pristen odnos do zaposlenih in zaupanje, da posamezniki opravljajo svoje delo, čeprav niso z nami v delovnih prostorih. Pri delu od doma je seveda vsak zaposleni v drugačnem okolju, vsak s svojimi motečimi dejavniki. Pri nekom doma so prisotni hišni ljubljenčki, drugi imajo majhne otroke, ki jih prekinjajo med klicem, itn. Zaposleni naj se potrudijo, da jih drugi med delom čim manj motijo.

Kako se z epidemijo spopadajo zaposleni v policiji? Kako jo doživljajo? Ali telefon interventne psihološke pomoči pogosteje zazvoni?

Zaposleni v policiji se ob negotovosti glede razvoja in trajanja epidemije covida-19 in njenega vpliva na življenje soočajo s podobnimi občutki kot prebivalci. Nekateri zaposleni delajo od doma, drugi so prisotni na delovnem mestu in na terenu, kjer imajo stike z ljudmi. Tako pri sodelavcih kot pri občanih se pojavljajo skrbi in strah, da bi se okužili s koronavirusom. Prisoten je tudi strah, da bi ob morebitni okužbi okužili druge, zlasti kadar znaki obolenja še niso prisotni. Pojavljajo se skrbi ob organizaciji dela in časa, aktivnosti zaposlenih in njihovih bližnjih ter skrbi zanje, npr. šolanje otrok doma, skrb za starše. Po drugi strani opravljanje dela na delovnem mestu pomeni določeno varnost, stabilnost, rutino in strukturo v teh razmerah.

Telefon nujne psihološke pomoči v tem času ne zazvoni zaradi stisk,

povezanih z epidemijo koronavirusa. Tako kot pred razglasitvijo epidemije prednjačijo klici zaradi težav v medosebnih partnerskih in družinskih odnosih ter zaradi stresa ob organizaciji dela.

Kaj smo se o podobnih primerih epidemij oziroma pandemij naučili iz zgodovine? Kakšnim dogodkom so, psihološko gledano, najbolj podobne? Razmeram ob izbruhu vojne, terorističnih napadih ali pa ekonomskih in političnih krizah, kakršna je (bila) v Venezueli?

Pandemijo koronavirusa strokovnjaki v nekaterih medijskih prispevkih enačijo z razmerami ob izbruhu vojne ali večjih ekonomskih krizah. Gre za to, da je zamajan naš osnovni občutek varnosti, spremljata nas negotovost in pomanjkanje nadzora nad lastnim življenjem. Doživljanje krize gre običajno skozi določene faze. Ljudje se najprej odzovemo s šokom, smo prestrašeni, izgubljeni, panični, a se hitro poberemo in pridemo k sebi. Druga faza je zanikanje realnosti, ko na svoj star, utečen način poskušamo reševati nove okoliščine, kar se pogosto pokaže kot neustrezno, in to do trenutka, ko ugotovimo, da tako ne gre več. Nato nastopi faza frustracije, obupa. Po ugotovitvi, da je nekega obdobja konec, se ponavadi začne faza žalovanja. Ta je za ljudi zelo zdravilna – takrat se dokončno in kakovostno poslovijo od prejšnjega obdobja. Temu rečemo faza dokončnega poslavljanja ali dokončnega sprejemanja nove realnosti. Zatem hitro pride faza razvoja, ko smo pripravljeni pogledati, kaj krizna situacija prinaša, katere so nujne spremembe in česa se moramo naučiti in narediti.

Kaj dobrega si vendarle lahko obetamo? Kaj bomo po vašem mnenju premislili na novo, če sploh kaj?

Kriza je priložnost za nekaj novega. Če smo si v vsakodnevnem hitenju kdaj zaželeli, da bi se svet ustavil, se je z razglasitvijo epidemije to zares zgodilo. Končno smo dobili čas zase. Tisti, ki smo v dneh izolacije na svojih delovnih mestih in vpeti v reševanje situacije, tolikšnega časa zase seveda nimamo. Med krizo lahko zavestno raziskujemo, kako razmišljamo, občutimo, se odzivamo in delujemo. Lahko razmislimo o svojih vrednotah, kaj je za nas in naše bližnje pomembno. Pri sebi lahko na novo definiramo ustrezno in zdravo vedenje. Lahko odkrijemo, kaj moramo v prihodnje še postoriti zase, za družbo, tudi za planet. Zdi se mi, da bo tretjina ljudi lahko udejanjila svoje nove načine vedenja, delovanja. Tretjina bo o tem razmišljala in oklevala, ali bi delovala na novo ali bi ostala v starih vzorcih razmišljanja in vedenja. Tretjina pa lahko ostane pri starih načinih vedenja in verjetno že komaj čaka, da se bo svet vrnil v stare tirnice. Vprašanje pa je, ali se sploh bo.

Besedilo: Anita Kovačič Čelofiga, PU Maribor

Foto: GettyImages in osebni arhiv intervjuvanke

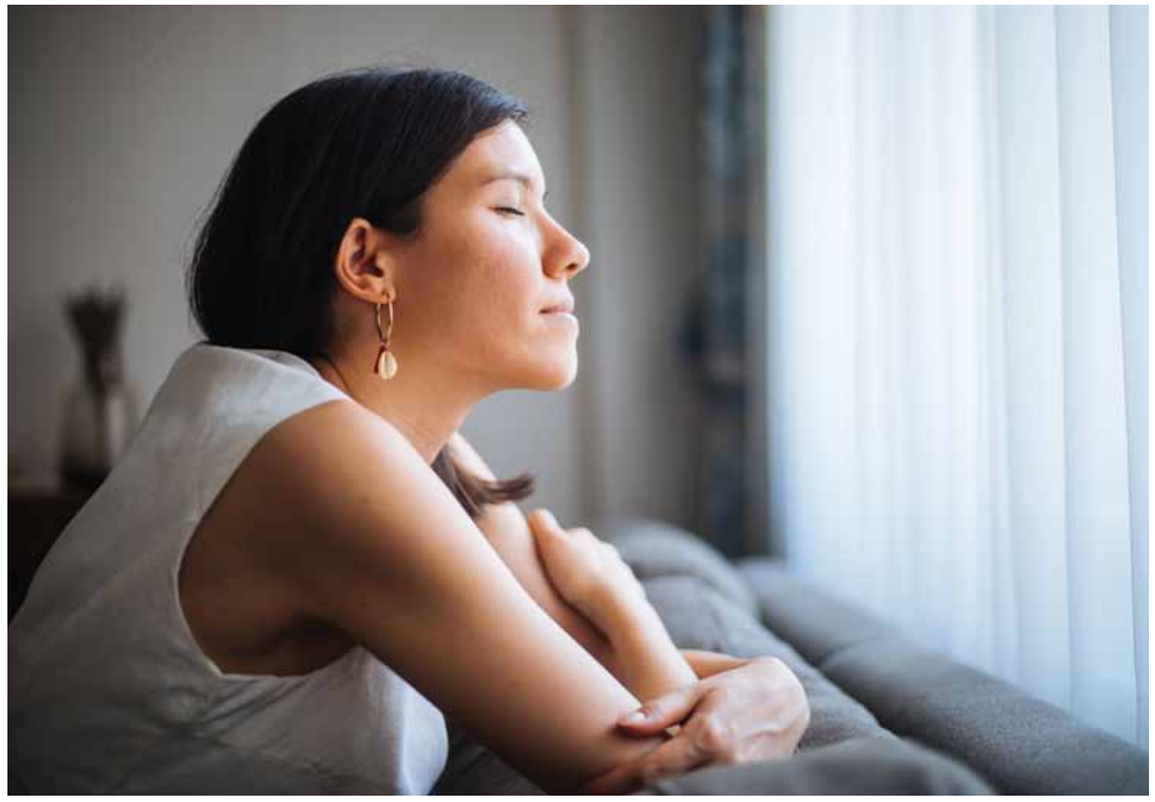

PRAZNOVANJE DNEVA POLICIJE

DAN ZA DNEM NAS NAVDIHUJEJO

POŽRTVOVALNA DEJANJA NAŠIH ZAPOSLENIH

V junij, ki je za slovensko policijo običajno prazničen mesec, smo letos vstopili z negotovostjo, skoraj prepričani, da bomo morali dan policije praznovati popolnoma drugače. Okoliščine so nas res prisilile v spremenjeno obliko in obseg praznovanja, toda kljub temu nam je uspelo ustvariti slovesno vzdušje.

Zbrane na osrednji slovesnosti sta nagovorila tedanji generalni direktor policije mag. Anton Travner in minister za notranje zadeve Aleš Hojs (na fotografiji).

Policijske uprave so praznik policije zaradi ukrepov za zajezitev covida-19 zaznamovale z manjšimi, internimi slovesnostmi, na katerih so bila podeljena priznanja za uspešno delo v policiji in znaki policije za dolgoletno delo. Širši javnosti je bila letos namenjena le osrednja slovesnost, ki je potekala 26. junija 2020 na Policijski akademiji v Tacnu in na kateri smo se spomnili na vlogo policije pri nastanku slovenske države.

Ta njena vloga je bila za uspeh osamosvojitvenih procesov v Sloveniji zelo pomembna, pri tem pa se je policija leta 1991 tudi sama prerodila. Na podlagi zakonodaje nove države je namreč kmalu začela ubirati svežo pot, pot sodobne institucije, ki so ji poleg načel zakonitega in strokovnega dela enako pomembni tudi spoštovanje človekovih pravic, etika in predanost skrbi za ljudi. V vsem tem času se je spopadala (in se še vedno) z najrazličnejšimi dogodki in izzivi, a se ni nikoli izneverila ljudem in njihovi zaščiti. Naše poslanstvo se tako v vseh teh letih ni spremenilo, saj je naša glavna skrb zagotavljati varnost ljudi.

Najvišja priznanja policije podelili tudi na osrednji slovesnosti

Zlati ščit policije je prejel mag. Boštjan Glavič, direktor Policijske uprave Kranj, **veliki ščit policije z bronasto zvezdo** pa je prejel Igor Ciperle, direktor Policijske uprave Koper. Štirim prejemnikom smo podelili **veliki ščit policije s srebrno zvezdo**. To so Janez Ogulin, direktor Policijske uprave Novo mesto, mag. Andrej Bračko, direktor Urada za informatiko in telekomunikacije, Danijel Lorbek, direktor Uprave uniformirane policije, in Tomaž Pečjak, namestnik generalnega direktorja policije.

Delegacija policije in notranjega ministrstva je položila vence k spominskima znamenjema v Parku spomina v Tacnu v Ljubljani in pomniku padlim v vojni za Slovenijo 1991 na Novih Žalah v Ljubljani.

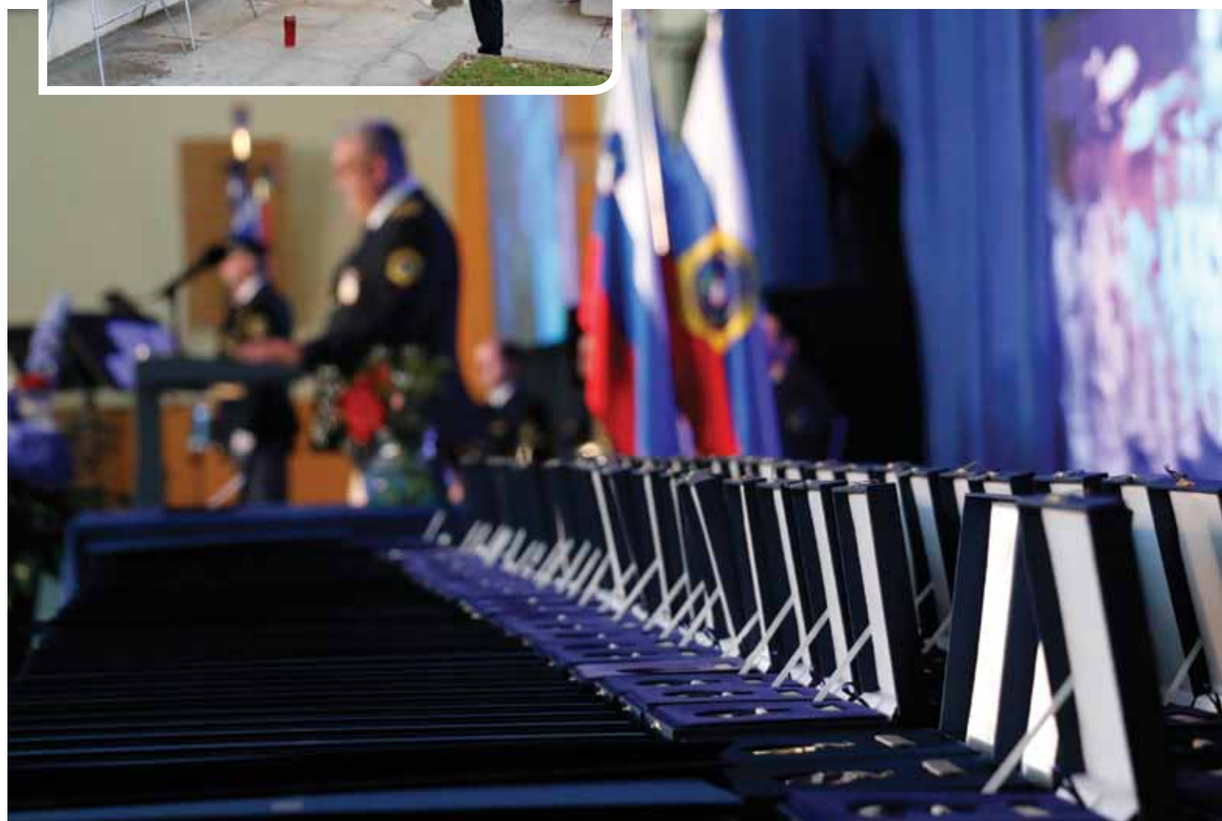

51 PREJEMNIKOV ZA SVOJA POGUMNA DEJANJA PREJELO MEDALJE POLICIJE ZA HRABROST IN POŽRTVOVALNOST

Policijsko delo je že samo po sebi zahtevno in odgovorno, nekateri dogodki, s katerimi se policisti in policistke srečajo pri svojem delu, pa zahtevajo še več. Zahtevajo veliko poguma in predanosti ljudem. Takšna dejanja ne smejo ostati prezrta, zato smo na osrednji slovesnosti ob dnevu policije 51 prejemnikom podelili tudi medalje policije za hrabrost in požrtvovalnost. Prejelo jih je 29 policistk in policistov ter kar 22 občank in občanov, ki so v najrazličnejših okoliščinah, predvsem pa v kritičnih trenutkih, pomagali reševati življenja ljudi.

Medalje policije za požrtvovalnost so prejeli:

- policista Policijske postaje Velenje Metod Brodnik in Mihael Kotnik, ker sta se 21. aprila 2020 hitro odzvala na požar vozila in s prisebnim dejanjem preprečila, da bi se ta razširil na sosednja vozila in zgradbo;
- občan Gregor Grebenšek in policista Policijske postaje Ljubljana Center Blaž Balažič in Jaka Zdešar, ker so 15. marca letos iz mrzle reke rešili nezavestnega občana ter mu s hitrim in strokovnim oživljanjem rešili življenje;
- občana Martin Cimperman in Blaž Jurič ter policista Policijske postaje Ljubljana Šiška Luka Klobučar in Marko Vindiš, ker so 9. marca letos zvečer požrtvovalno posredovali po oboroženem ropu bencinskega servisa, zaradi česar sta bila osumljenca tudi uspešno prijeta;
- občani Anže Delavec, Bojan Golob, Sila Kara, Marko Kuhar, Sandi Murovec, Marko Pahor, Lojze Selšek, Robert Slak, Jure Trebušak, Peter Urbanija in Kaja Bavec Žumer ter policist Policijske postaje Kranj Robert Šebenik, ker so dopoldne 12. februarja letos s sodelovanjem in skupnimi močmi požrtvovalno rešili življenje otroku, ki je zdrsnil s sedežnice;
- policisti Policijske postaje Grosuplje Mitja Horvat, Miha Jamnik in Bojan Petek, ker so 4. januarja letos osebi preprečili nameravan skok z viadukta;
- občana Viki Ašič in Sanja Gluvić ter policista Policijske postaje Celje Rok Dobrin in Silvija Moravec, ker so 24. decembra 2019 hitro in požrtvovalno rešili življenje voznici, ki je zaradi srčnega zastoja z vozilom zapeljala v obcestni jarek;
- policist Policijske postaje Ljubljana Center Luka Kozar, ker je 12. decembra lani strokovno preprečil, da bi poškodovani moški izkrvavel iz globokih ran;
- občana Zdenko Rojko in Sebastjan Žitnik, ker sta popoldne 11. decembra lani prijela osumljenca premoženjskega kaznivega dejanja in policistom posredovala ključne informacije, na podlagi katerih je bil prijet tudi drugi osumljenec;
- policista Policijske postaje Velenje Boštjan Doler in Jerneja Vuk, ker sta 6. decembra lani s hitrim in strokovnim posredovanjem rešila življenje otroku, ki je prenehal dihati;
- policista Policijske postaje Trbovlje Robert Bezjak in Joško Golobar, ker sta se 14. novembra lani ponoči brez pomišljanja odzvala na požar in požrtvovalno evakuirala stanovalce ter v nevarni situaciji s svojim ravnanjem nedvomno preprečila še hujše posledice;
- policist Policijske postaje za izravnalne ukrepe Ljubljana Aleš Plavčak, ker je 8. novembra lani v svojem prostem času požrtvovalno pomagal vozniku tovornega vozila, ki je po prometni nesreči ostal ukleščen v vozilu;
- občan Mihael Tomše, ker se je 22. avgusta lani hitro odzval na požar in iz gorečega objekta rešil zaradi dima onemoglega 12-letnega otroka;
- občanka Maša Vidmar, ker je 22. avgusta lani policistom podala ključne informacije glede ropa zlatarne, na podlagi katerih so bili pozneje prijeti vsi trije osumljenci tega kaznivega dejanja;
- policisti Policijske postaje Litija Andrej Bračič, Laura Gombač, Damjan Kočar, Jože Lovše in Gorazd Sinjur, ker so dopoldne 2. avgusta lani hitro, samoiniciativno in požrtvovalno odstranjevali posledice močnega neurja, ki se je razbesnelo na širšem območju Zasavja;
- policista Policijske postaje Nova Gorica Aleksander Miško in Bojan Zupančič, ker sta 7. julija lani požrtvovalno, zakonito in strokovno prijela osumljenca napada na voznika taksija, pri tem pa veliki nevarnosti nedvomno izpostavila tudi lastno življenje.

Medalji policije za hrabrost sta prejela:

- policista Policijske postaje Ptuj Sašo Habjanič in Aleš Serdt, ker sta 4. aprila 2020 junaško posredovala ob požaru večstanovanjske zgradbe in tako preprečila morebitne hujše posledice, pri tem pa sta nevarnosti izpostavila tudi svoje življenje.

Vsem prejemnikom iskrene čestitke in hvala za hrabra in požrtvovalna dejanja!

Prejemnika medalj policije za hrabrost Aleš Serdt in Sašo Habjanič

ODLOČENI DELATI DOBRO – ZA LJUDI

Letošnje praznovanje dneva policije smo na prav poseben način zaznamovali tudi z dogodki, s katerimi smo presenečali ljudi in jim tako namenili svoj čas in pozornost v zahvalo za njihovo podporo. Zavedamo se namreč, da lahko le ob sodelovanju prebivalk in prebivalcev Slovenije soustvarjamo takšno slovensko policijo, ki ji lahko zaupajo, se nanjo zanesejo in jo podpirajo. In prav to nam, zaposlenim v policiji, vliva motivacijo in veselje do dela, predvsem pa odločenost delati dobro – za ljudi.

Na območju vsake policijske uprave smo pripravili po eno tako presenečenje, s katerim smo občanom poskušali približati naše poslanstvo. Poleg tega smo s to gesto želeli zaokrožiti aktivnosti policije in se zahvaliti prebivalcem za njihova prizadevanja v preteklih mesecih. Prva polovica leta je namreč tako v svetu kot pri nas minila v znamenju številnih pretresov, ki so, kot se to zgodi ob vsaki večji krizi, načeli tudi temelje varnosti.

Ob teh priložnostih je nastala serija zanimivih videov, v katere smo ujeli iskrive trenutke našega skupnega druženja. Ogledate si jih lahko na YouTubu policije.

Delo policije je pestro. Skrbimo za varnost v prometu, varujemo našo mejo, rešujemo ponesrečence v gorah, včasih pa samo iščemo avtomobile, za katere vozniki ne vedo, kje so jih parkirali. A naše delo ni le skrb za varnost, svoje poslanstvo razumemo širše. Ker ga želimo približati ljudem, včasih tudi razveseljujemo – bodisi s svojo glasbo ob slavnostnih dogodkih ali čisto navadnih ponedeljkih bodisi z obiskom naših kužkov in konjev, ki se jih najbolj razveselijo otroci. Ustvarjamo most zaupanja med nami.

VSE NAJBOLJŠE, POLICIJA!

Ob dnevu policije so svoje iskrive misli o našem delu z nami delili tudi znani obrazi – predstavniki humanitarnih organizacij in medijev, kolegi gorski reševalci, igralci in glasbeniki, pa tudi naši vrhunski športniki in mnogi drugi. Z njimi vsak dan sodelujemo pri skrbi za varnost ljudi, obveščanju javnosti, kulturnih in športnih dogodkih, pa tudi pri promociji zdravega načina življenja in seveda ozaveščanju o varnosti. Nekaj najlepših želja, ki so jih ob našem prazniku namenili policistkam in policistom, smo ujeli v kratek video.

Na izseku iz videa je igralec Sebastijan Cavazza.

»HVALA, KER PAZITE NA NAS!«

Mestne ulice Celja vsakodnevno polni tudi več kot 4.000 razigranih celjskih osnovnošolcev. Skrb za varnost otrok je zato naša velika odgovornost, sodelovanje z njimi pa posebno doživetje. Ob našem prazniku, dnevu policije, smo s tretješolci III. osnovne šole Celje preverjali, ali vozniki v okolici šole spoštujejo prometna pravila.

TUDI OTROCI SO NAM PRIPRAVILI PRESENEČENJE

Ljubljanski policisti smo pripravili presenečenje za otroke, a so nas navihančki prehiteli in oni presenetili nas! Skupaj s policijskimi kužki smo obiskali Podružnično šolo Senožeti, kjer smo risali nasmehe na obraz malčkov, se skupaj razgibali in zelo zabavali!

#mojapolicija

SREČANJA S PRIJAZNIMI DOMAČINI OB MEJI

Policisti PU Novo mesto so v svojem videosporočilu poudarili: »Ljudje ste tisti, zaradi katerih želimo iz dneva v dan svoje naloge opravljati kar najbolje. Ko v prelepi dolini reke Kolpe, na gorjanskih gričih in v slikovitem Posavju med varovanjem državne meje srečujemo prijazne domačine, nam vaš nasmeh, pozdrav in besede podpore vlivajo veselje do dela in odločenost delati dobro – za ljudi.«

VZPOSTAVLJAMO MEDSEBOJNO ZAUPANJE

Policisti Policijske uprave Maribor smo obiskali najmlajše obiskovalce mestnega parka, med njimi otroke Centra za sluh in govor Maribor. Ko je prva trema minila, so se ročice hitro začele stegovati proti policijskim konjem. Ti so uživali v pozornosti razigranih malčkov in se prijazno pustili pobožati, najpogumnejše pa so celo spustili na svoj hrbet!

STAREJŠIM OBČANOM IZ RAKIČANA Z GLASBO POLEPŠALI DAN

Ob dnevu policije smo šli tudi v Pomurje. Kraj neskončnih zelenih ravnic, toplih in gostoljubnih ljudi ter odlične glasbe! Svojo melodijo v ta čarobni kotiček Panonske nižine rad prinese tudi Policijski orkester. Naši policisti glasbeniki so razveselili varovance Doma starejših Rakičan.

NA SEVERNEM PRIMORSKEM PRESENETILI MOTORISTE

Na severnem Primorskem je zadišalo po bencinu! Tokrat smo presenetili motoriste. Območje novogoriške policijske uprave je namreč med njimi izjemno priljubljeno, saj je znano po čudoviti pokrajini, a tudi številnih ovinkastih cestah, polnih prometnih pasti. Zato smo policisti motoristi zanje pripravili krajši trening varne vožnje.

RAZGLEDNICA IZ GORA

Gorenjski policisti so svojim občanom in občankam podarili »razglednico«, ki je nastala ob njihovem urjenju za reševanje v gorah. Vanjo so ujeli naslednje sporočilo: »Ko v gorah hitimo na pomoč, ni časa za uživanje v razgledih. A občasno nam vsaj na vajah uspe občudovati naše mogočne vršace, ki s svojo lepoto k sebi vabijo tudi mnoge med vami.«

NAŠE VELIKO MODRO SRCE BIJE TUDI ZA VAS!

Koprski policisti so domačinom ob prazniku policije pokazali svoje veliko modro srce. V videu so – ob spremljavi enega najbolj znanih primorskih kantavtorjev – navdušili s prepoznavno morsko panoramo, policijskim čolnom, prijaznimi policistkami in policisti, nasmejanimi mimoidočimi in obveznimi selfiji.

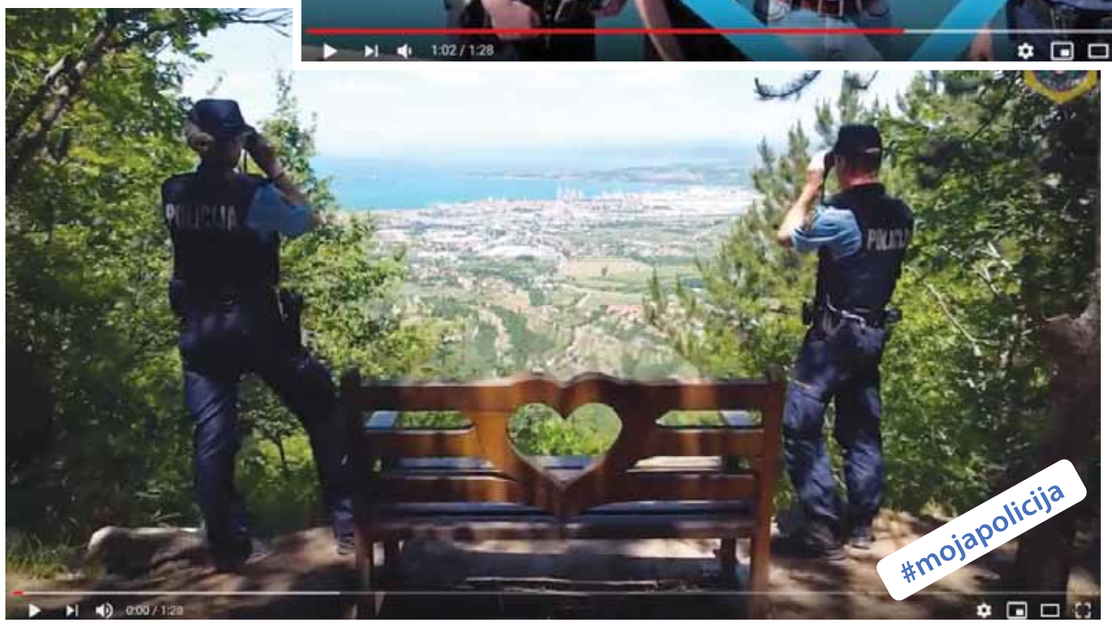

V JUNIJU POOSTRILI NADZOR MEJE S HRVAŠKO

SPOROČILO MIGRANTOM:

POT ČEZ SLOVENIJO SE NE IZPLAČA!

Na t. i. balkanski poti je v zadnjem času, s sproščanjem ukrepov, povezanih z epidemijo covida-19, zaznati precejšnje povečanje števila migrantov, posledično pa se s tem povečuje tudi pritisk na slovensko mejo. Zato je slovenska policija v tednu od 2. do 5. junija poostrila nadzor državne meje s Hrvaško.

V nadzoru na najbolj obremenjenih delih meje na območjih policijskih uprav Ljubljana, Novo mesto in Koper je poleg rednih policijskih patrulj in mešanih patrulj Slovenske vojske in policije, ki običajno varujejo meje, sodelovalo še okoli 1.000 policistov. Vključene so bile dodatne skupine posebnih policijskih enot iz preostalih, z nezakonitimi migracijami manj obremenjenih policijskih uprav, policisti konjeniki, vodniki službenih psov in pripadniki Specialne enote. Za pomoč pri nadzoru meje se uporabljajo tudi pomožni policisti, ki naloge opravljajo v okviru policijskih uprav. Uporabili smo vsa tehnična sredstva, ki jih imamo na razpolago, pomagali pa so tudi pripadniki Slovenske vojske.

Hkrati s povečanjem ukrepov ob meji je policija večjo pozornost namenila tudi morebitnim prevozom nezakonitih migrantov v notranjosti – z okrepljenim izvajanjem izravnalnih ukrepov, s katerimi odkriva nedovoljene prestope in čezmejno kriminaliteto na notranjih mejah, torej mejah z Italijo, Avstrijo in Madžarsko.

Kot smo poudarili v izjavi za javnost 2. junija, je cilj poostrenega nadzora preprečevanje, odkrivanje in obravnava nezakonitega prehajanja meje, migrantom in njihovim sprovajalcem pa tako sporočamo, da se pot čez Slovenijo ne izplača.

V nadzor smo še bolj intenzivno vključili tudi razpoložljiva tehnična sredstva in opremo za varovanje meje, kot so videonadzorni sistemi, kamere za zaznavo gibanja in termovizijske kamere (stacionarne, mobilne in ročne), obenem smo zagotovili tudi podporo iz zraka s helikopterji z observerji (na fotografiji) in droni. Slednji so se pri spremljanju gibanja migrantov izkazali za zelo učinkovite. Ko se namreč migranti ob poskusu prijetja razbežijo v več smeri, jim policisti z uporabo brezpilotnih letalnikov lažje sledijo in tudi uspešno izvedejo prijetje.

S tovrstnimi aktivnostmi pri nadzoru državne meje bomo nadaljevali tudi v prihodnje.

Besedilo in foto: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

POLICISTI S ČUTOM DO SOČLOVEKA

Da so migracije ne le varnostni, temveč tudi humanitarni izziv, se na srečo zaveda ogromno slovenskih policistov, ki znajo pri postopkih z migranti pokazati tudi svoj človeški obraz. Pogosto so priča izjemno težkim trenutkom, v katerih so se znašli posamezniki na svoji poti, marsikdaj jim celo v zadnjem hipu rešujejo življenja; nazadnje denimo policisti z mednarodnega mejnega prehoda Gruškovje, ki so 20. junija letos 22 prebežnikov rešili iz cistern za prevoz živil, v katerih bi se ti zelo verjetno zadušili.

Kako srčni policisti so med nami, dokazuje tudi naslednji prispevek v zvezi z delom na meji. Poslala nam ga je upokojena policistka Andreja Zupančič Razpet, nazadnje zaposlena kot pomočnica vodje Operativno-komunikacijskega centra GPU, ki se je lani odločila, da se pridruži pomožni policiji in tako še naprej pomaga ljudem. Kot pravi, se policisti pri delu srečujejo z ljudmi, ki izčrpani in brez sredstev pridejo v Slovenijo, z upanjem na prehod v Italijo, ki je zanje obljubljena dežela.

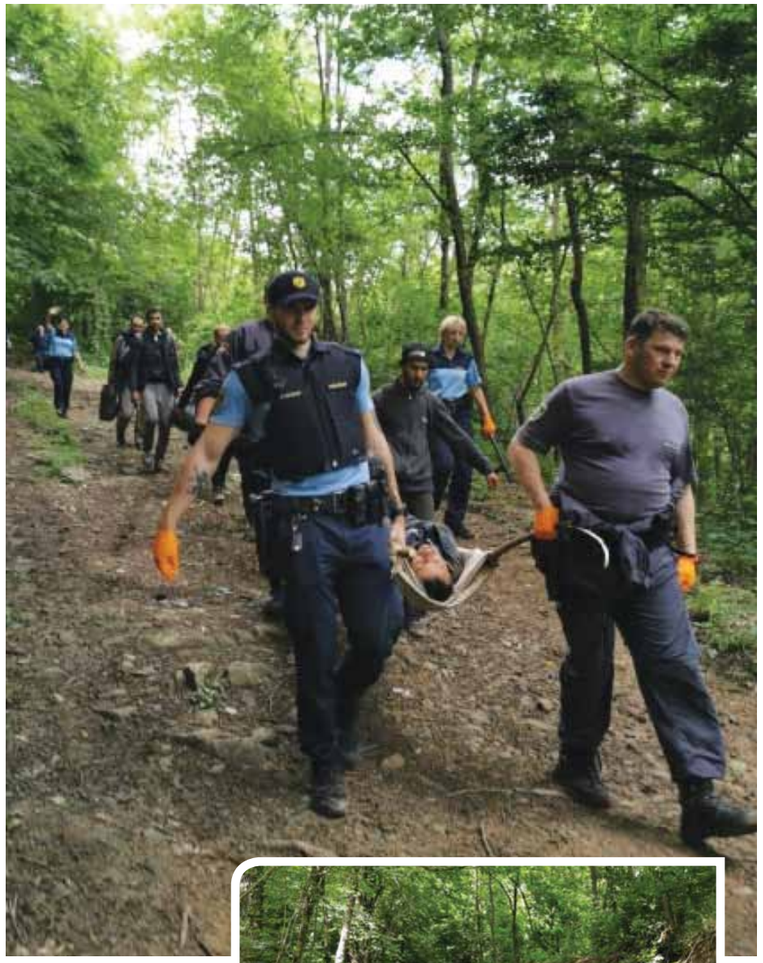

Andreja Zupančič Razpet, pomožna policistka na PP Ilirska Bistrica (PU Koper):

»Dnevno lahko beremo o grobosti policistov pri postopkih z občani, ki se dogajajo po svetu. Le tu pa tam zasledimo novičko o pogumnem dejanju posameznih policistov. Morda zato, ker se izpostavljenost ali pripravljenost pomagati razume kot samoumevni, sestavni del te službe? Ali se ne znamo ›pohvaliti‹? Tako gredo dobra dejanja kar nekako mimo nas, slaba pa so veliko bolj brana.

Želela bi opisati dogodek z 12. junija na območju PP Ilirska Bistrica. Na sporočilo o nezakonitih prebežnikih na območju Dolenjskega potoka smo se odzvali v vseh razpoložljivih patruljah v bližini in se razporedili za iskanje. Kmalu sta policista s službenim psom na strmem in gozdnatem pobočju našla sedem prebežnikov. Kdor ta teren pozna, ve, kako težko je kolegom povedati za svojo lokacijo, tako da je bila najuspešnejša metoda kričanje, da smo lahko zvoku sledili strmo v hrib.

Verjamem, da se pri prijetju teh skupin ljudi slovenski policisti vsepovsod srečujejo z enakimi težavami, to je dehidracijo. Tako je bil eden izmed prebežnikov že popolnoma izčrpan, z nezmožnostjo govora in hoje. Da je živ, je dokazovalo le dihanje. Pred nami je bil trikilometrski spust v dolino s človekom, ki je bil kot živi mrtvec, zato ga je bilo treba nositi. Preostali prebežniki so ga nesli nekaj metrov, vendar so bili prav tako izčrpani, poleg tega so imeli s sabo veliko prtljage – te je po bistriških gozdovih odločno preveč. Policisti, vključno s pomočnikom komandirja, so zato zlomili veje, uporabili prebežnikovo spalno vrečo, naredili nosila in ga prinesli v dolino. Mislim, da zapisano brez odvečnega pojasnjevanja pove vse tisto, kar je združeno v besedni zvezi ›profesionalen odnos do dela‹.

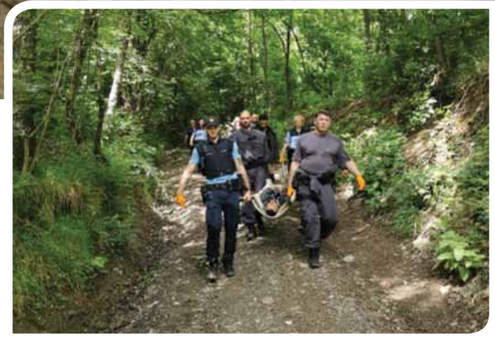

Sama sem bila miličnica in policistka v prejšnjem in sedanjem sistemu, zdaj pa delam kot rezervna policistka in sem ponosna in vesela, da delam v kolektivu s fanti in dekleti, ki jim ni tuj čut za sočloveka, a hkrati strokovno opravljajo svoje delo.«

Foto: Policijska postaja Ilirska Bistrica, PU Koper

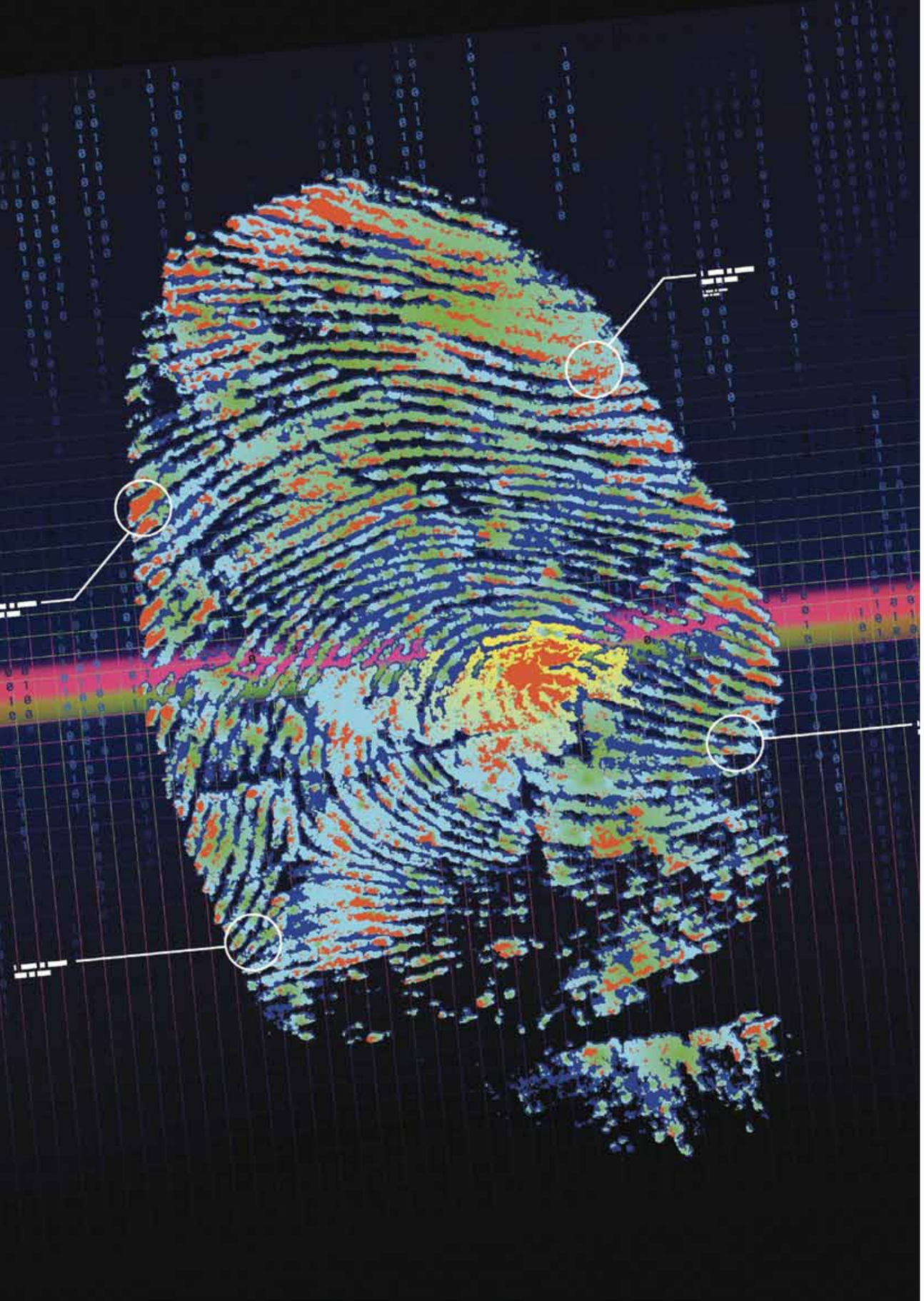

15 LET PRÜMSKE POGODBE

NEPOGREŠLJIVA ČEZMEJNA IZMENJAVA

PROFILOV DNK, PRSTNIH ODTISOV

IN DRUGIH PODATKOV

Letos mineva 15 let od sklenitve t. i. Prümske pogodbe, ki je bila tri leta pozneje, med predsedovanjem Slovenije Svetu EU, prenesena tudi v pravni red Evropske unije. Pogodba je določila inovativna pravila za čezmejno izmenjavo profilov DNK, prstnih odtisov, podatkov iz registra vozil in informacij za preprečevanje kaznivih dejanj, zlasti terorističnih in čezmejnih kaznivih dejanj. Omogočila je tudi okrepljeno sodelovanje za ohranjanje javnega reda v povezavi z večjimi dogodki, ki imajo čezmejni vpliv, in aktivnosti za varnost na letalih.

Sedem ustanovnih držav je 27. maja 2005 v kraju Prüm v Nemčiji podpisalo večstransko meddržavno pogodbo, da bi okrepile policijsko sodelovanje v Evropi, predvsem pa med državami EU. K pogodbi med Belgijo, Nemčijo, Španijo, Francijo, Luksemburgom, Nizozemsko in Avstrijo o poglobitvi čezmejnega sodelovanja, predvsem pri zatiranju terorizma, čezmejne kriminalitete in nezakonitih migracij, je Slovenija pristopila avgusta 2007.

Nemčija je kot odziv na željo več držav članic EU, da bi pristopile k tej mednarodni pogodbi, leta 2007 med svojim predsedovanjem Svetu EU predlagala, naj se preoblikuje v instrument EU, kar so države tudi podprle. Proces prenosa in sprejetja določil iz mednarodne pogodbe v pravni akt EU je bil končan med predsedovanjem Slovenije Svetu EU leta 2008 s podporo Nemčije in Portugalske, takratnega tria predsedstva Sveta EU. To je bil tudi pomemben uspeh tria Nemčije, Portugalske in Slovenije.

Prümska pogodba je pustila močan pečat na področju policijskega sodelovanja tako v Sloveniji kot v drugih državah članicah EU. Poleg dnevne izmenjave informacij smo operativno sodelovanje preverili tudi v praksi. Podlaga iz teh določil nam je namreč od oktobra 2015 do aprila 2016 omogočila delo v skupnih patruljah s skupno približno 500 policisti iz 11 držav, s tem pa smo se tudi odzivali na tokove nezakonitih prebežnikov na območju Slovenije.

Pogodba je vplivala tudi na delo EU, saj prav v tem času potekajo prvi pogovori o morebitni obnovitvi in razširitvi t. i. prümskih določil o policijskem sodelovanju. Glede na časovnico bi lahko bil za to ponovno odgovoren znani trio držav EU.

S 1. julijem 2020 je namreč predsedovanje prevzela Nemčija.

Besedilo: Robert Furman, Služba generalnega direktorja policije GPU

Foto: GettyImages in Nacionalni forenzični laboratorij GPU

O prümskem sodelovanju

Prümska sklepa vsebujeta pravila za operativno policijsko sodelovanje, kot so skupne patrulje, in sta uvedla postopke za hitro in učinkovito izmenjavo podatkov na določenih področjih. Jedro Prümskega okvira so določbe, v skladu s katerimi države članice EU druga drugi omogočajo dostop do svojih avtomatiziranih datotek za analizo DNK, avtomatiziranih sistemov za prepoznavanje prstnih odtisov in podatkov o registraciji vozil.

Izmenjava DNK in prstnih odtisov poteka na podlagi pristopa »zadetek/ni zadetka« (angl. hit/no-hit), kar pomeni, da se lahko profili DNK ali prstni odtisi, najdeni na kraju zločina v eni državi članici EU, samodejno primerjajo s profili v zbirkah podatkov drugih držav EU. Podatki o registraciji avtomobilov (vključno z registrskimi tablicami in številkami šasije) se izmenjujejo prek nacionalnih platform, ki so povezane s spletno aplikacijo EUCARIS.

DAKTILOSKOPIJA, VEDA O PRSTNIH ODTISIH IN SLEDEH

ENA NAJSTAREJŠIH IN OBENEM NAJSODOBNEJŠIH

PREISKOVALNIH METOD V POLICIJI

Od pristopa Slovenije k Prümski pogodbi, na podlagi katere z evropskimi državami izmenjujemo daktiloskopske podatke, je minilo že 13 let, letos pa praznujemo 70-letnico ustanovitve Nacionalnega forenzičnega laboratorija. Pred nekaj meseci smo v laboratoriju razstavili mozaik, ki v tridimenzionalni tehniki upodablja prstni odtis. Razlogov je torej dovolj, da ob tej priložnosti nekoliko podrobneje predstavimo daktiloskopijo.

Forenzične znanstvene discipline že več desetletij obdelujejo dragocene dokaze, ki bistveno prispevajo k uspešnemu pregonu in obsodbi storilcev kaznivih dejanj. Prva izmed uporabljenih znanstvenih metod je bila daktiloskopija.

Daktiloskopija je veda o prstnih odtisih in sledeh. Odtisom in sledem rečemo tudi papilarne linije. Za te je značilno, da se vse življenje, od tretjega meseca starosti plodu v maternici do razpada trupla, ne spremenijo. Prstni odtisi so torej edinstveni in ni dveh oseb z enakimi.

Na začetku so bili prstni odtisi le za okras, podpis ali pečat, že v osmem stoletju našega štetja pa so jih uporabljali tudi pri overitvi dokumentov. Iznajdba povečevalnega stekla v 17. stoletju je vodila v podrobno preiskovanje prstnih odtisov.

Tako je leta 1858 William Herschel v Indiji zahteval, da delavci na izplačilnih listih za opravljeno delo odtisnejo svoje prstne odtise z namenom, da ne bi dobili več izplačil. V naslednjih desetletjih so imeli prstni odtisi pomembno vlogo pri preiskovanju kaznivih dejanj: Henry Faulds je razrešil umor po krvavih prstnih sledeh, Francis Galton je leta 1892 napisal prvo knjigo o prstnih sledeh in Edvard Henry je okoli leta 1900 izdal prvo knjigo o klasifikaciji in uporabi prstnih odtisov. Hrvat Ivan Vučetić, ki je emigriral v Argentino, je spisal klasifikacijski sistem za prstne odtise. Na območju nekdanje Jugoslavije je bila daktiloskopija uvedena v policijsko delo naprej leta 1904 v Zagrebu, nekaj let pozneje pa tudi v Ljubljani in Beogradu.

Danes za preiskavo in primerjavo prstnih odtisov in sledi uporabljamo sistem AFIS. V laboratoriju ta računalniški sistem uporabljamo že od leta 2001 in ga z leti nadgrajujemo, tako da sledimo hitremu tehnološkemu napredku. Prav zdaj smo v postopku javnega naročanja za nov sistem AFIS, ki bo povezan z več evidencami prstnih odtisov – SIS AFIS, EURODAC, AFIS MIGRANT, PRUM, INTERPOL in ECRIS.

Daktiloskopija je torej med najstarejšimi preiskovalnimi dejavnostmi na področju odkrivanja kaznivih dejanj. Čeprav gre za eno izmed prvih znanstvenih metod, ki jih je policija uvedla v svoje delo, se danes vendarle – skupaj s kemijskimi, fizikalnimi in biološkimi preiskavami ter preiskavami dokumentov in rokopisov – uvršča med najsodobnejše znanstvene postopke, ki jih v naši državi za reševanje kaznivih dejanj pod eno streho združuje Nacionalni forenzični laboratorij.

Besedilo: Gorazd Pezdir, direktor Nacionalnega forenzičnega laboratorija GPU
Foto: GettyImages

NOVA UMETNIŠKA PRIDOBITEV V NACIONALNEM FORENZIČNEM LABORATORIJU

KO SE POD ISTO STREHO SIMBOLIČNO POVEŽETA

ZNANOST IN UMETNOST

Daktiloskopija pomeni začetek sodobne forenzike, zato ni naključje, da ima Nacionalni forenzični laboratorij v svojem logotipu prstni odtis. Od decembra 2019 v preddverju laboratorija obiskovalce sprejema umetniško delo z motivom prstnega odtisa, ki kaže na možnosti združevanja znanosti in umetnosti.

Mozaik, poimenovan Dokazno gradivo (angl. Evidence), je leta 2016 izdelal mozaicist Aljaž Vidrajz. Umetnik, ki je v forenzični službi najprej prepoznal umetniški navdih, nato pa še primeren prostor za razstavo, je svoje delo policiji posodil za nedoločen čas.

Po podpisu posodbene pogodbe med Ministrstvom za notranje zadeve, Policijo in umetnikom smo 3. decembra 2019, na ta veseli dan kulture, v prostorih Nacionalnega forenzičnega laboratorija izrekli dobrodošlico novorazstavljenemu umetniškemu delu. Ob tem smo poudarili pomen forenzičnih znanstvenih disciplin v kazenskih postopkih, ki so se konec 19. stoletja začele razvijati z daktiloskopijo (gr. daktylos – prst, skopein – gledati), vedo o prstnih odtisih in sledeh.

Umetniško delo, ki je v prostore laboratorija pripotovalo naravnost z razstave v Abu Dabiju (Združeni arabski emirati), bo zagotovo obogatilo marsikaterega obiskovalca in hkrati prispevalo k ugledu policije.

Besedilo: Darinka Kolar Osvald, Muzej slovenske policije
Foto: Brigita Petric, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

Direktor Nacionalnega forenzičnega laboratorija Gorazd Pezdir je takole opisal, kaj za laboratorij pomeni nova umetniška pridobitev: »Mozaik Dokazno gradivo simbolizira eno najstarejših preiskovalnih metod, ki so nam v pomoč pri odkrivanju kaznivih dejanj. V prstnem odtisu kot simbolu lahko najdemo prav vse elemente posameznih dejavnosti slovenske forenzike, zato lahko potrdim, da ta mozaik simbolizira skupnost številnih znanstvenih področij in timsko delo raznovrstnih strokovnjakov.«

Zaposleni v Nacionalnem forenzičnem laboratoriju so ob odprtju izrekli dobrodošlico umetniškemu delu, ki jih bo odslej pozdravilo ob vsakodnevnem prihodu v službo.

POGOVOR Z ALJAŽEM VIDRAJZOM

AVTOR MOZAIKA DOKAZNO GRADIVO:

»PRSTNI ODTIS JE NAŠA IDENTITETA!«

Aljaž Vidrajz je diplomiral leta 2010 na eni izmed najbolj cenjenih šol za mozaiciste v Italiji. Njegovi mozaiki se gledalcu predstavljajo z vsakim posameznim koščkom, igro senc, odsevov, tekstur in barv. Edinstvenost njegovih del se kaže v tridimenzionalni tehniki, ki nas ne le miselno, ampak tudi fizično razgibajo. Pripravijo nas, da se umetnini približamo z različnih zornih kotov in hkrati oddaljimo v iskanju sporočila. Avtor umetnine, razstavljene v Nacionalnem forenzičnem laboratoriju, nam je v pogovoru ob odprtju razkril svoj ustvarjalni proces ter ozadje nastajanja mozaika in njegovo pot do sedanje lokacije.

Kaj vas je vodilo k izbiri tako posebnega poklica?

Dolgo sem iskal poklic, v katerem bi se lahko izrazila moja ustvarjalnost. V Sloveniji sem obiskoval fakulteto za arhitekturo in krajinsko arhitekturo, a sem ugotovil, da sem človek, ki mora svojo ustvarjalnost izraziti z rokami in sproti slediti razvoju, zato mi le skice in načrti niso zadoščali. Ko sem svoj pogled usmeril v tujino, sem odkril šolo za mozaiciste. Čez pol leta sem že stal na vhodu šole Scuola Mosaicisti del Friuli v Spilimbergu v Italiji, z močno željo po znanju in bolj slabo popotnico – znanjem le nekaj osnovnih italijanskih fraz. To me ni ustavilo, pilil sem se tako v sekanju idealnih mozaičnih koščkov kot v italijanščini.

Kje ste se usposabljali in koliko časa že ustvarjate?

Diploma na najbolj priznani šoli za mozaiciste v Italiji je bila odlična odskočna deska, vendar mi je šele na milijone položenih mozaičnih koščkov in neprestano samoiniciativno raziskovanje, kaj vse mozaik omogoča, dalo poglobljeno znanje, ki ga zdaj lahko predajam tudi drugim. Sodelujem

Aljaž Vidrajz

z raznimi izobraževalnimi ustanovami in v svojem ateljeju prirejam delavnice mozaika, na katerih za to lepo umetnost navdušujem še preostale. Mozaik je tehnika, ki ne pozna bližnjic in zahteva svoj čas. Zahteva popolno predanost, osredotočenost in notranji mir. Je neke vrste meditacija, ki navdaja z željo po stalnem ustvarjanju.

To znanje je bilo podlaga, na kateri sem začel razvijati svojo umetniško pot in samosvojo likovno govorico. Moja dela so začela zapuščati ustaljene forme in se podajati v polje sodobne umetnosti. Začel sem raziskovati prostor in se poigravati s časom, ki spreminja umetniško delo.

Katere materiale najraje uporabljate in katera tehnika vam je najbližja, najtežja, najzahtevnejša ...?

Pri tem delu je zelo pomembno poznavanje podrobnosti prav vseh tehnik. Vse se začne z rimsko tehniko, ki se nato nadgrajuje v bizantinsko, prehaja v moderno in v zadnji fazi v sodobno tehniko. Vsaka izmed njih ima svoje zakonitosti in zahteva drugačne materiale. Različnim vrstam marmorja se v bizantinski tehniki pridružita še mozaično zlato in ročno kuhano steklo (smalti), s katerima je oblikovanje popolnoma drugačno. Največ umetniške svobode mi dopušča sodobna tridimenzionalna tehnika, ki sem jo razvil, zato bi lahko rekel, da jo imam najrajši. Glede materialov sem pravi zbiratelj. Prepričan sem, da mozaikom zvišuje vrednost bogat izbor materialov, pri čimer se beseda bogastvo nanaša na njihovo raznolikost. Prav zato materiale nabiram povsod. Morda je ena izmed mojih posebnosti tudi to, da degradiranim, drugorazrednim materialom z umetniškim delom povečujem vrednost. Strjene kepe katrana, steklo, ki ga je preoblikovalo morje, razbita keramika, olesenela trta – vse to lahko postane neprecenljiv gradnik mozaika.

Kaj vas je vodilo pri izbiri motiva za mozaik, ki ste ga poimenovali Dokazno gradivo in se kot nalašč ujema z logotipom Nacionalnega forenzičnega laboratorija?

Želja po tem, da kot umetnik pustim svoj pečat. (Smeh.) Prstni odtis je naša identiteta. V nekaj tako preprostega sem želel vpeljati svojo zgodbo – tiste dodatne koščke, spomine in prepričanja, ki gradijo naše življenje in nenazadnje nas same.

Kako tehnično zahtevna je bila sama postavitev v avli Nacionalnega forenzičnega laboratorija glede na to, da je umetniško delo kar precej težko?

Mozaik res ni najpriročnejša oblika umetniškega dela. Izdelava zahteva neskončno število ur (za Dokazno gradivo sem potreboval več kot 800 ur), na koncu pa je še težek za prenašanje. (Smeh.) To delo je dolgo in široko 1,5 metra, tehta pa okoli 150 kilogramov, zato je bila njegova postavitev na steno, ki ni iz betona ali opeke, kar velik izziv. Ampak ekipa iz laboratorija je pristopila nadvse profesionalno in našli smo idealno rešitev za to težavo.

Kakšni so vaši načrti oziroma naslednji umetniški projekti?

Trenutno je vsa moja umetniška energija usmerjena v serijo New Forms of Life. Gre za tridimenzionalne objekte, ki jih gradim iz naravnih gradnikov – posebnih školjk vrste dentalium. Skulpture, ki nastajajo, vsebujejo toliko življenja, da me neprestano nagovarjajo k nadaljnjemu razvoju, in so neusahljiv vir navdiha. Njihovo ustvarjanje je čisti užitek. Seveda si bom še vedno prizadeval, da bi mozaiku tudi na našem ozemlju povrnil kakovost in mu omogočil večjo prepoznavnost. S tem si želim v čim več ljudeh vzbuditi željo po ustvarjanju, saj to bogati naša življenja. Načrtujem tudi samostojne razstave in upam, da se bom že v kratkem ponovno pridružil kakšni umetniški rezidenci v tujini. Moje delo lahko zainteresirani spremljajo na spletni strani aljazvidrajz.com, pisane mozaike v nastajanju pa objavljam tudi na Instagram profilu@mosaic_table.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

Foto: osebni arhiv avtorja in Brigita Petric, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

VISOKI OBLETNICI

100 LET POLICIJSKEGA MUZEJA

IN 170 LET POLICIJE NA SLOVENSKEM

Ob praznovanju visoke obletnice slovenskega policijskega muzeja v tem letu potekajo različni dogodki, na katerih se spominjamo policijske zgodovine, katere začetki na Slovenskem segajo v (davno) sredino 19. stoletja. Organizirali smo že več kulturnih prireditev, v pripravi sta posebni tematski razstavi, potekajo pa tudi aktivnosti za preselitev muzeja v nove prostore na Kotnikovi ulici v Ljubljani.

Policiji kot varnostni sili za zagotavljanje pravnega reda države lahko na našem ozemlju sledimo od leta 1850 naprej. Na sliki sta orožnika, okoli leta 1850.

Pobrskajte po svojih arhivih in nam pomagajte pri razstavi – povabilo k sodelovanju

Za letos načrtujemo pripravo dveh razstav. Tema prve bo 100. obletnica slovenskega policijskega muzeja, tema druge pa 170. obletnica policije na Slovenskem.

Vse, ki bi lahko prispevali zgodovinska gradiva, vljudno vabimo k sodelovanju. Gradiva zbiramo v Muzeju slovenske policije (Rocenska ulica 56, Tacen, 1211 Ljubljana Šmartno, darinka.kolar.osvald@policija.si).

Bogata zgodovina slovenske policije

Slovenska policija ima bogato zgodovino, ki je primerljiva z velikimi narodi. Policiji kot varnostni sili za zagotavljanje pravnega reda države lahko na našem ozemlju sledimo od leta 1850 naprej. V tem časovnem obdobju so se spreminjala njena poimenovanja (od orožnikov do miličnikov in policistov) in menjale uniforme, oborožitev in zaprisege njenih pripadnikov, že 170 let pa ostaja nespremenjena njena temeljna naloga: zagotavljati javni red in mir v državi.

Začasna organska postava žandarmerije v avstrijskem cesarstvu, ki je bila objavljena 18. januarja 1850 na Dunaju, velja za začetek oblikovanja državne varnostne organizacije na naših tleh, iz katere se je razvila današnja policija.

Policija je globalna institucija, ki se spreminja z razvojem družbe. V demokratičnih ureditvah se iz mehanizma prisile spreminja v servis državljanov.

Sodobne policije se zaradi večanja varnostnih groženj čedalje bolj zavedajo, da lahko svoje temeljne naloge (zagotavljanje javne varnosti, miru in reda v državi) uspešno opravljajo samo v sodelovanju z najširšo skupnostjo in kot ugledne organizacije. Ugled je tudi tisti, ki policiji zagotavlja zanimanje mladih za poklic policista.

Razstava Od orožnika do policista v Pokrajinskem muzeju Koper, junij 2017

1850

1861

1899

1903

1922

Kape orožnikov, narodnih zaščitnikov, miličnikov in policistov

Širše poslanstvo policijskih muzejev

Ugled se učinkovito dosega tudi s komunikacijo na področju kulture. Glede na to so v zadnjih 30 letih tudi policijski muzeji začeli na široko odpirati vrata vsem skupinam obiskovalcev in spreminjati svoje poslanstvo. Ob ohranjanju dediščine interpretirajo vlogo policije v družbi, krepijo integriteto njenih uslužbencev, z različnimi programi izvajajo preventivne dejavnosti v zvezi z zatiranjem kriminalitete in zagotavljanjem varnosti, poglabljajo sodelovanje policije s skupnostjo in še mnogo drugega.

Sodobni muzeji se pri tem zavedajo pomena vseh elementov in detajlov komunikacije, na kateri se gradi ugled institucije – od lokacije v mestu, zunanje podobe, arhitekture in razstav do kakovostnih muzejskih storitev, spoštljivega odnosa do obiskovalcev in drugega.

Muzej slovenske policije v stotih letih večkrat zamenjal svojo lokacijo

Začetki slovenskega policijskega muzeja segajo v leto 1920. Muzej je v svoji zgodovini deloval pod različnimi imeni (od Kriminalističnega muzeja do Muzeja ministrstva za notranje zadeve), v različnih organizacijskih enotah organov za notranje zadeve in na različnih lokacijah v Ljubljani in njeni okolici, vseskozi pa je imel vlogo specialnega državnega oziroma republiškega muzeja. V Tacen, kjer ima svoj sedež od leta 1971, se je preselil iz Doma ljudske milice na Kotnikovi ulici 8 v Ljubljani, kjer je bil od leta 1953 do 1970.

Muzej je večino svojega obstoja deloval kot študijski kabinet, namenjen strokovnjakom, katerih delo je bilo povezano z zatiranjem kriminalitete, širši javnosti pa se je začel odpirati pred približno 25 leti. Že kmalu po spremembi njegovega poslanstva se je začela porajati ideja o vrnitvi v središče mesta, kjer bi bil v posodobljeni obliki dostopen najširšemu krogu obiskovalcev.

Posodobitev Muzeja slovenske policije je bila vključena v Resolucijo o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025 (Uradni list RS, št. 75/2015) in Srednjeročni načrt razvoja in dela policije za obdobje 2018–2022. Trenutno stanje, strateške usmeritve in strateške prioritete so zapisani v Strategiji razvoja muzejske dejavnosti slovenske policije 2019–2023, ki je bila na Ministrstvu za notranje zadeve potrjena 11. februarja 2019. Hkrati s potrditvijo strategije je bil sprejet sklep, da se do 30. septembra 2019 pripravi programska naloga umestitve Muzeja slovenske policije v objekt Kotnikova 8, Ljubljana. Programska naloga je bila pripravljena v sodelovanju z različnimi službami.

Kriminalistični muzej/Muzej Republiškega sekretariata za notranje zadeve na Kotnikovi ulici 8 v Ljubljani (1954–1970).

1940

1942

1954

1956

1974

2000

Kustodinja in nekdanja vodja muzeja Biserka Debeljak (1971–2011)

Razstava o zgodovini slovenske policije v Pokrajinskem muzeju Kočevje, december 2015

Muzej slovenske policije v Tacnu v Ljubljani (od leta 2006)

Muzejsko dejavnost v zadnjem desetletju še bolj približali javnosti

V želji, da čim bolj sledimo sodobnim težnjam, smo že leta 2011 v Muzeju slovenske policije pripravili idejno zasnovo novega slovenskega policijskega muzeja in jo nato začeli uresničevati na različne načine.

Ob predstavljanju stalne, predvsem kriminalu namenjene stalne razstave v Tacnu, Ljubljana, smo v muzeju zlasti v zadnjem obdobju začeli pripravljati številne gostujoče razstave o zgodovini policije in kulturne dogodke, s katerimi želimo policijo približati širši javnosti. Razstave pripravljamo v sodelovanju z različnimi enotami Policije in Ministrstva za notranje zadeve, drugimi institucijami in posamezniki in jih postavljamo v različnih muzejih in kulturnih ustanovah, šolah, na prireditvah in sejmih, na katerih se predstavlja slovenska policija.

Od 3. decembra 2019 se Muzej slovenske policije predstavlja tudi v Beli galeriji na Kotnikovi ulici 8 v Ljubljani, kjer je v sodelovanju z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije in Mednarodnim grafičnim likovnim centrom organiziral že več dogodkov, namenjenih predvsem interni javnosti (aktivnim in upokojenim uslužbencem Policije in Ministrstva za notranje zadeve). Na njih so bili obiskovalcem predstavljeni zgodovina policije in policijskega muzeja ter prizadevanja za njegovo preselitev v nove prostore. Hkrati so si lahko v Beli galeriji ogledali tri razstave: Od orožnika do policista, 70 let Policijskega orkestra in Kulturna dediščina Kotnikove 8.

Besedilo: Darinka Kolar Osvald, kustodinja, muzejska svetovalka in vodja Muzeja slovenske policije

Foto: arhiv Muzeja slovenske policije in MNZ, PU Koper, PU Murska Sobota, Aleš Završek, NFL GPU, Brigita Petric, SOJ SGDP GPU, Marko Fric, PA GPU, in Marko Modrej

Odprtje prve razstave o zgodovini slovenske policije v Pokrajinski knjižnici v Murski Soboti leta 2014

Prvi obiskovalci razstav Muzeja slovenske policije na Kotnikovi ulici 8 v Ljubljani, december 2019

Ta veseli dan kulture, 3. december 2019, z odprtjem treh razstav o zgodovini policije v Beli galeriji na Kotnikovi ulici 8 v Ljubljani.

POGOVOR S 97-LETNIM NEKDANJIM MILIČNIKOM IGNACEM SEDMAKOM

»TREBA SE JE VŽIVETI V LJUDI, NATO PA RAZPRAVLJATI!«

Muzej slovenske policije je že na začetku letošnjega leta, ob slovenskem kulturnem prazniku, začel praznovanje stoletnice svojega obstoja. Ob tej priložnosti je kustodinja Darinka Kolar Osvald pripravila kulturno prireditev s poudarkom na predstavitvi nekdanje in sedanje muzejske dejavnosti ter zgodovine stavbe na Kotnikovi ulici 8 v Ljubljani, kjer so predvideni novi, primernejši prostori za policijski muzej, pri tem pa ni pozabila omeniti niti visoke obletnice slovenske policije (tj. 170 let obstoja), ki jo ta praznuje v letošnjem letu.

Med brskanjem po tekstovnem in fotografskem gradivu za visoki obletnici se je našla fotografija prve generacije (1953/54) takratne novoustanovljene Šole državnega sekretariata za notranje zadeve v Vikrčah. Kot eden izmed nekdanjih dijakov te šole se je prepoznal danes 97-letni Ignac Sedmak iz Pobegov na Koprskem. Kustodinja ga je ob tej priložnosti povabila na prireditev in po končanem kulturnem programu je z njim nastal tale prispevek.

Gospod Sedmak, nam lahko na kratko poveste, kdaj ste se rodili ter kje in v kakšnih razmerah ste odraščali?

Odraščal sem v Jurščah pri Pivki. Kot otrok sem sprva dobro živel. Veste, oče je šel v Ameriko, ko je bil star 19 let, to je bilo leta 1905. Leta 1921 se je vrnil in poročil, jaz pa sem se rodil leta 1922. Ko sem imel dve leti, je oče odšel nazaj v Ameriko. Potem je prihajal in odhajal. Trikrat je prišel, trije sinovi smo se rodili, in ko je leta 1932 zadnjič odšel, se ni več vrnil (leta 1938 je tam umrl). Takrat sem bil star 15 let in pol in prevzeti sem moral skrb za petčlansko družino – za mamo, dva brata in slepega starega očeta.

Ja, do velike gospodarske krize leta 1929 smo kar dobro živeli, potem pa je bilo hudo. Oče v Ameriki ni tako dobro zaslužil, zato nikoli ni vrnil 3.000 lir, kolikor si je sposodil za *rajžo* (potovanje, op. avtorice), kot smo takrat rekli. To je bilo takrat veliko denarja – s to vsoto si lahko kupil že manjšo kmetijo. Vsi znanci so mu svetovali, naj ne hodi v Ameriko, ker je tam velika gospodarska kriza, ampak on je imel zelo rad to obljubljeno deželo. Rekel je, da ne more biti tako slabo, da ne bi zaslužil toliko, da ne bi mogel preživljati družine in odplačati dolga za pot. Pa se to ni zgodilo. Niti za obresti ni zaslužil. Tako sem moral sam kot 15-letni deček na naši mali kmetiji poskrbeti za vse. Vsako leto sem vzredil telička, ga peljal na semenj in prodal, da sem plačal obresti. Ko je oče leta 1938 umrl, je bila glavnica, tj. 3.000 lir, še v celoti neodplačana. Takrat smo prodali obe kravi, ki smo ju imeli,

in povsem izsekali gozd, da smo odplačali dolg. Potem pa se je začela druga svetovna vojna in sem bil vpoklican v italijansko vojsko. Nekaj časa sem bil v osrednji Italiji, potem pa sem bil poslan na okupirano območje v Grčiji. Tam sem dočakal kapitulacijo Italije 8. septembra 1943. Takrat so me zajeli Nemci in nato sem bil do konca vojne v nemških koncentracijskih taboriščih. Tam sem tudi utrpel posledice pri sluhu. Nazadnje sem bil namreč v Berlinu, ki je bil glavna tarča bombardiranj. Naključno sem bil na prostem, ko je padla mina. Počil mi je bobnič in poškodoval sluh. Domov sem se vrnil 21. julija 1945 in se naslednje leto poročil.

Kdaj ste se odločili, da boste postali miličnik? Kaj ste delali pred vstopom v ljudsko milico?

(Smeh.) Veste, malo konservativen sem. Mislil sem, da bom postal gozdni delavec kot moj oče in drugi sovaščani. Živeli smo namreč ob gozdu. No, takrat se je že kazala kriza z informbirojem, obenem pa je bila Primorska poseben primer glede državnih uslužbencev in varnosti. Tu je bilo vse prazno. Italijani so zbežali oziroma odšli domov, ker so vedeli, da niso zaželeni, zato je bilo treba vse te organe in delavce, recimo učitelje, nadoknaditi. Večina novih učiteljev je prihajala iz Prekmurja. Leta 1948 me je takratni komandir Postaje milice Pivka prepričal, naj grem v milico. Res sem šel, a s trdnim prepričanjem, da se bom čez tri leta vrnil. Bil sem že poročen in imel sem otroka. Vabilo sem dobil 28. marca 1948. Teh datumov se zelo dobro spomnim. Poslali so me v okraj Sežane in tam sem čakal tri dni, da so mi sešili uniformo. Potem so me poslali na Postajo milice Materija.

Kakšne so bile delovne razmere na postaji?

Tam ni bilo urnika in smo delali noč in dan, vse delo. Tudi ob nedeljah. To je bil čas, ko je veliko naše mladine zbežalo čez mejo. Sosednje države (Italija, Avstrija) so namreč po vojni imele mnogo boljši življenjski standard, ker so bile vključene v ameriški Marshallov načrt (program za obnovo Evrope, op. avtorice), in ljudje so to vedeli. Mi smo jih lovili, toda večini je uspelo prebegniti. Mnogi so potem šli v Avstralijo.

Ob nedeljah in praznikih je prihajal nekdo, ki je skrbel za kulturo. Med pogovori nas je mnogo spraševal in presodil je, da sem jaz najbolj sposoben (bil sem tudi najmlajši) za nadaljnje šolanje. Maja 1948 sem že začel štirimesečno šolanje v šoli milice v Šentvidu pri Ljubljani.

Kako je potekalo šolanje v prvi miličniški šoli v Šentvidu?

Takrat sta bila tam dva oddelka. Manjši oddelek je bil za komandirje, drugi pa za navadne miličnike. Upravnik te šole je bil kapetan Južnič, nebodigatreba. Nič se nismo naučili, ker je ves čas prirejal zbore. Po hodnikih smo morali pobirati cigarete. (Smeh.) Kmalu je prišlo do spora in so ga razrešili. Za komandanta te šole je nato prišel major Stane Mahne in vse se je spremenilo. Avgusta je bilo konec šole in bil sem prvi odličnjak. Takratni komandant milice Slovenije mi je dejal, da zaradi uspeha lahko izbiram, kam bi šel delat, in sem si izbral Ilirsko Bistrico. Še danes ne vem, zakaj. Tam sem bil določen za referenta za osebne izkaznice pri poverjeništvu za notranje zadeve Ilirska Bistrica. Izdajali smo osebne izkaznice posebne rjave barve in samo s to izkaznico se je lahko šlo v cono A.

Ignac Sedmak na slovesnosti ob Prešernovem dnevu v Muzeju slovenske policije, 10. februar 2020

Ljudje so se zelo zanimali zanje in leta 1950 smo jih res izdali. Obenem sem bil tam vodja odseka za promet, vozniška dovoljenja in potne liste. Skupaj s prijavno in matično službo je bil to družbenopolitični odsek. Avgusta 1950 je prišel oblastni poverjenik za notranje zadeve v Postojni – začasno je bila namreč tam ustanovljena nova enota oblasti. Ta poverjenik je dejal, da se bodo dela, ki jih opravljam, odslej opravljala v civilu. Moral sem se odločiti, ali bom svoje delo še naprej opravljal v civilu ali pa bom šel na postajo milice. Odločil sem se sleči uniformo in takrat sem nehal biti uniformiran. Svoje delo sem lahko opravljal še naprej, vendar se je kmalu pokazalo pomanjkanje mojega znanja, tudi slovenščine, in sem ponovno moral v šolo.

Ali se morda spomnite kakšne anekdote ali zanimivega dogodka iz svojih miličniških začetkov?

Dogodkov je bilo mnogo. Borbe so bile. V Trstu je bil zelo močan angloameriški obveščevalni center in k nam so pošiljali skupine, ki so delale propagando in vozile ljudi čez mejo. Prihajalo je do spopadov. To je bilo kar nevarno obdobje.

Vas je bilo kdaj strah za svoje življenje?

Ne, ni me bilo strah, čeprav sem imel družino. Bil sem družinski človek, rad sem imel ženo in otroka. Ni mi bilo vseeno, a kadar je bilo naročeno, smo šli v akcijo.

Kakšni so bili odnosi med nadrejenimi in podrejenimi?

Prvega nadrejenega sem imel v Materiji, a tam sem bil samo en mesec. Odnosi niso bili dobri. Mislim, da ni bil sposoben za to delo, ker je bil na tisto delovno mesto nastavljen. Sicer pa so bili odnosi tako dobri kot slabi, odvisno od ljudi. Kot je tudi dandanes. Treba se je znati vživeti v ljudi in razumeti njihov položaj, ko se rešujejo težave. Bral sem knjigo Baracka Obame. V njej pravi, da ga je mati naučila, da se je treba, kadar imaš z nekom opravka, najprej postaviti v njegov položaj, potem pa razpravljati. Sam se tega držim in mislim, da je to dober nauk.

Kako je potekalo šolanje v Šoli državnega sekretariata za notranje zadeve leta 1953/54 v Tacnu?

Najprej sem moral končati nižjo gimnazijo. Do 40. leta starosti sem se tako ves čas šolal ob delu. Jeseni 1953 so me poslali v to šolo v Vikrčah pri Ljubljani. Bil sem prva generacija in takrat sta bila tu dva oddelka. Oddelek miličnikov, katerih šolanje je trajalo šest mesecev, in oddelek civilnih delavcev organov za notranje zadeve, katerih šolanje je trajalo eno leto.

Šolo bi morali začeti 5. oktobra, kot na univerzi, a se ni začela, ker je nastopila kriza v odnosih med Ameriko, Veliko Britanijo in Jugoslavijo. Kriza je bila posledica enostranske odločitve prvih dveh (neupoštevajoč mirovno pogodbo z Italijo), da iz Trsta umaknejo svoje enote in njihovo mesto prepustijo italijanski armadi. Takrat je Jugoslavija zagrozila, da bodo tisti trenutek, ko bodo italijanski tanki v Trstu, tam tudi jugoslovanski. Potem je prišlo do spremembe odločitve. V tistem obdobju smo bili že sprti s Stalinom, z Rusijo. Situacija je bila res zelo vroča, ker je bila tankovska divizija iz Sarajeva v 48 urah na meji v Divači.

No, tako se nam šolanje v Vikrčah ni začelo, ampak smo imeli posebne policijske naloge, ker je bilo v Ljubljani polno italijanskih trgovcev in jih je bilo treba nadzirati. Šolanje se je nato začelo na začetku novembra, program pa je bil zelo obsežen. Iz spričevala je razvidno, da smo imeli različne predmete, vse od smučanja do plesa. Spomnim se še, kakšne težave sem imel, ker se nisem mogel naučiti angleškega valčka. (Smeh.)

Res pa sem bil med slušatelji edini z vozniškim izpitom. Tega sem naredil, ker sem bil referent za promet in so delavci dejali, da nočejo vodje, ki ne zna voziti avtomobila. Tako sem januarja 1951 naredil vozniški izpit za tritonski kamion. V Vikrčah sem bil zato tudi inštruktor – dali so mi star ameriški džip, da sem lahko vse preostale šolajoče se učil voziti avtomobil.

Se spomnite še kakšnega posebnega dogodka iz obdobja policijskega šolanja?

Najbolj se spominjam profesorjev. Glavni so bili iz Ljubljane. Pravo so nas učili sodniki vrhovnega sodišča in uslužbenci ministrstva za pravosodje. Dr. Janez Milčinski s sodnomedicinskega inštituta je bil najbolj spoštovan predavatelj na naši šoli. Ko smo končali, je vsakomur izmed nas podaril knjigo o sodni medicini. Naš predavatelj je bil tudi dr. Janez Kanoni s psihiatrične bolnišnice v Polju. Ah, tudi bontona so nas učili! O tem nam je predaval vodja kabineta tedanje vlade. (Smeh.)

Praznovanje Prešernovega dne 7. in 10. februarja 2020 v Beli galeriji na Kotnikovi ulici 8 v Ljubljani

Kako pa ste se razumeli dijaki te šole? Ste se družili in si pomagali?

Seveda, vsi smo bivali v šoli. V pritličju so bile predavalnice, v kletnih prostorih telovadnica, v nadstropju pa spalnice. V Vikrčah je bil prej samostan, a je bil porušen in je bila na tem mestu zgrajena nova stavba, takšna, kot je menda še zdaj. V stari stavbi zraven, ki ni bila porušena, smo jedli. Tam so tudi kuharice kuhale. Ob koncih tedna smo lahko šli domov, vendar jaz nisem šel vsak teden, ker so bili s tem povezani stroški. Življenje ni bilo lahko, toda imel sem skrbno ženo. Čeprav sem ji dal malo denarja, ni bila nikdar – 71 let sva bila poročena – povsem brez. (Smeh.)

Ali lahko na kratko opišete svojo nadaljnjo delovno pot?

Torej, najprej sem bil referent pri poverjeništvu za notranje zadeve okraja – sem spadajo osebne izkaznice, prijavna služba, matična služba, potni listi, registracija vozil in vozniška dovoljenja – in tu sem delal do decembra 1951, potem so me poslali na enomesečni seminar na Igu, kjer je zdaj zapor, da sem se usposobil za sodnika za prekrške. Prej je bila namreč komisija za prekrške, potem pa se je zgodila sprememba in je bila komisija ukinjena, namesto nje pa je odločal sodnik za prekrške. Ta sodnik sem za Ilirsko Bistrico postal jaz. Sicer ne za dolgo – aprila 1952 je bil okraj Ilirske Bistrice ukinjen in smo bili priključeni k Postojni. Tako sem bil premeščen v Postojno, na enako delovno mesto, kot sem ga imel prej v Ilirski Bistrici. Od tam sem bil leta 1953 poslan na šolanje v Vikrče. Po vrnitvi nazaj je bil kmalu tudi ta okraj ukinjen in na Primorskem smo imeli tako samo dva okraja – Nova Gorica in Koper. Premeščen sem bil v Koper, moje delovno področje pa se je zožilo. Postal sem nekakšen vodja matične službe. Matični uradi so bili povsod, kjer so bili krajevni ljudski odbori. Ko so bili ti odbori pozneje ukinjeni, so nastale občine, matični uradi pa so ostali. Pri matičarjih je bilo pomembno, da so imeli lepo pisavo, opraviti so morali matični tečaj, da so poznali predpise, najpomembnejše pa je bilo, da se matične službe vodijo točno. Jaz sem skrbel za vso organizacijo za cel koprski okraj.

Kaj vam je bilo pri vašem delu najbolj in kaj najmanj všeč?

Nič posebej. Matičarji so se name obračali kot na strokovnjaka za matično službo. Znal sem italijansko, ker sem opravil italijansko osnovno šolo, tako da sem poznal matične knjige. Italijani so namreč že imeli civilno matično službo.

Bi se še enkrat odločili za takšno življenjsko pot?

Verjetno res. (Smeh.) Svoje delo v matični službi sem opravljal do leta 1959, ko so me znova poslali na šolanje – v upravno šolo. Ne vem, zakaj so vedno pošiljali mene.

Kako pa ste preživljali čas po upokojitvi?

Z ženo sva se rada vračala domov, v domače kraje. Ves čas sva vzdrževala domačo hišo v Jurščah, ker sva mislila, da se bova po upokojitvi vrnila, a se to ni zgodilo. Otroka sta se

Na arhivski fotografiji prve generacije (1953/54) takratne novoustanovljene Šole državnega sekretariata za notranje zadeve v Vikrčah se je Ignac Sedmak prepoznal kot eden izmed nekdanjih dijakov te šole.

poročila, potrebovali smo stanovanje, zato smo se odločili za gradnjo dvostanovanjske hiše na Koprskem, v Pobegih.

Bi nam želeli povedati še kaj, česar vas nisem vprašala?

Ja, denimo, ko je kustodinja naštevala, kaj vse obsega muzej, je omenila tudi ponarejevalce denarja. Spomnim se, da nam je takratni vodja tega muzeja med predavanji pripovedoval o Ivanu Selanu. To je bil znani ponarejevalec denarja v stari Jugoslaviji, ki je bil obsojen na dolgoletno zaporno kazen. Predstavljen nam je bil kot človek, ki so mu svojci v zapor v paketu pošiljali material, da je lahko še naprej ponarejal denar. (Smeh.) Neverjetno, a tako je bilo.

Še nekaj moram povedati. Preden sem šel na šolanje v Vikrče, se je pri nas na območju Ilirske Bistrice zgodil velik zločin. Neki domačin, morilec, ki je bil že pod italijansko oblastjo obsojen zaradi umora, je umoril dva Bosanca in jaz sem vodil to preiskavo. Potem ko sem se upokojil, sem opisal svoje delo pri preiskavi tega dejanja. Temu izdelku sem dal naslov Scenarij za kriminalko. Dogodek sem opisal od začetka do konca – obsodili so ga na smrt z obešanjem. Nato sem iskal koga, ki bi to gradivo uporabil, a ga nisem našel. To bi bila dobra kriminalka!

Gospod Sedmak, najlepša hvala za pogovor.

Besedilo: mag. Nataša Podhraški, Služba za prevajanje in lektoriranje ter informacijsko-knjižnično dejavnost MNZ

Foto: Marko Fric, Policijska akademija GPU, in arhiv Muzeja slovenske policije

EKSKLUZIVNI DOGODEK ZA PROMOCIJO ZAPOSLOVANJA

NOVINARJI IN FOTOREPORTERJI

TOKRAT V VLOGI POLICISTOV

V okviru letošnje zaposlitvene kampanje smo na začetku marca, še preden je koronavirus popolnoma zaustavil javno življenje v državi, organizirali nekoliko drugačen dogodek. Na Policijsko akademijo tokrat nismo povabili splošne javnosti, temveč so bili naše ciljno občinstvo novinarji, blogerji, fotoreporterji in snemalci. Tisti snovalci medijskih vsebin, ki o dogodkih in drugih ljudeh običajno le poročajo, jih fotografirajo in objavljajo. Zdaj smo jim ponudili možnost, da dogajanje tudi soustvarjajo in se preizkusijo v policijskem delu. Postavili smo jih v čevlje kandidatov za policiste in za spremembo so lahko sami postali glavni, naslovni junaki svojih zgodb!

Tako so lahko iz prve roke izvedeli, kako poteka preizkus in katere veščine, znanje in sposobnosti iščemo pri kandidatih za policiste. Svojih izkušenj z njimi nismo delili le policisti, temveč tudi priznani pisatelj, avtor uspešnice Jezero Tadej Golob. Na naslednjih straneh boste našli tudi pogovor z njim.

»Okoliščine zahtevajo, da se za reševanje aktualnega primera obrnemo na javnost in v čim krajšem času poiščemo nove kadrovske moči. A pozor, policist ne more biti vsak!« smo napisali v vabilu na dogodek in dodali, da v policiji iščemo le najboljše in najsposobnejše: »Iščemo takšne osebe, ki zmorejo premagati fizične ovire in so kos najrazličnejšim situacijam in zapletenim primerom, s kakršnimi se vsakodnevno srečujemo v policiji. Iščemo takšne osebe, ki znajo v stresnih trenutkih umiriti svoj srčni utrip in preudarno izpeljati postopek s še tako zahtevnim občanom. Se kdo prepozna v tem opisu?« S takšnim, nekoliko intrigantnim zapisom smo novinarje povabili, naj še sami v praksi preizkusijo, kakšne posameznike vabimo v policijske vrste.

Tiste, ki so se nam odzvali, smo sprejeli na Policijski akademiji v Tacnu pri Ljubljani, kjer se začenja pot bodočih policistov. S predstavitvijo na različnih »postajah« smo jim poskušali vsaj nekoliko predstaviti raznolikost dela policistov in kriminalistov kakor tudi sprejemne postopke za vpis novih kandidatov za policiste.

Sklece, zgibe, iskanje dokazov, risanje fotorobota in preizkus na poligrafu

Na eni izmed postaj so denimo morali izvesti del fizičnega preizkusa, kakršnega mora uspešno opraviti vsak kandidat, ki se želi zaposliti v policiji. Tako so udeleženci pridobili občutek, kako zahteven je pravzaprav preizkus telesnih zmogljivosti. Med drugim so morali z mesta skočiti čim dlje in izvesti čim več zgib na drogu. Največ težav so jim povzročale zgibe, ki od daleč delujejo mnogo lažje, kot so v resnici.

Kot da fizični stres ni bil dovolj, smo jih posedli še na detektor laži oziroma poligraf, ki so ga do zdaj imeli priložnost videti le v filmih in televizijskih nadaljevankah. Mnogim je srčni utrip poskočil že pri prvem, testnem vprašanju: »Ali je tvoje ime Jaka?«

Ko je stres popustil, smo preverili še njihovo sposobnost koncentracije in natančnost opažanja. Najprej so na kraju kaznivega dejanja pod budnim očesom izkušenega kriminalista iskali

dokaze o krutem umoru. Potem ko se je osumljenka v rdeči obleki sprehodila mimo, so jo naši *novi kandidati za policiste* morali natančno opisati. S pomočjo njihovih opisov je policist naredil fotorobota.

Nato so si ogledali še prikaz interventnega postopka policistov, ki so se odzvali klicu občana na 113. Ta je namreč sporočil, da se je v bližnji gostilni razvnel prepir. Ob prihodu policistov je eden izmed razgretežev napadel moža v modrem, a ga je ta hitro obvladal, vklenil, preveril njegovo identiteto in ... odpeljal na hladno. Svoj preizkus so naši kandidati zaključili s preprostim, a pomenljivim »Uf!«.

Aktivna politika zaposlovanja

Novinarjem smo povedali, da je slovenska policija eden največjih državnih sistemov z več kot 8.000 zaposlenimi. Je moderna in visokousposobljena institucija, ki se po rezultatih dela lahko enakovredno primerja z drugimi evropskimi policijami. Poudarili smo, da so se tudi pogoji dela in plačilo policistov v zadnjem času zelo izboljšali, saj povprečna neto plača policista z dodatki danes znaša 1.581 evrov (podatek za februar 2020). V policiji veliko vlagamo tako v zaposlene in v ustvarjanje stimulativnega delovnega okolja kot tudi v posodobitev opreme vse od prenove voznega parka do prenove uniform.

Že od leta 2014 izvajamo tudi številne aktivnosti za omilitev kadrovskega primanjkljaja v svojih vrstah.

Vsako leto januarja objavimo razpis za višješolski študijski program Policist, spomladi pa navadno še razpis za policiste za varovanje državne meje. Poleg tega sproti objavljamo javne natečaje in razpise za druga prosta delovna mesta v policiji. Svoje delo širši javnosti predstavljamo na sejemsko-izobraževalnih prireditvah, kariernih sejmih, srednjih šolah in fakultetah, s čimer poskušamo v svoje vrste pritegniti mlade.

Z namenom kadrovske popolnitve in pomladitve naših vrst, da bi bila slovenska policija še naprej tako učinkovita pri zagotavljanju varnosti v Sloveniji, smo tudi ob tej priložnosti povabili vse mlade, ki čutijo klic, da bi naredili nekaj dobrega za sočloveka (tako bodo največ naredili tudi zase), naj se nam pridružijo. Vse tiste, ki v sebi nosijo pogum, požrtvovalnost, pripadnost, pravičnost in preudarnost, smo pozvali in še vedno pozivamo, naj se pridružijo vrstam slovenskih policistk in policistov!

Zaposleni že med študijem na Višji policijski šoli

Kandidati, ki so sprejeti in se vpišejo na Višjo policijsko šolo, ob vpisu podpišejo tudi pogodbo o zaposlitvi in pogodbo o izobraževanju, po uspešno zaključenem študiju pa jih čaka pogodba o delu za nedoločen čas. »To je seveda izjemna prednost, saj ima študent že v času študija zagotovljeno službo. Poleg tega kandidat med študijem prejema plačo ter ima brezplačno bivanje in prehrano na Policijski akademiji, čas študija pa se všteva v pokojninsko dobo in napredovalno obdobje plačnih razredov v policiji,« je prednosti zaposlitve v policiji predstavil pomočnik ravnatelja Višje policijske šole Damijan Hvasti.

Poleg splošnih vpisnih pogojev za študij na Višji policijski šoli, kot so denimo opravljena matura ali poklicna matura, državljanstvo Slovenije, vozniško dovoljenje B-kategorije itd., morajo kandidati opraviti še preizkus telesnih zmogljivosti. Če so sprejeti, sklenejo pogodbo s policijo, študij pa traja dve leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami po sistemu ECTS.

Izobraževanje poteka kot redni študij, je opisal Hvasti: »Kandidat se na letnik 24 tednov izobražuje v šoli in deset tednov pri delodajalcu, tj. policiji. Tako študenti že med študijem pridobijo veliko praktičnih izkušenj, ki jim kasneje koristijo pri opravljanju policijskega dela.« Študenti poleg poslušanja predavanj pripravljajo seminarske naloge in praktične vaje ob pomoči predavateljev, hkrati pa se tudi praktično izobražujejo v delovnem procesu pod vodstvom mentorja.

Praktično izobraževanje policisti kandidati opravijo v policijskih enotah, kjer se pozneje še dodatno usposabljajo z delom. Pri njihovem poklicu je pomembna tudi fizična pripravljenost, zato v prostem času lahko uporabljajo športne objekte Policijske akademije – fitnes, borilnico, telovadnico, atletsko stezo in stezo z ovirami itd.

Cilj šolanja: pridobiti znanje za opravljanje policijskih nalog ter razviti samostojnost in etično držo

Temeljni cilj študija je, da kandidat med izobraževanjem pridobi strokovno-teoretično in praktično znanje za opravljanje policijskih nalog in izvajanje predpisov ter pooblastil na področju policijskega dela. Pri tem je zelo pomembno, da usvoji ustrezne kompetence za samostojno reševanje zadev in vodenje policijskih postopkov. Med šolanjem študenti oblikujejo tudi poklicno identiteto ter razvijejo etično držo in integriteto, ki je ključna vrednota vsakega dobrega policista.

Raznolike karierne možnosti – od policista prometnika do specialca

Ključno poslanstvo policije je zagotavljati varnost posameznikov in skupnosti ter zagotavljati pravico do človekovih pravic in temeljnih svoboščin, za kar je potreben primeren kader na različnih področjih. To je razlog za načrtna in premišljena prizadevanja, da bi zaposlitev v naši organizaciji postala privlačna za različne kadrovske in izobrazbene profile.

Pomočnik ravnatelja Višje policijske šole Damijan Hvasti je gostom podal več informacij o vpisu in samem izobraževanju za policista.

Policija v svojem sestavu potrebuje zelo širok nabor različnih kadrov, da se lahko uspešno spopada z vsemi nalogami in dolžnostmi, ki ji jih narekuje družba. Potem ko končajo šolanje in nekaj časa opravljajo naloge splošnih policistov, se imajo policisti možnost strokovno razvijati na

področju, ki jih zanima. Specializirajo se lahko za različna področja dela, kot so prometni policisti, mejni policisti, policisti konjeniki ali vodniki službenih psov, kriminalistični tehniki in kriminalisti, postanejo lahko policisti specialci ali se pridružijo posebni policijski enoti, gorski enoti itd.

Poleg tega so v policiji tudi druge, netipične enote in področja dela, kot so policijski orkester, muzej, področje informatike in telekomunikacij, odnosi z javnostmi itd.

Med gosti na Policijski akademiji tudi znani slovenski pisec kriminalk

»Pri stikih s policisti, predvsem s kriminalisti, sem bil prijetno presenečen, saj sem pri njih opazil podobno veselje do dela, kot sem ga doživljal tudi sam kot pisatelj, novinar in alpinist. Gre za entuziazem pri delu, v nasprotju z nekakšnim polovičarskim, rutinskim opravljanjem službe. Ljudje so z močnim občutkom dolžnosti in odgovornosti poskušali rešiti zločine,« je poudaril Tadej Golob, priznani pisatelj in avtor knjižne uspešnice Jezero, po kateri je bila posneta tudi istoimenska nadaljevanka.

Golob se je namreč pri pripravi knjige pobliže seznanil s policijskim delom. Ob sodelovanju s policisti in kriminalisti je pridobil veliko znanja, zato danes filme in kriminalistične nadaljevanke gleda s popolnoma drugačnimi očmi. Hitro najde napake v scenariju, ki se mu po vsem, kar danes ve, zdijo prav smešne. »Hm, v bistvu ste mi ukradli veselje ob gledanju tega žanra,« se je pošalil ob koncu srečanja na Policijski akademiji in dodal, da si res lahko predstavlja, da bi morda nekoč tudi sam opravljal poklic policista.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

Foto: Andraž Šegš, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU, in Črt Piksi, Internavti

POGOVOR S PISATELJEM TADEJEM GOLOBOM

»PRI KRIMINALISTIH SEM OPAZIL VELIK ENTUZIAZEM IN VESELJE DO DELA«

Kot posebnega gosta smo na dogodek za promocijo zaposlovanja, ki smo ga za novinarje in fotoreporterje organizirali na začetku marca, povabili tudi pisatelja izjemno priljubljenih kriminalk Tadeja Goloba, ki je pri ustvarjanju svojih zgodb sodeloval tudi s policisti. Udeležencem je zaupal, da se je moral med pripravami na pisanje svoje prve kriminalke Jezero poučiti o najrazličnejših policijskih postopkih ter spoznati osnove kriminalističnega preiskovanja in forenzike. V pogovoru nam je razkril, kako se je spremenilo njegovo dojemanje policijskega poklica.

Napisali ste enega najbolj branih slovenskih romanov v zadnjih letih. Vaša kriminalka Jezero, ki je kot prvi del trilogije izšla leta 2016, se je med bralci v kratkem času povzpela na vrh priljubljenosti, po njej je nacionalna televizija posnela tudi TV-nadaljevanko ... Knjižnih uspešnic, ki bi dosegale standarde skandinavskih kriminalnih hitov iz zadnjih let, v Sloveniji doslej še nismo imeli. Kako ste prišli na idejo, da zagrizete v ta žanr? To je bil namreč vaš kriminalistični prvenec.

Mislim, da sem si zmeraj želel napisati kriminalko. Bilo je obdobje v mojem življenju, ko sem prebral vse kriminalke, kar sem jih našel v knjižnici v Lenartu, predvsem pa vse, v katerih nastopa Sherlock Holmes Arthurja Conana Doyla, in vse, ki jih je napisala Agatha Christie. Preden sem se lotil pisanja Jezera, sem prebral nekaj modernejših, teh, ki jih označujemo kot skandinavski žanr. Ampak lucidni bralci so že ugotovili, da moje bolj kot nanje spominjajo na tiste od Agathe Christie.

Kako ste se pripravljali na pisanje? Vemo, da morajo avtorji pogosto dobro spoznati različne tematike, da lahko potem o njih prepričljivo pišejo, vi pa ste se lotili kompleksnega in zahtevnega področja dela policije. Glavni junak Jezera, ki mora preiskati krut umor mlade ženske ob Bohinjskem jezeru, je namreč kriminalistični inšpektor Taras Birsa, ki je specializiran za področje krvnih in seksualnih deliktov.

Ko sem se lotil pisanja, sem mislil, da bo preprosto, a ni bilo tako. Pri tem sem namreč posegel na področje, ki ga ne obvladam. Imel sem dve možnosti – prvič, da se požvižgam na realnost in poustvarim nekakšno kriminalistično resnico, kot jo poznamo predvsem iz ameriških filmov, in drugič, da izberem napornejšo pot, to pomeni, da začnem iskati ljudi, ki se spoznajo na kriminalistično delo, in se pogovorim z njimi. Izbral sem to možnost. Zanimivo je, da se zdaj, ko pišem četrto kriminalko iz serije o Tarasu Birsi in njegovih sodelavcih, potreba po pogovorih z ljudmi iz stroke ne manjša, ampak postaja čedalje večja in večja.

Ste se za pomoč in nasvet obrnili tudi na kakšne *navadne* policiste in kriminaliste, da so z vami delili svoje osebne izkušnje?

Pogovarjal sem se z ljudmi iz Nacionalnega forenzičnega laboratorija, pa s sodne medicine, s kriminalisti, biologi, vojaki, socialnimi delavkami, grobarji, strokovnjaki za finance, za ure … Z vsemi živimi.

Kako dolgo so trajale predpriprave, ko ste proučevali način dela kriminalistov, organiziranost, postopke, njihovo opremo in pripomočke ter strokovne izraze oziroma terminologijo, da ste bili lahko pri pisanju dovolj verodostojni?

Jezero sem pisal eno leto in v tem času sem opravil tudi to domačo nalogo. Vsakič, ko se mi je kje ustavilo, sem pograbil telefon in poklical ljudi, ki so mi lahko pomagali iz zagate. Moram priznati, da so skoraj vsi zelo radi sodelovali. Nekaj jih je pa tudi odložilo slušalko. Najbrž so mislili, da jih zafrkavam, ko sem jim povedal, da pišem kriminalko in bi rad njihov nasvet.

Kaj vas je kot laika, ki doslej verjetno ni imel vpogleda v tako specializirano poklicno področje, kot je kriminalistično preiskovanje, najbolj navdušilo pri tem delu? Ste pri poglabljanju v posebnosti policijskega poklica izvedeli kaj izredno zanimivega, kaj takega, česar res niste pričakovali?

Marsikaj. Najprej tehnična podpora slovenskih kriminalistov, ki jo imajo v Nacionalnem forenzičnem laboratoriju. Ta podpora je takšna, kot jo lahko vidimo v ameriških nadaljevankah. Še bolj kot to pa entuziazem, ki ga poznam kot alpinist in tudi novinar. Predanost svojemu delu, ki presega rutinirano izpolnjevanje delovnih obveznosti. Zdaj lažje razumem prizadetost mnogih kriminalistov, ko primer, v katerega so vložili toliko truda, pade na sodišču. Presenetilo me je tudi to, koliko res krvavih zločinov imamo v Sloveniji. V času, ko sem pisal Jezero, v katerem se kriminalisti ukvarjajo s truplom brez glave, sta se v naši državi zgodila dva podobno kruta zločina. Mnogi mislijo, da živimo v varnem raju, a to ne drži povsem.

Na več kot 500 straneh ste zelo dobro ujeli tudi policijsko delovno klimo, psihološke odnose, ki se vzpostavljajo v ekipah in med kriminalisti samimi, medsebojna razmerja, ki segajo vse od averzije pa do erotične privlačnosti. Med vrsticami je razbrati celo določena trenja med regionalno in državno ravnjo policije, ki je tu prikazana kot *tisti šefi od zgoraj, ki zmeraj nekaj zahtevajo* ... Dokaz, kako prepričljivo in spretno ste zasnovali in zapisali zgodbo, je tudi, kot smo lahko brali v različnih medijih, da so se določene osebe v romanu menda prepoznale, čeprav trdite, da so liki povsem izmišljeni ... Ste imeli tudi tu pomoč iz policije?

Kriminalist, ki mi je pomagal pri pisanju Leninovega parka, mi je povedal, da sem najbrž nekoč delal na Policijski upravi Ljubljana, ker so opisani liki podobni osebam, ki na tej upravi res delajo. (Smeh.) Ne, nikoli v življenju nisem prestopil praga Policijske uprave Ljubljana. Značajske lastnosti junakov, trenja med njimi, tudi trenja med višjimi in nižjimi … vse to sem si izmislil oziroma povzel iz svojih predvsem novinarskih izkušenj. Mislim, da so medčloveški odnosi v skupinah podobni, ne glede na različnost dela. Svojih sogovorcev nikoli ne sprašujem o konkretnih ljudeh, zmeraj samo o pravilih in praksah.

Pravijo, da mora vsaka dobra kriminalka vsebovati truplo, junaškega policista ali detektiva, nekaj osumljencev in zločinca. Nasilje, kri in spolnost, to se danes bere. Ste zato poleg osnovnega zapleta v zgodbo vpletli še osebni zaplet med glavnim junakom in njegovo novo mlado sodelavko?

Najmočnejše gorivo kriminalke, tisto, kar jo žene naprej, je seveda uganka, kdo je storilec, ampak ker zgodba ne sme teči prehitro, preveč linearno, nujno potrebujemo suspenz, zastranitev. Takšen odlog je junakovo zasebno življenje, ki se mora dotikati službenega. Poleg tega je bila knjiga s samo moško družbo precej dolgočasna. Precej bralk mi je povedalo, da mi zamerijo, ker je Taras prevaral ženo, potem so pa dodale, da komaj čakajo, da izvedo, kako bo z njim in Tino.

Eden izmed vaših virov, dr. Dorijan Keržan, strokovnjak iz Nacionalnega forenzičnega laboratorija, nam je zaupal, da ste se izkazali za nadvse učljivega oziroma dovzetnega za vsa njegova prišepetavanja oziroma informacije. Sklenemo lahko, da ste na koncu pravzaprav že kar dobro usvojili veščine tako forenzike kot kriminalistike. Bi se čutili sposobnega, da bi to delo tudi zares opravljali? Kaj menite, kakšen policist bi bili? Sprašujemo zaradi razpisa, s katerim iščemo sposobne, motivirane posameznike. In vi, glede na to, da je lik Tarasa tudi nekoliko avtobiografski, imate zagotovo določeno afiniteto do policije.

Prihajam iz Lenarta, majhnega kraja, v katerem smo se v mojih časih družili, ne glede na to, od kod kdo prihaja, kdo so starši … V naši družbi so bili tudi policisti, takrat še miličniki, in nikoli jih nismo dojemali kot tiste, ki so proti nam. Sošolec iz osnovne šole je postal policist. Glede svojega forenzičnega, kriminalističnega znanja si nič ne domišljam. V najboljšem primeru poznam najosnovnejše prvine ali pa še teh ne. To delo bi me zanimalo, a ne vem, ali sem zanj dovolj metodičen in potrpežljiv. Najbrž bi bil, podobno kot Taras, že kdaj v kakšnem disciplinskem postopku. Ob nekaterih ljudeh, s katerimi morajo imeti opravka policisti, bi mi lahko zavrelo.

Kako vam je bilo všeč na Policijski akademiji, tej naši *valilnici* novega kadra? Kot ste nam povedali, ste bili prvič v tem okolju.

Bilo je zanimivo, predvsem predstavitev aretacije pijanega nasilneža. Če se bo fant, ki je igral pijanca, kdaj naveličal policijskega dela, lahko poskusi na AGRFT, Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo. Vesel sem bil vašega povabila. Ko je izšlo Jezero, sem se najbolj bal, kako bo sprejeto med policisti, kriminalisti … Če se njim zdi berljivo in brez večjih pomanjkljivosti, potem bo moralo biti dobro tudi za običajne, laične bralce.

Kdo ve, morda bo prav ta lokacija prizorišče vaše naslednje knjige. V njej se imate menda namen lotiti povsem drugačnega žanra, tj. doktor romana ... (Smeh.)

Ja, razmišljal sem, da bi napisal nekakšno ironično različico doktor romana, pa je bil odziv ob tretji kriminalki, Dolini rož, in ob predvajanju TV-serije Jezero tako dober, da sem se lotil nadaljevanja zgodb o Tarasu Birsi. Želim si, da bi knjiga lahko izšla že ob knjižnem sejmu v Ljubljani konec novembra.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: Črt Piksi, Internavti

»HVALA, KER STE!«

Slovenski motoristi iz različnih motorističnih klubov so konec februarja pod okriljem Zavoda belih angelov pripravili vseslovensko akcijo Hvala, ker ste. Obiskali so številne policijske postaje, gasilska društva, zdravstvene domove in bolnišnične centre po Sloveniji ter se zaposlenim v intervencijskih službah simbolično zahvalili za njihovo požrtvovalno delo, predvsem pa za njihovo pomoč v prometnih nesrečah, v katerih so zelo pogosto udeleženi prav motoristi.

Motoristi iz omenjenega zavoda so se policistom, gasilcem, reševalcem in medicinskemu osebju na urgencah z obiskom in skromnim darilom želeli zahvaliti za nesebično delo, ki ga opravljajo 24 ur na dan 365 dni v letu, in jim izreči: »Hvala, ker ste!«

Eden izmed predstavnikov zavoda, Vili Gorenc, je ob obisku ene izmed policijskih postaj pojasnil: »Gasilci, reševalci in policisti ste naši junaki, saj ste vedno med prvimi na kraju nesreče. Zato vam želimo vsaj malo povrniti za vašo požrtvovalnost, srčnost, pozornost in strokovnost, ki jo nudite ponesrečencem. Le tako lahko pokažemo družbi, da nam je mar za vaše delo, saj vemo, da včasih pri reševanju življenja štejejo sekunde.«

Akcija Hvala, ker ste! je namenjena tudi ozaveščanju širše javnosti o varnosti motoristov na cesti in prometni varnosti nasploh. »Kajti zavedamo se, da lahko le s podporo in skupnim delom naredimo nekaj dobrega, ne samo za motoriste, temveč za vse udeležence v cestnem prometu,« so še zapisali pobudniki akcije, ki so najprimernejšega partnerja na področju ozaveščanja prepoznali prav v gasilcih, reševalcih in policistih, saj si z njimi delijo iste vrednote, kot so pomoč, dobrota in zvestoba ljudem.

Policisti smo bili zahvale »belih angelov« zelo veseli (na fotografijah med obiskom na postajah prometne policije Ljubljana in Novo mesto). Želimo jim varno motoristično sezono!

NA POLETNI MUZEJSKI NOČI TUDI NACIONALNI FORENZIČNI LABORATORIJ

Nacionalni forenzični laboratorij (NFL) v letu 2020 praznuje sedemdesetletnico svojega delovanja. Kljub častitljivi obletnici smo bili zaradi epidemije omejeni pri praznovanju, zato smo se tokrat – na podlagi izjemno uspešne predstavitve na Poletni muzejski noči v tehniškem muzeju v Bistri pred dvema letoma – pridružili Muzeju slovenske policije in na letošnji Poletni muzejski noči v novih muzejskih prostorih pripravili razstavo ter interaktivni dogodek za obiskovalce.

Na desetih panojih smo prikazali zgodovinski pregled razvoja forenzike v Sloveniji in današnje dejavnosti vseh petih oddelkov laboratorija. Panoji bodo v prihodnje razstavljeni v vitrinah notranjega ministrstva na Štefanovi ulici v Ljubljani in bodo na ogled tudi širši javnosti.

Zanimanje obiskovalcev je bilo veliko in pokazalo se je, da bo dolgoročno potreben razmislek o samostojnem prostoru s stalno razstavo o forenziki. V njem bi lahko občasno pripravili tudi dogodke, kakršen je bil letošnji, saj so odlična priložnost za promocijo NFL, ki zaradi narave svojega dela in drugih omejitev ne more organizirati dneva odprtih vrat za širšo javnost.

Kako poteka delo forenzikov na kraju zločina, sta obiskovalcem ponazorila Gorazd Vidic, strokovnjak za daktiloskopijo, in Gavrilo Hadžić, strokovnjak za preiskavo sledi DNK. Nekaj pripomočkov iz kovčka kriminalistične tehnike so lahko obiskovalci tudi sami preizkusili.

PRVI SKUPNI NADZOR NAD JADRALNIMI PADALCI IN ZMAJARJI

Policisti PU Nova Gorica so na območju policijskih postaj Ajdovščina, Nova Gorica in Bovec 28. junija obiskali pristajalna mesta za jadralne padalce in zmajarje. Skupaj z letalskimi nadzorniki in nadzorniki Javne agencije za civilno letalstvo RS so preverjali, ali jadralni padalci in zmajarji spoštujejo določbe uredbe o jadralnem zmajarstvu in jadralnem padalstvu. Gre za prvi tovrstni primer skupnega nadzora policije in agencije na območju novogoriške policijske uprave.

Policisti policijskih postaj Ajdovščina, Nova Gorica in Bovec so izvedli nadzor na pristajalnih mestih v Dolgi Poljani pod vasjo Budanje, na pristajališču Lijak - Šmihel ter na območju Bovca in Kobarida ter preverili skupno 32 jadralnih padalcev.

ALI SI ROJEN ZA JUNAKA?

V okviru sodobnejših pristopov, ki jih že nekaj časa ubiramo za okrepitev promocije zaposlovanja v policiji, smo spomladi pripravili tudi spletni kviz Ali si rojen za junaka.

Kviz je bil objavljen na spletnih straneh policije, uporabniki pa so lahko – malo za šalo, malo zares – z reševanjem 12 kratkih in zabavnih vprašanj ugotovili, ali so rojeni za policista. Ko so se prebili čez vprašanja in vpisali svoje podatke, so rezultate kviza prejeli na svoj e-naslov.

Kviz je eden izmed načinov, kako pritegniti pozornost mladih, ki jih zanima delo v policiji, oziroma je zanje dodatna spodbuda, da se prijavijo na razpis za nove policiste in v izbirnem postopku dokažejo svoje sposobnosti.

BOJ PROTI PONAREDKOM

10. junija, ob svetovnem dnevu boja proti ponaredkom, je pod okriljem Urada RS za intelektualno lastnino začelo delovati novo informacijsko spletno mesto o ponarejanju in piratstvu Originalen.si.

Na področju preiskovanja kaznivih dejanj, povezanih s kršitvami pravic intelektualne lastnine, je aktivna tudi slovenska policija, ki pri tem sodeluje z različnimi organi in institucijami v Sloveniji.

Spletno mesto ponuja številne informacije o intelektualni lastnini, objavljenih pa je tudi mnogo koristnih nasvetov za potrošnike in podjetja. Med drugim boste našli koristne napotke, kako prepoznati ponaredke in se jim izogniti pri nakupu preko spleta ter kako prepoznati spletne strani z nezakonito vsebino.

KADROVSKE MENJAVE NA VRHU POLICIJE

V prvi polovici leta se je v slovenski policiji zvrstilo več menjav. Med drugim sta se na vrhu organa zamenjala dva generalna direktorja policije.

Najprej je dotedanja generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar predala posle mag. Antonu Travnerju, ki je 14. marca nastopil funkcijo vršilca dolžnosti in je bil nato s 15. junijem imenovan na položaj generalnega direktorja policije.

Kot je ob tej priložnosti dejala mag. Tatjana Bobnar, ji je bilo v čast voditi slovensko policijo. »V ponos mi je bilo predstavljati več kot 8.000 policistk in policistov ter drugih uslužbencev, ki vsak dan – ne glede na pogoje – izjemno predano opravljajo svoje delo in svoje naloge izpolnjujejo z odliko tudi takrat, ko je najtežje. Hvala vsem!«

Mag. Anton Travner je ob prevzemu vodenja ene največjih državnih organizacij poudaril, da tudi sam vidi policijo kot veliko družino pogumnih in predanih policistk in policistov, ki so za skupne cilje pripravljeni tvegati vsak dan in nenazadnje žrtvovati tudi svoje življenje. Le dva tedna zatem je odstopil in vodenje policije je 1. julija kot vršilec dolžnosti prevzel Andrej Jurič, dolgoletni policist in komandir več policijskih postaj, ki je zadnja leta deloval kot višji samostojni inšpektor v Centru za prekrškovne zadeve na Generalni policijski upravi.

»Zavedam se, da prevzemam izjemno odgovorno nalogo v izjemno zahtevnem času. Vse svoje izkušnje in znanje, ki sem jih pridobil v dolgoletni karieri, bom vložil v vodenje slovenske policije,« je ob primopredaji poslov zatrdil novi v. d. generalnega direktorja policije Andrej Jurič.

VOZNIK, KAKO PA KAJ TVOJE STANJE ?

Po dobrih izkušnjah z maratonskimi nadzori hitrosti, ki jih izvajamo že več let, smo letos v slovenski policiji prvič izvedli tudi maraton nadzora psihofizičnega stanja voznikov. S takšnim napovedanim nadzorom smo voznike želeli odvrniti od namere, da bi sedli za volan pod vplivom alkohola ali prepovedanih drog. Vsaka tretja smrtna žrtev v prometu je namreč posledica uživanja alkohola!

Maraton je potekal v okviru junijskega poostrenega nadzora nad vožnjo pod vplivom alkohola in drog, in sicer ob koncu tedna, od 18. ure 20. junija do 6. ure zjutraj naslednjega dne. Policisti smo bili v tem času prisotni na več kot 360 lokacijah po vsej Sloveniji. In rezultati? V noči s sobote na nedeljo smo opravili 2.194 preizkusov alkoholiziranosti in prisotnost alkohola potrdili pri 92 voznikih.

Glavni namen tokratnega poostrenega nadzora je bil torej ozaveščanje ljudi o tem, kako nevarna je vožnja pod vplivom alkohola ali drog. Nenazadnje je ena izmed prioritetnih nalog policije skrbeti, da bi prav vsi prometni udeleženci varno prispeli na cilj.

RAZPIS ZA NOVE POMOŽNE POLICISTE ODPRT SAMO ŠE DO 14. AVGUSTA 2020.

PRIJAVITE SE!

Slovenska policija je imela v svoji organizaciji vedno tudi sestav rezervne policije, ki jo danes imenujemo pomožna policija. Nekoč smo imeli torej t. i. rezerviste, danes pa nam pri zagotavljanju varnosti pomagajo pomožni policisti. Ali ste vedeli, da lahko tudi sami že v kratkem času postanete eden izmed njih in si oblečete policijsko uniformo?

Tudi če že imate svojo službo in poklic, ki ga radi opravljate, to ni ovira! Ob vstopu v pomožno policijo vam namreč pogodba o zaposlitvi, ki jo imate sklenjeno z delodajalcem, ne preneha veljati. Poleg tega boste za delo, ki ga boste opravili kot pomožni policist, prejeli plačilo, pripadalo pa vam bo tudi mesečno plačilo za pripravljenost.

Pomožni policist lahko torej postanete ne glede na to, ali ste zaposleni ali brezposelni, študent ali pa celo upokojenec. Za marsikoga, zlasti za mlajšega pomožnega policista, je nekajletno nabiranje delovnih izkušenj, policijskih veščin in znanja med »rezervisti« lahko dobro izhodišče za morebitni poznejši vstop v redni sestav policije.

Postopek izbora in sprejema novih kandidatov

1. Če se boste prijavili na razpis, vas bomo najprej preizkusili in preverili, ali ustrezate določenim merilom (preizkus telesnih zmogljivosti, psihološki pregled, razgovor z izbirno komisijo in zdravniški pregled).
2. Tiste, ki boste izbrani, čaka dvomesečno osnovno usposabljanje, z vami pa bo sklenjena tudi začasna pogodba.
3. Kdor bo uspešno opravil osnovno usposabljanje, bo sprejet v pomožno policijo in bo s Policijo sklenil pogodbo o prostovoljni službi v pomožni policiji (za obdobje najmanj petih let).

Če vas zanima policijsko delo in ga želite spoznati iz prve roke, se lahko prijavite na razpis za pomožne policiste. **Letošnji je odprt le še do 14. avgusta, zato pohitite**.

Razpis z vsemi informacijami, pogoji in prijavnimi obrazci je objavljen na **www.policija.si**.

Dobrodošli ste študenti, upokojenci, brezposelni, pa tudi redno zaposleni, če le izpolnjujete razpisne pogoje, kot so starost (od dopolnjenega 18. do 60. leta), ustrezne psihofizične sposobnosti, srednja strokovna ali srednja splošna izobrazba, državljanstvo Republike Slovenije, vozniški izpit B-kategorije idr.

Kakšne so značilnosti dela pomožnih policistov?

- Delo pomožnih policistov je delo na vpoklic (ob naravnih in drugih nesrečah idr.).
- Gre za prostovoljno službo.
- Pomožni policisti s Policijo niso v delovnem razmerju, ampak v pogodbenem odnosu.
- Za policijske naloge se usposabljajo.
- Prejemajo plačilo za opravljeno delo, pa tudi za pripravljenost.

Poleg začetnega osnovnega usposabljanja, s katerim izbrane kandidate usposobimo za delo, se pomožni policisti udeležujejo tudi rednih letnih usposabljanj. Ta usposabljanja praviloma potekajo ob koncih tedna.

ANKETA O ZAPOSLITVENIH MOŽNOSTIH V POLICIJI

AKTIVNEJŠA PROMOCIJA ZAPOSLOVANJA

ŽE DAJE REZULTATE, A V NAGOVARJANJE MLADIH ZA DELO V POLICIJI BO TREBA VLOŽITI ŠE VEČ TRUDA

V policiji smo maja lani prvič izvedli anketo med kandidati za policiste, ki so se prijavili na razpis za zaposlitev in se želeli vpisati v višješolski študijski program Policist. Tako smo želeli pridobiti povratno informacijo kandidatov o učinkovitosti naših promocijskih kanalov. Izvedeti smo želeli, kateri promocijski kanali so anketirance najbolj pritegnili in se izkazali za najuspešnejše, kateri kanali so tisti, ki jim moramo nameniti več pozornosti, in kakšni so naši izzivi za prihodnost. Rezultati ankete o zaposlitvenih možnostih policije so pokazali, da bodo klasični pristopi z digitalnim pridihom in osebnim tonom uspešnejši, če bomo poznali razloge, ki kandidate odvrnejo od prijave za zaposlitev v policiji.

Aktivno zaposlovanje je dolgoročen cilj policije

Že v Resoluciji o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025 – »Kakovostna policija za varno Slovenijo« (Uradni list RS, št. 75/15) je poudarjeno, da bi morala policija za približevanje vzdržni fluktuaciji kadra že leta 2015 izvajati aktivno politiko zaposlovanja.

Policija je sicer leta 2015 začela vsakoletno objavljati razpise za zaposlitev in vpis v višješolski študijski program Policist in leta 2019 se je tako zaposlila že peta generacija. Večkrat letno objavlja tudi razpise za zaposlitev policistov nadzornikov državne meje in za druga prosta delovna mesta.

Policija je aktivneje pristopila k promociji zaposlovanja, saj se je zanimanje za zaposlitev v policiji zaradi različnih dejavnikov zmanjšalo. Gospodarstvo ni več v recesiji in omogoča boljše plačilo in pogoje za zaposlitev kot policija. Tudi ponudba zaposlitev na trgu delovne sile se je precej povečala. Zato morata aktivna kadrovska politika in promocija poudariti drugačne prednosti tega poklica. Policija potrebuje nov, svež kader, saj se je povprečna starost zaposlenih v policiji v desetih letih (od leta 2009 do 2018) močno povišala[1].

Promocija zaposlitvenih možnosti v policiji poteka na različne načine (predstavitve na šolah, sejmih, Facebooku, spletni strani organa, informativnem dnevu ipd.). Zelo pomembno je, prvič, vedeti, kateri promocijski kanali so najuspešnejši oziroma jih populacija, ki jo zanima zaposlitev v policiji, najpogosteje uporablja, in, drugič, zagotoviti, da tudi na podlagi teh ugotovitev policija sistemsko pristopi k načrtovanju promocije za različne starostne in poklicne skupine, upoštevajoč regijske značilnosti.

Ustanovljena je bila tudi delovna skupina za promocijo zaposlovanja v policiji. Njene naloge so pregled trenutnega stanja na področju promocije zaposlovanja v policiji, izdelava promocijskih načrtov, organizacija in izvedba dogodkov, izdelava slikovnega gradiva, in, če je to mogoče, tudi videogradiva, ter druge naloge, ki se nanašajo na področje promocije zaposlovanja v policiji in/ali bodo izhajale iz navedenih nalog.

Prvič anketiranje kandidatov, prijavljenih na razpis za policiste

Policija je maja 2019 prvič izvedla anketo med kandidati za policiste, ki so

Preglednica 1: Struktura anketiranih oseb

Demografske značilnosti	Število	Delež (v odstotkih)
Spol	169	
moški	129	76,3
ženski	40	23,7
Starost	169	
od 18 do 23 let	115	68,0
24 let ali več	54	32,0
Trenutni status		
zaposlen	64	37,9
iskalec zaposlitve/brezposeln	46	27,2
nedokončana srednja šola	59	34,9
Dosežena formalna izobrazba		
manj kot srednja šola	59	34,9
srednja šola	89	52,7
višja šola, prva in druga bolonjska stopnja ali več	21	12,4
Regija (PU)	169	
pomurska regija (PU Murska Sobota)	14	8,3
podravska regija (PU Maribor)	27	16,0
koroška in savinjska regija (PU Celje)	31	18,3
osrednja Slovenija in zasavska regija (PU Ljubljana)	43	25,4
jugovzhodna Slovenija in spodnjeposavska regija (PU Novo mesto)	7	4,1
gorenjska regija (PU Kranj)	22	13,0
obalno-kraška in notranjsko-kraška regija (PU Koper)	14	8,3
goriška regija (PU Nova Gorica)	11	6,5

[1] Glej preglednico *Povprečna starost zaposlenih* v Letnem poročilu o delu policije za leto 2018 na strani 159; URL: https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPoro%C4%8Dilo2018.pdf.

se prijavili na razpis za zaposlitev in vpis v višješolski študijski program Policist. Anketa se je izvedla ob izvajanju selektivnih razgovorov, tako da ni bila zajeta celotna populacija prijavljenih kandidatov na razpis, je pa to začetek pridobivanja povratnih informacij kandidatov o promocijskih kanalih policije.

Namen ankete je bil, da se z analizo pridobljenih podatkov ugotovi:

- kateri promocijski kanali so anketirance najbolj pritegnili,
- v katere kanale moramo vložiti več truda in
- kakšni so naši izzivi za prihodnost.

Med anketiranimi osebami je bilo tri četrtine moških. Slabih sedem desetin je bilo starih od 18 do 23 let. Glede na status je bilo zaposlenih nekoliko več kot tistih z nedokončano srednjo šolo (maturantov), vendar se tudi njihovo število ni opazno razlikovalo od števila iskalcev zaposlitve oziroma brezposelnih. Glede na doseženo stopnjo izobrazbe je imela dobra polovica končano srednjo šolo. Četrtina anketiranih oseb je prebivala na območju Policijske uprave Ljubljana.

Promocijski kanali

- **Kanali za pridobitev informacij o razpisu za poklic policista**

Anketirane osebe so skupno navedle 270 promocijskih kanalov za pridobitev informacij o razpisu za poklic policista, najpogosteje pa spletno stran policije (32,2 odstotka), vrstnike in prijatelje (29,6 odstotka) ter spletne portale in družbena omrežja (24,4 odstotka). Spletnih strani ministrstva za javno upravo za iskanje informacij o razpisu ni uporabilo veliko anketiranih oseb, le 5,6 odstotka, 2,6 odstotka anketiranih oseb pa je informacije dobilo v tiskanih medijih. Pod drugo so anketirane osebe navedle, da so informacije o razpisu dobile predvsem od policistov, bodisi osebno bodisi na predstavitvah na srednji šoli. Po eden so kot vir informacij navedli tudi sejem Informativa, mamo in družino.

- **Kanali za pridobitev informacij o zaposlitvenih možnostih**

Anketirane osebe so informacije o zaposlitvenih možnostih najpogosteje dobile na informativnem dnevu na Policijski akademiji (38,3 odstotka), predstavitvah v srednji šoli (21,3 odstotka) in policijskih postajah (15,7 odstotka). Delež sejmov Informativa in Arena mladih kot vira informacij o zaposlitvenih možnostih je bil 6,4-odstoten, delež svetovalca za izbiro poklica v srednji šoli pa 3,4-odstoten. Med drugimi viri so bili najpogosteje navedeni svetovni splet, prijatelji in vrstniki oziroma znanci, tudi zaposleni v policiji. Peščica je navedla Facebook in starše, nihče pa informacij ni pridobil na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje. Skupno je bilo navedenih 235 promocijskih kanalov.

- **Kanali za nagovarjanje k prijavi na zaposlitveni razpis**

Med 257 navedenimi promocijskimi kanali, ki so prepričali anketirane osebe, da so se prijavile za zaposlitev v policiji, so bili najpogostejši predstavitev na informativnem dnevu na Policijski akademiji (33,9 odstotka), predstavitev na spletni strani policije (20,6 odstotka) in drugo (16,0 odstotkov). Pod drugo so anketirane osebe najpogosteje navedle lastno željo, lastne izkušnje z opravljanjem dela v pomožni policiji, priporočila bližnjih, pa tudi predstavitve na srednji šoli in spletni strani policije. Predstavitve na srednjih šolah so bile koristne za obveščanje, kot prepričevalni dejavnik pa ne tako pomembne.

Izbira promocijskih kanalov kot virov informacij o zaposlitvenih možnostih in kanalov, ki prepričajo posameznika, da pošlje vlogo za zaposlitev v policiji, je odvisna od statusa, starosti in izobrazbe posameznika. Za mlajše z nedokončano srednjo šolo sta najpomembnejša vira obveščanja predstavitev na srednji šoli in informativni dan na Policijski akademiji. To sta, sicer v nekoliko manjši meri, za to skupino tudi najprepričljivejša dejavnika. Starejši, zaposleni ali iskalci zaposlitve in predvsem vsi z višjo stopnjo izobrazbe pogosteje uporabljajo druge kanale, ki so jim dostopnejši (uporabljajo kanale, ki jih omogoča sodobna tehnologija in mreženja).

Stališča

Anketirane osebe so s tristopenjsko lestvico ocenjevale tudi strinjanje s posameznimi trditvami. V povprečju so se najbolj strinjale s trditvijo, da jim policija zagotavlja reden dohodek, najmanj pa s trditvijo, da jim zagotavlja varno službo, čeprav je tudi pri tej trditvi povprečna ocena še vedno razmeroma visoka. Večina se dolgoročno vidi v policiji in se že zelo dolgo zanima za zaposlitev v njej. Čeprav sta uspešnost in čast visoko ocenjeni, anketirane osebe kljub temu dajejo manjšo prednost zaupanju. Ocene bi bile morda bolj diferencirane, če bi bila uporabljena petstopenjska lestvica.

Preglednica 2: Deleži ocen strinjanja s trditvami o policiji, povprečne ocene in standardni odkloni

	Število	Sploh se ne strinjam.	Delno se strinjam.	Zelo se strinjam.	Povprečna vrednost	Standardni odklon
		(v %)				
Policija mi zagotavlja varno službo.	164	3,7	54,9	41,5	2,38	0,56
Policija je uspešna pri svojem delu.	166	2,4	19,9	77,7	2,75	0,49
Delo v policiji bi zame pomenilo čast.	166	3,6	7,8	88,6	2,85	0,45
Policiji zaupam.	165	2,4	6,7	90,9	2,88	0,39
Policija mi zagotavlja reden prihodek.	160	1,9	6,9	91,3	2,89	0,37
Policija mi zagotavlja namestitev med študijem.	162	5,6	7,4	87,0	2,81	0,51
V policiji se vidim dolgoročno.	166	4,2	4,2	91,6	2,87	0,44
Za zaposlitev v policiji se zanimam že zelo dolgo.	169	5,3	29,6	65,1	2,60	0,59

Ocene anketiranih oseb so se glede na nekatere demografske značilnosti razlikovale le pri trditvi Policija mi zagotavlja varno službo. Mlajši z nedokončano srednjo šolo so bili bolj zadržani glede te trditve, starejši, ki so iskali službo, ali tisti s končano najmanj prvo bolonjsko stopnjo pa so se s to trditvijo v povprečju bolj strinjali.

Sklep: na voljo je še mnogo možnosti za nadgrajevanje promocije zaposlovanja

Glede na odgovore anketiranih oseb lahko ugotovimo, da aktivnosti policije nagovarjajo predvsem mlade s končano srednjo šolo oziroma tiste, ki to šolo končujejo. Uspešni viri informacij pri tem so klasični kanali.

Aktivnosti policistov pri promociji poklica v srednjih šolah so že prinesle rezultate. Povprečna starost kandidatov, ki so podpisali pogodbo o zaposlitvi, je 22 let. Od 100 kandidatov, ki so 1. oktobra 2019 sklenili delovno razmerje, je 53 starih od 18 do 20 let. 29 pogodb o zaposlitvi je bilo podpisanih s kandidati iz osrednjeslovenske regije (PU Ljubljana), sledijo podravska regija (PU Maribor) z 20 podpisanimi pogodbami, koroška in savinjska regija (PU Celje) s 16 podpisanimi pogodbami, gorenjska regija (PU Kranj) s 15 podpisanimi pogodbami, goriška (PU Nova Gorica) in pomurska regija (PU Murska Sobota), vsaka s sedmimi podpisanimi pogodbami, obalno-kraška in notranjsko-kraška regija (PU Koper) s štirimi podpisanimi pogodbami ter jugovzhodna Slovenija in spodnjeposavska regija (PU Novo mesto) z dvema podpisanima pogodbama.

Predstavitve bi bilo treba nadaljevati, in to ne samo v osrednjeslovenski regiji, temveč tudi drugod. Pred tem bi bilo treba ugotoviti, katere so tiste srednje šole, ki so najpogosteje tako imenovani kadrovski bazen za zaposlitev v policiji, in kaj je tisto, kar je na teh predstavitvah srednješolce prepričalo za zaposlitev v policiji. Sodeč po odgovorih anketiranih

oseb, so srednje šole vir informacij o zaposlitvenih možnostih, pri tem pa ni nujno, da te srednješolce prepričajo, da se bodo v policiji tudi zaposlili. To bi lahko storili s poglobljenimi intervjuji z izbranimi kandidati za zaposlitev, ki so že sodelovali v tej anketi in bi bili pripravljeni sodelovati pri izboljšanju promocije poklica policista.

Informativni dan na Policijski akademiji in spletna stran policije sta najbolj prepoznavna promocijska kanala policije, zato bi ju bilo treba dograjevati, da bosta za kandidate še privlačnejša in tudi dostopnejša (na primer za zaposlene ali za tiste iz bolj oddaljenih krajev), denimo z možnostjo spremljanja informativnega dneva na spletu ali s posebnim virtualnim informativnim dnevom, uvedbo spletnih klepetalnic s predavatelji in obstoječimi študenti in podobno. Idej in možnosti je še veliko.

Za policijo bi bilo koristno, če bi znala bolje nagovoriti tudi tiste, ki so že zaposleni, vendar s trenutno izbiro niso zadovoljni, ali pa so celo iskalci zaposlitve. Med promocijskimi kanali je neizkoriščen Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. Glede na to, da je kar nekaj kandidatov iskalcev zaposlitve in brezposelnih, bi bilo nujno, da se zavod in njihovi svetovalci aktivno vključijo v prizadevanja policije.

Kljub vsemu vloženemu trudu promocija zaposlovanja v policiji ne bo uspešna, če policija ne bo poznala razlogov, zakaj se potencialni kandidati ne prijavljajo na razpise in jih zaposlitev v policiji ne zanima. To bi bila lahko prava podlaga za nadaljnje promocijske aktivnosti. Do takrat bodo policiji v pomoč ugotovitve te ankete, v letu 2020 pa je predvidena izvedba spletne ankete med celotno populacijo kandidatov za policiste za vpis v višješolski študijski program. Ta anketa bo zajela tudi tiste, ki se sicer prijavijo na razpis, nadaljnjih postopkov pa se nato ne udeležijo.

Besedilo: Tadeja Kolenc, Oddelek za načrtovanje in analitiko SRSN SGDP GPU, in Suzana Rudež, Sektor za razvoj in sistemske naloge SGDP GPU

Foto: Brigita Petric, mag. Nina Djordjević in Andraž Šegš, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU, Mirko Verovšek, Policijska akademija GPU, in Pomurski sejem

ČETRT STOLETJA EVROPSKE MREŽE FORENZIČNIH LABORATORIJEV

SLOVENSKI FORENZIKI
MED USTANOVNIMI ČLANI UGLEDNEGA ZDRUŽENJA ENFSI

Največje in najpomembnejše evropsko združenje forenzičnih inštitutov (angl. European Network of Forensic Science – ENFSI) letos praznuje že 25-letnico obstoja. Nacionalni forenzični laboratorij slovenske policije je član združenja ENFSI od samega začetka. Stalni stiki in sodelovanje v združenju so za naš laboratorij izjemnega pomena, zato želimo ob tej priložnosti združenje, ki je ena ključnih forenzičnih organizacij, nekoliko bolje predstaviti. Na kratko se bomo sprehodili skozi kronološki pregled njegovega nastajanja in razvoja: od prve ideje nekaj zagnanih znanstvenikov pa do končnega uresničenja zamisli o mednarodno povezanem krogu 72 forenzičnih laboratorijev iz kar 38 držav. Ob tem bomo pogledali, kakšni so pogoji za članstvo, kako združenje deluje in kako poteka naše sodelovanje v tej eminentni družbi strokovnjakov, ki ji priznavajo vodilno vlogo na področju forenzične znanosti v evropskem in tudi svetovnem merilu.

Forenzična znanost, ki se je začela razvijati ob koncu 19. stoletja, ko so delovali nekateri praočetje forenzike (Alphonse Bertillon, Edmond Locard, Rudolf Reiss in Hans Gross, če naštejemo le najbolj znane), se je razmeroma dolgo omejevala le na posamezne države.

Prvo mednarodno povezovanje je spodbudil Edmond Locard, ki je skupaj z nekaterimi drugimi strokovnjaki leta 1929 organiziral Mednarodno akademijo za kriminalistiko (Margot, 2001), L'Academie Internationale de Criminalistique v Lozani; ta je z drugo svetovno vojno prenehala delovati. Šele leta 1948 je bilo v Združenih državah Amerike ustanovljeno združenje direktorjev forenzičnih laboratorijev (ASCLD – American Society of Crime Laboratory Directors), ki velja za danes najstarejšo forenzično organizacijo.

V Evropi razen lokalnih povezav vse do leta 1992 ni bilo mednarodne organizacije, ki bi združevala forenzične znanstvenike. Spomladi 1992 je na pobudo Erica Klepa, začasnega direktorja nizozemskega forenzičnega laboratorija, manjša skupina direktorjev evropskih forenzičnih inštitutov, ki se je zbrala v Rijswijku na Nizozemskem, na odprtju nove stavbe nizozemskega laboratorija, prvič začela razmišljati o povezovanju evropske forenzike po ameriškem zgledu. Še preden se je ideja resno oblikovala, je Eric Klep že predlagal ime, tj. European Network of Forensic Science Institutes – ENFSI.

Novembra istega leta se je na Interpolovem simpoziju o forenziki zbralo večje število predstojnikov evropskih forenzičnih laboratorijev. Dogovorili so se, da prvi uradni sestanek pobude organizirajo na Nizozemskem marca 1993. Prvega sestanka od 13 vabljenih se je udeležilo le 11 predstojnikov (Kopp, Sprangers, 2002).

Volja po povezovanju in organiziranju združenja forenzičnih strokovnjakov, ki bi izmenjevali podatke, sodelovali v raziskavah ter zagotavljali in nadgrajevali kakovost forenzičnih preiskav, se je le še krepila. Ideja mreže forenzičnih laboratorijev, ki bi bila temelj znanstvenih izmenjav v širšem evropskem prostoru ter bi širila zavedanje o pomenu zagotavljanja

Redno srečanje upravnega odbora ENFSI-ja s predsedujočimi delovnimi skupinami v Krakovu na Poljskem leta 2019

programov kakovosti in omogočala znanstveni napredek in razvoj različnih strok, se je okrepila in čedalje bolj postajala resničnost. Že kmalu je bilo jasno, da bo organizacija združenja zastavljena široko, saj so predvideli, da bo imela od 60 do 80 članov. In res, leta 2020, ob 25-letnici ustanovitve, ima ENFSI 72 članov iz 38 držav.

Na podlagi iniciative so se marca 1993 v nizozemskem laboratoriju v Haagu srečali predstavniki dveh švicarskih, irskega, finskega, norveškega, nemškega, belgijskega in dveh britanskih laboratorijev. Še istega leta so se iniciativi pridružili španski, francoski, italijanski in portugalski laboratorij.

Že naslednje leto se je iniciativi pridružil tudi slovenski laboratorij, Center za kriminalističnotehnične preiskave oziroma njegov tedanji predstojnik Janez Golja, skupno število sodelujočih laboratorijev pa je naraslo na 25; Center za kriminalističnotehnične preiskave – današnji Nacionalni forenzični laboratorij (NFL) slovenske policije – je njegov ustanovni član.

Od 19. do 21. oktobra 1995 je bil na nizozemskem forenzičnem inštitutu ustanovitveni sestanek združenja, ki se ga je udeležilo 28 predstavnikov laboratorijev iz 17 držav (Kjeldsen, Neuteboom, 2015). Že na začetku sta bili članici tudi dve univerzi, in sicer Univerza v Lozani, Švica (Ecole des sciences criminelles, prej Institut de Police Scientifique et de Criminologie), in Univerza v Glasgowu (Centre of Forensic Science, University of Strathclyde).

Srce ENFSI-ja so bile vse od njegovih začetkov delovne skupine, ki jih je danes 17, v prvem letu pa jih je bilo le šest.[1] Zanimivo je, da je ENFSI šele leta 2000 ustanovil odbor za kakovost in kompetence (QCC), ki je danes verjetno najaktivnejše in tudi delovno najbolj obremenjeno telo združenja, saj ima poleg akreditacije, razvoja kompetenc forenzičnih strokovnjakov in zagotavljanja kakovosti veliko dela tudi s pripravo strokovnih dokumentov združenja (priročnikov dobre prakse in vodil).

ENFSI je kar štiri leta deloval kot povsem neformalno združenje, saj ni imel niti svoje ustanovne listine (ENFSI Constitution); ta je bila sprejeta šele leta 1999 na skupščini v Moskvi in dopolnjena v letih 2004, 2015 in 2018. Delovanje združenja ureja tudi več drugih dokumentov in politik. Hkrati z ustanovno listino je ENFSI leta 2004 uvedel članarino za financiranje svoje dejavnosti[2] (Kjeldsen, Neuteboom, 2015). Članarina je omogočila bolj profesionalno delo in predvsem pokrivanje stroškov delovnih teles ter članarin v drugih mednarodnih organizacijah.[3]

Članarina je (čeprav z zamikom) omogočila tudi lažje delo sekretariata, ki je od leta 2002 deloval v okviru nizozemskega forenzičnega laboratorija. Leta 2012 se je sekretariat preselil na Poljsko v tamkajšnji centralni forenzični laboratorij policije, tri leta kasneje pa se je ponovno preselil, tokrat v Wiesbaden, v laboratorij nemške zvezne policije, kjer je še danes (Kjeldsen, Neuteboom, 2015). Z letom 2016 je ENFSI postal neprofitna organizacija v skladu z nemško zakonodajo, kar omogoča lažje in preglednejše poslovanje.

Organizacija združenja se v vseh 25 letih ni bistveno spremenila. Najvišje telo je članstvo, ki se enkrat letno sestane na letni skupščini in je sestavljeno iz stalnih predstavnikov laboratorijev v združenju.[4] V njihovem imenu ob

ENFSI
EUROPEAN NETWORK OF FORENSIC SCIENCE INSTITUTES

[1] To sicer ne pomeni, da druge stroke niso imele svojih združenj, res pa je, da so se šele kasneje formalno pridružile združenju, deloma tudi zaradi novembrskega ustanovnega sestanka, ko se je marsikatero neformalno strokovno srečanje že zaključilo.

[2] S povečevanjem števila članov je proračun, ki je leta 2004–2005 znašal 60.000 evrov, narasel na 230.000 evrov za leto 2020. Članarina se je sicer nazadnje zvišala leta 2011.

[3] ENFSI je podpisal sporazume o sodelovanju z Europolom (2015), Cepolom (2009), Eurojustom (2019 in Evropskim združenjem za akreditacijo – EAA (2006) in je član ILAC-a (2006) – International Laboratory Accreditation Cooperation. V pripravi je podpis sporazuma o sodelovanju z Evropsko mrežo za izobraževanje v pravosodju (EJTN), aktivno pa sodeluje tudi z organizacijo IFSA (International Forensic Science Association), v kateri so poleg ENFSI-ja še Ameriško združenje direktorjev forenzičnih laboratorijev (ASCLD), Nacionalni inštitut za forenzične znanosti Avstralije in Nove Zelandije (NIFS ANZ), Latinsko-ameriška akademija za kriminalistiko in forenzične študije (AICEF), Azijsko združenje za forenzične znanosti (AFSN) in Južnoafriško regionalno forenzično združenje (SARFS).

[4] Dolgo je veljalo, da naj bi bili stalni člani predstojniki laboratorijev, toda zaradi delovnih obremenitev predstojnikov se je to izkazalo kot nepraktično, zato je vse več predstavnikov uradnikov, ki so blizu direktorjem in so pooblaščeni za delo v združenju.

pomoči sekretariata ENFSI vodi upravni odbor, ki je imel do leta 2016 pet članov, od tega leta dalje pa do sedem, kar je bila posledica nepričakovanih odhodov posameznikov iz odbora, zaradi česar je bilo delo močno oteženo. Za zagotavljanje kakovosti in akreditacijo je v okviru združenja organiziran stalni odbor za kakovost in kompetence (QCC), stalni odbor za raziskave in razvoj (RDSC) pa skrbi tudi za spremljanje izobraževanja in usposabljanja.

Za delovanje ENFSI-ja so bistvene strokovne delovne skupine. Trenutno jih je 17:

- delovna skupina za biološke sledi, ki ne izhajajo od človeka, in sledi zemlje (APST WG – The Animal Plant and Soil Traces Expert Working Group),
- delovna skupina za digitalne podobe (Digital Imaging WG),
- delovna skupina za preiskave (človeške) DNK (DNA WG – DNA Working Group),
- EDEWG – delovna skupina za preiskave dokumentov (EDEWG – The European Document Experts Working Group),
- delovna skupina za prepovedane droge (DWG – The Drugs Working Group),
- delovna skupina za preiskave eksploziva (FINEX – The Forensic International Network for Explosives Investigation),
- delovna skupina za preiskave prstnih odtisov in sledi (EFP WG – The European Fingerprint Working Group),
- delovna skupina za orožje in sledi z rok strelca (Firearms/GSR WG – Firearms/ Gunshot Residues Working Group),
- delovna skupina za tehnično preiskovanje požarov in kemijsko analizo požarnih ostankov ter požarov na splošno (FEI WG – the Fire and Explosion Investigation Working Group),
- delovna skupina za forenzičnoinformacijske tehnologije (FIT WG – The Forensic Information Technology Working group),
- delovna skupina za preiskave govora in zvoka (FSAA WG – The Expert Working Group Forensic Speech and Audio Analysis),
- delovna skupina strokovnjakov za rokopise (ENFHEX – The Forensic Handwriting Examination Working Group),
- delovna skupina za odtise obuval in sledi orodja (Marks WG – The Expert Working Group Marks),
- delovna skupina za preiskave stekla in barv (EPG WG – The European Paint & Glass Working Group),
- delovna skupina za preiskave prometnih nesreč (RAA WG – The Road Accident Analysis Expert Working Group),
- delovna skupina za ogled kraja dejanja (SOC WG – The Scene of Crime Working Group) in
- delovna skupina za tekstilna vlakna in lase (ETHG – The Textile and Hair Group).

Da je posamezen laboratorij lahko član združenja, mora prihajati iz države članice Sveta Evrope in s svojo dejavnostjo pokrivati več kot polovico aktivnosti ENFSI-jevih delovnih skupin (sodelovati mora v vsaj devetih). Laboratorij mora biti akreditiran v skladu s standardom ISO 17025 oziroma mora imeti v času sprejema jasen načrt pridobitve akreditacijske listine v obdobju naslednjih treh let. Zaposlenih mora imeti vsaj 25 forenzičnih strokovnjakov, ki so usposobljeni za samostojno delo in podajo poročil, in v svoji državi mora imeti status zaupanja vredne ustanove (ENFSI Constitution). Na posebno vabilo upravnega odbora in ob odobritvi članstva lahko ENFSI med člane povabi laboratorije, za katere presodi, da bi lahko prispevali k delu in ugledu združenja. Poleg članov združenja v delovnih skupinah sodelujejo tudi laboratoriji, ki sicer ne izpolnjujejo meril za članstvo, vendar pokrivajo področje dela posamezne delovne skupine; to so tako imenovani pridruženi člani.

Delovne skupine in oba stalna odbora organizirajo redne letne delovne sestanke oziroma znanstvene simpozije, upravni odbor pa sklicuje

Delovni sestanek upravnega odbora v Glasgowu na Škotskem

23. upravni odbor ENFSI-ja. Član odbora je tudi dr. Dorijan Keržan (na fotografiji četrti z leve).

letno skupščino združenja in vsakoletni sestanek z delovnimi skupinami in stalnimi odbori. Tako se je v 25 letih zvrstilo 25 letnih skupščin, 22 sestankov upravnega odbora z delovnimi skupinami in stalnimi odbori ter več sto znanstvenih srečanj in simpozijev, ki so vplivali na razvoj in kakovost evropske forenzike. Sodelovanje med laboratoriji je omogočilo napredek prav vseh forenzičnih strokovnjakov v Evropi, z gosti z drugih celin pa se je znanje širilo po vsem svetu. Poleg tega je ENFSI skupaj s svojimi člani organiziral osem evropskih akademij forenzičnih znanosti (EAFS), ki se jih je udeležilo več kot 7.000 znanstvenikov z vsega sveta.

ENFSI tesno sodeluje tudi z Evropsko unijo, saj mu je ta leta 2009 dodelila status EU-monopolista (Neutebom, Kjeldsen, 2015). S tem je ENFSI pridobil pomembna finančna sredstva, namenjena raziskavam, razvoju in spodbujanju akreditacije. Delovne skupine združenja so s finančno pomočjo Evropske unije napisale vrsto priročnikov dobre prakse in drugih pomembnih dokumentov, ki so danes v uporabi po vsem svetu.[5] Evropska unija je sprejela več sklepov, ki neposredno zadevajo delovanje ENFSI-ja; med njimi so najpomembnejši sklep sveta 2008/615/JHA iz junija 2008 o poglobitvi čezmejnega sodelovanja, zlasti na področju boja proti terorizmu in čezmejnemu kriminalu, s katerim je bila opredeljena izmenjava profilov DNK in daktiloskopskih podatkov, ter sklepi Sveta in akcijski načrt o nadaljnjih ukrepih za vzpostavitev evropskega prostora forenzične znanosti (St 10128/16).

ENFSI sledi svojim načelom in ciljem, ki temeljijo na zagotavljanju kakovosti in ustreznih forenzičnih storitev v celotni Evropi. S spodbujanjem laboratorijev, da sledijo najnovejšim znanstvenim dognanjem in standardom ter zagotavljajo kompetentnost osebja, in s povezovanjem tako z uporabniki kot z znanstveno skupnostjo bo ENFSI okrepil stroko in zagotavljal visoko raven storitev za ključne uporabnike, torej pravosodne organe in organe pregona (Neuteboom, 2012). Zato je sodelovanje Nacionalnega forenzičnega laboratorija na vseh ravneh ENFSI-jevega delovanja strateškega pomena ne le za laboratorij, ampak za policijo in pravosodje v Sloveniji nasploh.[6]

Besedilo: dr. Dorijan Keržan, Nacionalni forenzični laboratorij GPU

VIRI

1. Kjeldsen, T., Neuteboom, W. (2015). *ENFSI – The European Network of Forensic Sciences, 20 Years of Cooperation*. ILAC News – Issue 47, April 2015.
2. Kjeldsen, T., Neuteboom, W. (2015). *20 Years of Forensic Cooperation in Europe: The history of ENFSI 1995-2015*. ENFSI 2015.
3. Kopp, I., Sprangers, W. (2002). History of European network of Forensic Science Institutes. *Z Zagadnien Nauk Sadowich*, 203–217.
4. Margot, P. (2001). History of the European Academy of Forensic Science (EAFS). *Z Zagadnien Nauk Sadowich*, 7–15.
5. Neuteboom, W. (2012). ENFSI – The European Network of Forensic Sciences. *CEPOL European Police Science and Research Bulleti*n – Issue 7, summer 2012.
6. *ENFSI Constitution*. (2018). Pridobljeno na http://enfsi.eu/wp-content/uploads/2017/06/181107_ENFSI-Constitution_181107-approved.pdf 12.3.2020.

[5] Vsi ti dokumenti so dostopni na spletni strani www.enfsi.eu pod zavihkom Dokumenti. Tu so na voljo tudi vsi preostali dokumenti, ki urejajo delovanje združenja. Poleg priročnikov dobre prakse je verjetno najpomembnejši dokument ENFSI-jevo Vodilo za vrednotenje dokaza v forenzičnem poročanju (ENFSI guideline for evaluative reporting in forensic science).

[6] NFL sodeluje v 13 delovnih skupinah, njegovi uslužbenci so delovali v upravnem odboru ENFSI-ja, NFL pa je doslej organiziral osem znanstvenih kongresov na področjih sedmih delovnih skupin.

USPOSABLJANJE ZA UPORABO ELEKTRIČNEGA PARALIZATORJA

VSAKO UPORABO PARALIZATORJA BO ZABELEŽILA TUDI KAMERA

Predvidoma letos naj bi v slovenski policiji za obvladovanje nevarnih oseb vendarle začeli uporabljati tudi električne paralizatorje. Potem ko je bil paralizator po več letih javnih razprav z novelo Zakona o nalogah in pooblastilih policije leta 2017 končno uvrščen med prisilna sredstva, ki jih smejo policisti uporabiti pri opravljanju svojih nalog, smo v policiji kupili 20 paralizatorjev in začeli usposabljanja za njihovo uporabo.

Pred dobrim letom so bili tako za uporabo električnega paralizatorja Taser X2 in osebne kamere Axon BodyCam 2 na Policijski akademiji usposobljeni najprej policijski inštruktorji in multiplikatorji, ti pa so decembra lani in januarja letos svoje znanje prenesli na policiste, ki bodo naprave uporabljali med opravljanjem svojih nalog.

Za uporabo električnega paralizatorja so usposobili 237 policistov iz vse Slovenije. Gre za izkušene policiste na policijskih upravah, ki najpogosteje izvajajo interventne naloge v intervencijskih skupinah in mobilnih kriminalističnih oddelkih, ter policiste Specialne enote. Predvidena so tudi obnovitvena usposabljanja enkrat letno.

Trenutno nabavljenih 20 paralizatorjev

Policisti bodo električne paralizatorje začeli uporabljati predvidoma jeseni. Trenutno ima slovenska policija kupljenih 20 kompletov električnih paralizatorjev Taser, model X2, ki jih proizvaja ameriško podjetje Axon. Električne paralizatorje znamke Taser uporabljajo policije po vsem svetu (v kar 110 državah). Na policijske enote bodo razdeljeni sorazmerno številu policistov. Na podlagi analiz se bomo odločili o morebitni dodatni nabavi paralizatorjev.

Uporaba paralizatorja opredeljena v Zakonu o nalogah in pooblastilih policije

Policisti bodo smeli uporabiti električni paralizator na podlagi zakonskih pogojev, zapisanih v 86.a členu Zakona o nalogah in pooblastilih policije, če ne bodo mogli drugače obvladati aktivnega upiranja ali napada z orožjem ali drugimi nevarnimi predmeti, s katerimi oseba ogroža življenje policista ali koga drugega, ali preprečiti samopoškodovanja, če obstaja neposredna nevarnost za nastanek hude telesne poškodbe ali hujše posledice za osebo.

In kako ta naprava deluje? Električni paralizator z visoko električno napetostjo začasno onesposobi osebo (t. i. nevromišična onesposobitev), kar pri osebi v času delovanja cikla prepreči upiranje, napad ali samopoškodovanje. Cikel delovanja električnega paralizatorja traja pet sekund. Pravila za uporabo električnih paralizatorjev predvidevajo izstrelitev elektrod z varne razdalje, neposreden pritisk naprave na osebo pa je dovoljen le izjemoma.

Snemanje s kamero policistom zagotavlja tudi pravno varnost in poveča strokovnost dela

Zakonski pogoj pri uporabi električnega paralizatorja je, da se vsakršna uporaba paralizatorja elektronsko zabeleži. Kot eno od zaščit pred morebitno zlorabo tega sredstva zakon policiji nalaga tudi snemanje policijskih postopkov. Vsak policist, ki bo nosil električni paralizator, mora istočasno nositi tudi kamero, ki ne bo posnela le trenutka sprožitve tega prisilnega sredstva, temveč tudi dogajanje pred tem kot dokaz, da je bila njegova uporaba upravičena.

Tudi izkušnje policij drugih držav Evropske unije, ki tovrstne kamere uporabljajo že dlje časa, kažejo, da kamere zagotavljajo določeno pravno varnost, in sicer tako policistom kot osebam, s katerimi policisti izvajajo postopke. Po izkušnjah snemanje policijskih postopkov poveča strokovnost dela policistov, s čimer država zagotavlja še boljše spoštovanje in varovanje človekovih pravic, zmanjša se število napadov na policiste, manj pa je tudi zlonamernih in neupravičenih pritožb posameznikov glede dela policistov.

Vsak komplet sestavljajo električni paralizator in tok zanj, štiri operativne kartuše (dve sta nameščeni v električnem paralizatorju in dve rezervni), tok za dve rezervni kartuši, baterija električnega paralizatorja, povezovalni kabel za prenos podatkov, osebna kamera Axon Body 2 z dvema nosilcema in kablom za prenos posnetkov ter navodila. Na fotografiji je kartuša z elektrodama.

Policisti so se na usposabljanju seznanili z delovanjem električnega paralizatorja, zakonskimi pogoji za uporabo in varnostnimi priporočili proizvajalca, v praktičnem delu pa so se usposobili za pravilno ravnanje s paralizatorjem. Inštruktorja sta jih poučila tudi o pravilnem ravnanju po uporabi, ki vključuje učinkovito odstranitev elektrod in oskrbo vbodnega mesta.

Na fotografiji so policisti s policijskih postaj Novo mesto in Krško med usposabljanjem za uporabo električnega paralizatorja, ki sta ga decembra lani izvajala inštruktorja Sektorja uniformirane policije PU Novo mesto.

Osebi v postopku bo zagotovljen tudi zdravniški pregled

Na podlagi Zakona o nalogah in pooblastilih policije morajo policisti po uporabi električnega paralizatorja v najkrajšem možnem času zagotoviti, da onesposobljeno osebo pregleda zdravnik, saj je uporaba tega orožja velik stres za telo. Da bodo zdravstveni pregledi v različnih zdravstvenih ustanovah poenoteni, smo pripravili enoten obrazec oziroma nalog za zdravstveni pregled po uporabi električnega paralizatorja. Nalog bo za zdravstveno ustanovo istočasno podlaga za izstavitev računa naročniku (Policiji) in nekakšen opomnik, katere preglede naj zdravnik opravi (ugotavljanje splošnega psihofizičnega stanja osebe, ocena oskrbe vbodnih mest, posnetek EKG in zapis morebitnih drugih posebnosti).

S paralizatorjem učinkovitejši pri obvladovanju nevarnih napadalcev

Električni paralizator zapolnjuje vrzel med uporabo palice in strelnega orožja, na kar smo opozarjali že vrsto let. Vsako leto so se namreč policisti srečali z nekaj primeri, ko so morali obvladati nepredvidljive in oborožene posameznike, ki iz različnih razlogov (na primer zaradi duševne motnje, vpliva mamil in alkohola ali hudega stresa) niso bili občutljivi na bolečino in okolice niso dojemali realno ter so iz aktivnega upiranja nenadoma prešli v napad na policista. Odslej bodo policisti marsikateri postopek lahko opravili varneje, z le minimalnimi posledicami za osebo ali celo brez njih.

Policist lahko s paralizatorjem nevarno osebo učinkovito obvlada in onesposobi že z varne razdalje, brez fizičnega stika, zaradi česar si lažje zagotovi varno uporabo sredstev za vklepanje in vezanje ter s tem varen in učinkovit nadzor nad osebo. Tudi po mnenju policistov, ki so se usposabljali za njegovo uporabo, je električni paralizator pomembno prisilno sredstvo, s katerim bodo lahko učinkovito obvladali osebo, ki se poskuša samopoškodovati, napada ali se upira z orožjem ali drugim nevarnim predmetom (na primer nožem, palico, razbito steklenico ali vilami), pri čemer je tveganje za poškodbe oseb v postopkih kakor tudi poškodbe policistov pri uporabi paralizatorja manjše v primerjavi z drugimi, tudi milejšimi prisilnimi sredstvi.

Besedilo: Sektor za policijska pooblastila in preventivo SGDP GPU

Foto: Alenka Drenik, Policijska uprava Novo mesto, in Sektor za policijska pooblastila in preventivo SGDP GPU

USPOSABLJANJE NOVIH UPRAVLJAVCEV BREZPILOTNIH ZRAKOPLOVOV

PRI UPORABI DRONOV
BOMO ODSLEJ LAHKO ŠE USPEŠNEJŠI

Na Policijski akademiji in v vadbenem centru v Gotenici so se v drugi polovici januarja usposabljali novi upravljavci policijskih brezpilotnih zrakoplovov.

Dvajset novih kandidatov, ki prihajajo iz Urada za informatiko in telekomunikacije, Nacionalnega forenzičnega laboratorija, Specializirane enote za nadzor državne meje na Upravi uniformirane policije ter s policijskih uprav Koper, Ljubljana in Novo mesto, je po verificiranem programu najprej usvojilo teoretično znanje. Predavatelji iz policije so jim predstavili sisteme in komponente brezpilotnih zrakoplovov. Posebno poglavje je obsegalo varnost letenja in izvajanja operacij, poudarek pa so namenili tudi zakonitosti izvajanja policijskih nalog.

Slušatelji so nato v Gotenici teoretično pridobljeno znanje nadgradili še s praktičnim delom usposabljanja. Pod budnim nadzorom naših inštruktorjev iz Urada za informatiko in telekomunikacije ter s Policijske uprave Koper so se naučili varnega upravljanja brezpilotnih zrakoplovov.

Usposabljanje so zaključili s teoretičnim izpitom in praktičnim prikazom veščin in predpisanih manevrov letenja z brezpilotniki.

Novousposobljeni upravljavci bodo v prihodnje pomagali pri delu sedmim do zdaj že usposobljenim upravljavcem brezpilotnih zrakoplovov, ki delo opravljajo na območju celotne Slovenije.

Slovenska policija ima trenutno v lasti floto 24 brezpilotnih zrakoplovov (vsi znamke DJI), s katerimi se izvajajo različne policijske naloge, opredeljene v 114.a členu Zakona o nalogah in pooblastilih policije. Brezpilotniki se največ uporabljajo pri nadzoru državne meje, iskanju pogrešanih in izgubljenih oseb, varovanju javnih prireditev, pa tudi za dokumentiranje večjih nesreč ali krajev kaznivih dejanj.

V drugi polovici letošnjega leta je predvidena nabava dodatnih brezpilotnikov, ki jih bodo usposobljeni policisti s pridom uporabljali pri svojem delu.

Besedilo: Jure Griljc, Sektor uniformirane policije PU Koper (predavatelj in inštruktor)
Foto: Urad za informatiko in telekomunikacije GPU

VTISI UDELEŽENCEV

Jure Griljc (SUP PU Koper):

»Skupina kandidatov za upravljavce brezpilotnih zrakoplovov, ki smo jo izobraževali v Tacnu in Gotenici, je bila resnično dobra. Vsi kandidati so se ves čas izobraževanja aktivno vključevali v predavanja. Pokazali so veliko zanimanja za delo z droni, kar se je na koncu pokazalo v odličnih rezultatih tako pisnega preverjanja znanja kot tudi praktičnega preizkusa veščin letenja z dronom. V imenu celotne inštruktorske ekipe se vsem zahvaljujem za sodelovanje pri usposabljanju. Veselimo se dela z vami!«

Peter Pekolj (PP Koper):

»Usposabljanje je bilo zelo dobro organizirano, predavanja so bila dobro pripravljena, in kar je najpomembnejše, vsebina je bila razumljivo predstavljena. Vzdušje je bilo odlično in sproščeno. Poleg poglobljenega teoretičnega znanja in praktičnih veščin smo dobili tudi vtis, da predavatelji oziroma inštruktorji zelo dobro poznajo to področje, s svojim profesionalnim odnosom pa so pokazali, da jim tega znanja ni težko prenesti na nas, udeležence.«

Tomislav Prijanovič (NFL GPU):

»Usposabljanje je bilo zelo zanimivo in poučno, nabor predavanj pa širok. Enako velja tudi za učno gradivo, ki je zanimivo in dovolj obširno. Tudi vzdušje v skupini je bilo prijetno. Večina udeležencev je bila ljubiteljev letenja, opazilo se je, da jih opravljanje te dejavnosti veseli. Kljub temu da sem imel že nekaj izkušenj s tega področja, sem se naučil veliko novega. Pozitivno je tudi to, da so predavatelji pripravljeni pomagati z nasveti tudi po koncu izobraževanja.«

Miladin Petrovič (PP Cerknica):

»Celotno usposabljanje je bilo zelo dobro predstavljeno, manjkalo je le več prakse, ampak na to ni bilo mogoče vplivati zaradi vremenskih razmer. Zadeva je bila vrhunska.«

Vojko Mlakar (PP Cerknica):

»Osebno sem bil z usposabljanjem zelo zadovoljen. Predavatelji so nam vsebino predstavili strokovno in predvsem zanimivo, pri čemer je praktični del celo presegel naša pričakovanja. Predlagal bi tovrstno usposabljanje na letni ravni, saj bi to pripomoglo k boljši varnosti in še večji učinkovitosti pri delu.«

Matic Babič (PP Kočevje):

»Usposabljanje upravljavcev brezpilotnih zrakoplovov, ki sta ga izvedla Jure in Uroš z ekipo, je bilo odlično pripravljeno. Že sama tematika se mi je zdela zanimiva, s pravim pristopom in strokovnjaki z različnih področij (prava, letalstva) pa je bil zanimiv tudi teoretični del. Pridobil sem veliko novega znanja, zato bi se podobnih izobraževanj z veseljem ponovno udeležil in jih brez pomislekov priporočil tudi drugim.«

Robert Toman (PP Ilirska Bistrica):

»Usposabljanje me je povsem presenetilo, saj sem bil že na kar nekaj različnih usposabljanjih v policiji, ampak tako zanimivega pristopa predavateljev še nisem doživel. Ves čas so se trudili, da smo bili aktivni in da smo z zanimanjem prisluhnili predavanjem. Zame osebno je bilo najbolj zanimivo to, da so nam predstavili svoje izkušnje in težave ter nas opozorili na to, kaj lahko pričakujemo pri upravljanju drona. Obenem so ustvarili prijetno, skoraj družinsko vzdušje. Spoznali smo se med sabo in prepričan sem, da bo to pripomoglo k temu, da bomo lahko uspešno opravljali svoje delo.«

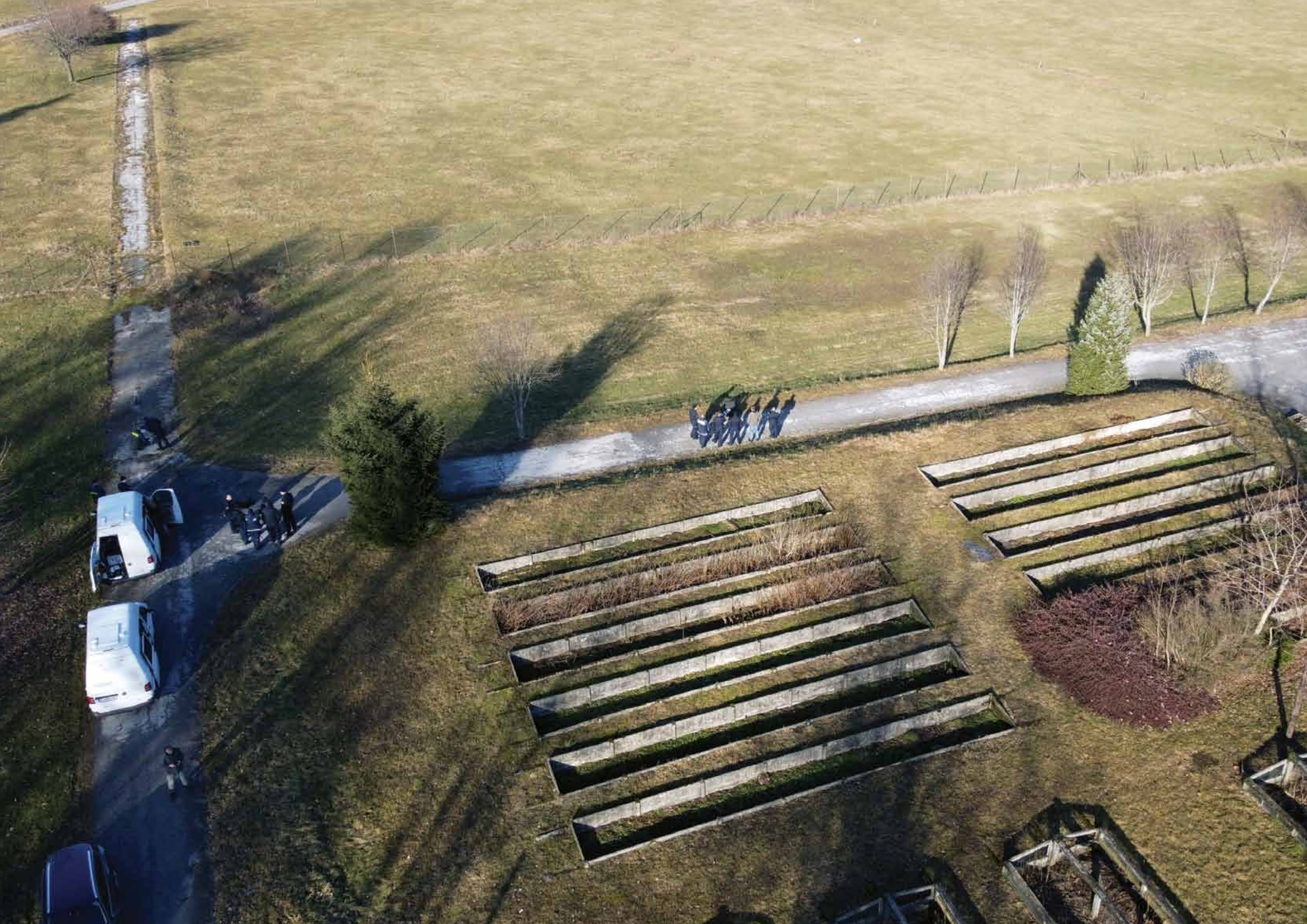

USPOSABLJANJE 10. GENERACIJE POLICISTOV NADZORNIKOV DRŽAVNE MEJE

NA TAKTIČNI VAJI V GOTENICI

USPEŠNO PREMAGALI TUDI NAJTEŽJE IZZIVE

Z nekaj zamude zaradi ukrepov za zajezitev epidemije je od 8. do 12. junija v Vadbenem centru Gotenica potekalo praktično usposabljanje 10. skupine bodočih varuhov schengenske meje.

Usposabljanje je potekalo po ustaljenem urniku in je bilo glede na razpoložljivi čas zelo intenzivno, vendar je udeležencem in izvajalcem z medsebojnim spodbujanjem in pomočjo uspelo premagati tudi najtežje izzive in praktično usposabljanje uspešno zaključiti.

Najzanimivejši je bil predzadnji dan, ko smo preverjali različne aktivnosti, od orientacije po goteniških gozdovih, maskirne discipline, komunikacije po sistemu zvez, iskanja pogrešanih oseb, urjenja v zaustavitvi voznika motornega vozila – postopek je bil nevaren, mi pa tako temeljiti, da smo našli tudi operativno zanimive zadeve in o tem obveščali področno policijsko postajo – pa vse do urjenja za prijetje nevarne oborožene osebe.

Na izhodišče približno deset kilometrov dolge poti smo se prepeljali z novim helikopterjem slovenske policije in s pomočjo kolegov iz Letalske policijske enote opravili še osnovno usposabljanje za izvajanje policijskih nalog z uporabo helikopterja.

Stik s helikopterjem je bil eden najbolj pričakovanih trenutkov usposabljanja, za uspešno izvedbo, izčrpno teorijo in praktično izvedbo pa se zahvaljujemo Robertu Kralju in celotni posadki letalske enote.

Našim nadobudnim varovancem, policistom nadzornikom državne meje, želimo veliko uspehov pri delu!

Besedilo: Marko Poje in Igor Stošič, Vadbeni center Gotenica PA GPU

Foto: Marko Poje in Igor Stošič, Vadbeni center Gotenica PA GPU, Marko Fric, Policijska akademija GPU

Potem ko so uspešno opravili usposabljanje, je osem policistk in policistov iz 10. generacije policistov nadzornikov državne meje, skupaj s 45 pomožnimi policistkami in policisti, 18. junija slovesno zapriseglo pred generalnim direktorjem policije. Na slovesni zaprisegi na Policijski akademiji so se novopečene policistke in policisti še enkrat spomnili na svoja doživetja in izkušnje z usposabljanja. Kandidate je nagovoril tudi vodja usposabljanja Igor Stošič. Pohvalil je motiviranost in predanost kandidatk in kandidatov ter izrazil zadovoljstvo, da bodo že kmalu okrepili policijske enote, ki skrbijo za varovanje državne meje.

SLOVENSKA POLICIJA IN RAILPOL

MEDNARODNA AKCIJA »ACTIVE SHIELD«

ZA BOLJŠO VARNOST V ŽELEZNIŠKEM PROMETU

V sodelovanju Policije in Slovenskih železnic je januarja letos potekala mednarodna preventivna akcija Rail Action Day »Active Shield«, katere cilj je bil okrepiti in izboljšati sodelovanje policije na področju varnosti v železniškem prometu na evropski ravni. Podobne akcije so potekale tudi v preteklem letu, nekaj takšnih aktivnosti pa je načrtovanih tudi za letos.

Junija 2019 je slovenska policija postala polnopravna članica združenja evropskih železniških policij RAILPOL (angl. European Association of Railway Police Forces). Policije držav članic RAILPOL imajo različno ureditev zagotavljanja varnosti na železniškem področju – nekatere države imajo posebno železniško policijo, v drugih, tudi pri nas, pa te naloge opravljajo različne enote policije. V združenju so poleg Slovenije tudi Belgija, Bolgarija, Češka, Francija, Grčija, Nemčija, Madžarska, Italija, Latvija, Nizozemska, Portugalska, Romunija, Slovaška in Španija, izven Evropske unije pa še Srbija, Švica, Združeno kraljestvo in tri organizacije iz ZDA (Amtrak, TSA in FBI).

Temelj delovanja RAILPOL so poleg vodstva njegove delovne skupine, poimenovane Boj proti terorizmu, Kriminaliteta in nezakonite migracije, Javni red, Železniške nesreče in Strateške analize. Slovenija je svoje predstavnike doslej vključila že v vse delovne skupine, razen v Strateške analize. Posamezne delovne skupine v državah članicah praviloma dvakrat letno organizirajo različne poostrene nadzore (akcije).

Pri zadnjem tovrstnem nadzoru smo sodelovali tudi v Sloveniji. 24-urno akcijo Rail Action Day »Active Shield« je 21. in 22. januarja vodila delovna skupina Boj proti terorizmu. Aktivnosti, ki so jih izvajale vse policijske uprave in Specializirana enota za nadzor državne meje, sta usklajevali Uprava uniformirane policije in Uprava kriminalistične policije na Generalni policijski upravi v tesnem sodelovanju s Slovenskimi železnicami.

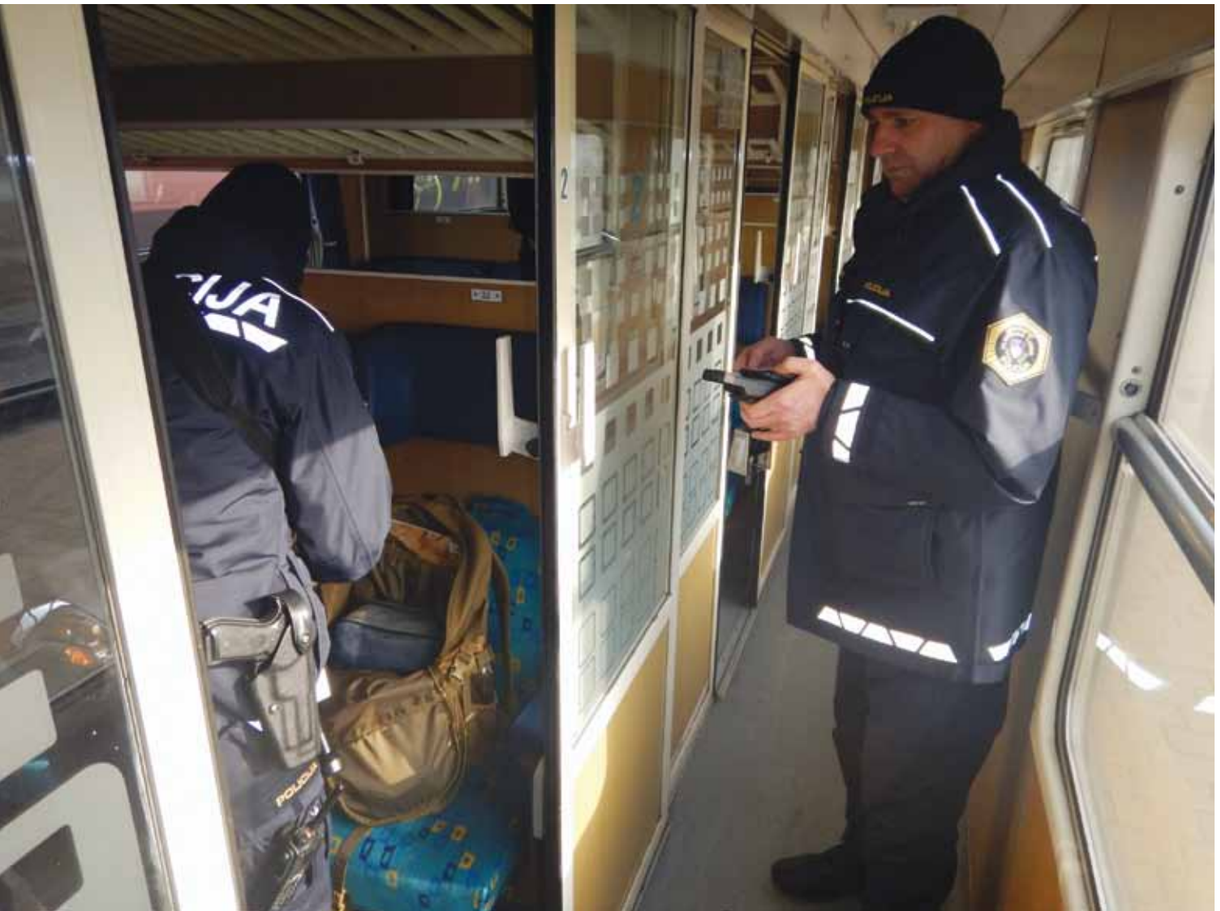

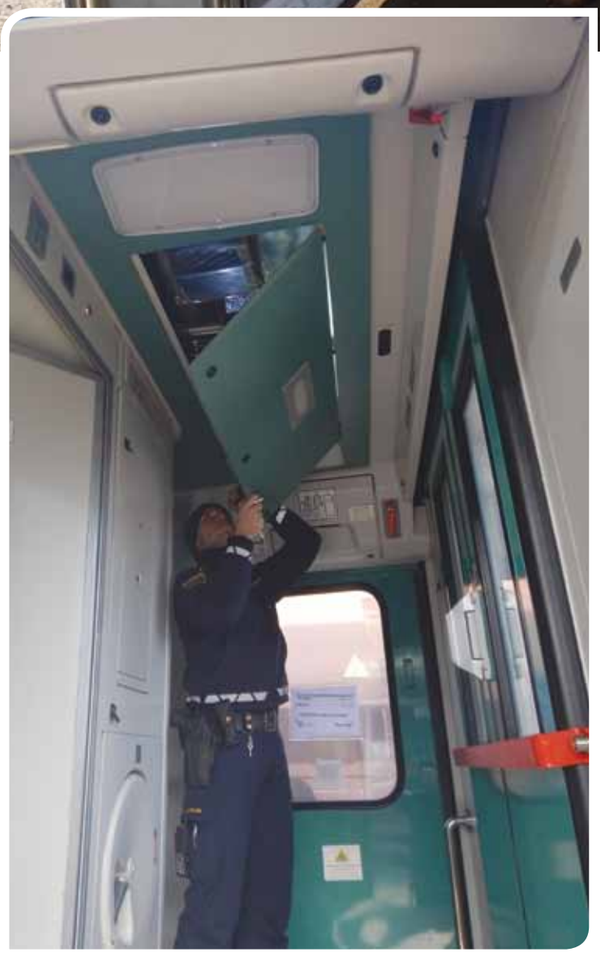

Poostren nadzor se je opravljal predvsem z namenom odkrivanja nezakonitih prehodov/migracij v potniških kabinah kakor tudi v posebej prirejenih prostorih vlakov, odkrivanja ponarejenih/prenarejenih dokumentov in drugih listin, odkrivanja tihotapljenja prepovedanih drog (pri osebah, v prtljagi ali v skritih prostorih), odkrivanja tihotapljenja prepovedanega orožja, streliva in eksploziva (pri osebah, v prtljagi ali v skritih prostorih) ter preprečevanja potiskanja oseb s peronov pod prihajajoči vlak (lanski primeri iz Nemčije; v zvezi s tem je potekalo svetovanje potnikom in zaposlenim na železnicah).

Pri aktivnostih se je preverjalo prevoznikovo ravnanje z najdeno prtljago in pregledovalo prostore za začasno hrambo prtljage (garderobne omarice). V Sloveniji je sodelovalo skupno 172 policistov, ki so opravili nadzor na 50 železniških postajah in 110 vlakih. Preverili so 449 oseb (pri tem so obravnavali eno kršitev določil Zakona o tujcih), 104 kose prtljage, sedem prostorov za pozabljeno prtljago in dve garderobi za hrambo prtljage. Policisti so pri delu uporabljali tudi detektor kovin in službene pse.

Akcija je bila uspešna in na terenu dobro sprejeta. Uradni podatki RAILPOL razkrivajo, da je v njej sodelovalo sedem držav članic RAILPOL in Poljska kot pridružena članica. Na terenu je za izboljšanje varnosti v železniškem prometu v vseh sodelujočih državah skrbelo skupno 3.420 policistov. Ti so opravili nadzor na 2.599 železniških postajah in 2.250 vlakih. Preverili so kar 14.244 oseb, pregledali 3.725 kosov prtljage in pri tem izvedli 143 odvzemov svobode ali drugih ukrepov. V vseh državah so v akciji sodelovali tudi službeni psi. Tovrstne akcije so zelo dobrodošle in veseli nas, da s čedalje boljšim zavedanjem njihovega pomena v stroki in javnosti postajajo stalnica tako pri nas kot tudi po svetu.

Besedilo: Alojz Sladič, Uprava uniformirane policije GPU, predstavnik nacionalne kontaktne točke Slovenije pri RAILPOL

Foto: Alojz Sladič in arhiv Policije

DVE DESETLETJI DELOVANJA SLOVENSKIH POLICISTK V MCM

Z RESOLUCIJO ŠT. 1325 PRED 20 LETI DO VEČJE

VLOGE ŽENSK V MIROVNIH MISIJAH

Ob 20-letnici resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov št. 1325, ki je bila sprejeta 31. oktobra 2000 in spodbuja udeležbo žensk v mirovnih misijah, smo se v slovenski policiji odločili, da izrazimo podporo našim mirovnikom in mirovnicam. Prav letos praznujemo že 20. obletnico prve napotitve slovenske policistke v mednarodne civilne misije (MCM). Nekaj sodelavk, ki so pogumno vstopile na to področje dela, ob tej priložnosti zato pobliže predstavljamo. Kakšne so njihove osebne izkušnje z napotitvijo na mirovne misije, kako so poklicno in osebno doživljale svoje delo v kulturno povsem drugačnem okolju, kot sta Kosovo in Palestina? Česa so se naučile in kaj bi svetovale vsem tistim kolegicam, ki se za takšno sodelovanje še odločajo?

O resoluciji

Varnostni svet Združenih narodov je leta 2000 sprejel Resolucijo št. 1325 o ženskah, miru in varnosti, s katero je pozval k vključevanju vidika spolov v mirovne operacije. Dokument od vpletenih v konflikt zahteva, da spoštujejo pravice žensk in da ženske vključijo v mirovna pogajanja oziroma reševanje sporov in obnovo po koncu konfliktov.

Vedno znova se namreč ugotavljata pomembnost in nujnost vključenosti žensk na vseh ravneh mirovnih pogajanj in v mirovnih procesih, pri čemer ne gre zanemariti vloge žensk pri preprečevanju konfliktov. Ženske niso le žrtve oboroženih spopadov, temveč tudi pomembni akterji na področju miru in varnosti tako doma kot tudi v mednarodnem okolju. Vloga žensk je izrednega pomena za doseganje trajnostnega miru.

Slovenske policistke na mirovnih misijah

Slovenska policija vse od leta 1997 sodeluje v različnih mirovnih operacijah in na misijah, ki potekajo pod okriljem mednarodnih organizacij. Leta 2000 je bila za delo na mednarodni civilni misiji usposobljena prva policistka, ki je bila istega leta napotena na pokonfliktno območje, kjer je delovala misija OZN.

Mag. Anita Lorbek iz Sektorja za mednarodne policijske operacije na Generalni policijski upravi je bila prva policistka vodja slovenskega policijskega kontingenta; med letoma 2013 in 2016 je namreč delovala na misiji EULEX na Kosovu. Kot pravi, se na misiji vsakodnevno srečujejo z varnostnimi izzivi, ki so povsem drugačni od tistih doma. »Manevriranje med različnimi interesi, politikami in kulturnimi razlikami – vse to je stresno. Na začetku si sicer predstavljamo, kako bomo rešili svet, a na koncu se izkaže, da ni povsem tako. Kljub temu je vredno vztrajati!«

Od takrat se je delež policistk mirovnic v naši policiji povečal, saj policija s svojimi aktivnostmi spodbuja večjo angažiranost policistk za delo na mirovnih misijah. Tako imamo danes že drugo policistko vodjo slovenskega policijskega kontingenta.

Vsekakor je pred nami še precej izzivov, ki zahtevajo trud policije in celotne družbe. Čeprav mednarodna skupnost priznava, da število žensk na misijah še vedno ni doseglo želene ravni, predvsem na odločevalskih položajih, si bomo v policiji še naprej prizadevali za aktivno politiko perspektive spolov tako doma kot tudi v tujini.

V tokratni reviji Varnost želimo ob mednarodnem dnevu pripadnikov mirovnih misij OZN, ki smo ga praznovali 29. maja 2020, izraziti podporo in zahvalo vsem policistkam in policistom, ki so s svojim delom prispevali k mednarodnemu miru. Upamo, da bodo zapisi iskrenih izpovedi policistk na naslednjih straneh spodbudili še kakšno policistko in policista za delovanje v mednarodnem okolju, naj bo to pod okriljem mednarodnih civilnih misij, agencije Frontex ali v okviru kakšne druge oblike mednarodne pomoči in sodelovanja.

Praznovali tudi svetovni dan pripadnikov mirovnih misij

Organizacija združenih narodov je leta 2002 29. maj razglasila za praznik mirovnikov in mirovnic. Leta 1948 je namreč prav na ta dan Varnostni svet OZN ustanovil prvo mirovno operacijo UNTSO za nadzor arabsko-izraelskega konflikta v Palestini.

Danes ni nobenega dvoma več, kako pomembne so mirovne misije za vzdrževanje mednarodnega miru in varnosti. Z njihovim razvojem je policijska komponenta sodelovanja postajala čedalje pomembnejša. Tudi slovenske policistke in policisti smo v več kot dveh desetletjih na mednarodnih civilnih misijah v različnih državah in kulturnih okoljih pridobili pomembne mirovniške izkušnje.

Prvi slovenski policist je bil leta 1997 napoten na misijo Zahodnoevropske unije (MAPE v Albaniji). Od takrat je slovenska policija sodelovala v številnih operacijah pod okriljem Evropske unije, Organizacije združenih narodov ter Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi. Slovenski policisti so sodelovali tudi v podpori začasnim koalicijskim oblastem v Afganistanu in Jordaniji.

Trenutno ima slovenska policija na civilnih misijah pet policistov, in sicer enega na misiji EUPOL COPPS v Palestini ter eno policistko in tri policiste na misiji EULEX na Kosovu.

Besedilo: Anita Lorbek, Sektor za mednarodne policijske operacije SGDP GPU
Foto: Andraž Šegš, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

SLOVENSKE POLICISTKE O SVOJIH IZKUŠNJAH Z DELOM NA MIROVNIH MISIJAH

NEPRECENLJIVA IZKUŠNJA JE SPLAVATI V TUJEM, KAOTIČNEM SISTEMU

Maja Strel (Uprava kriminalistične policije na Generalni policijski upravi):

»Na misijo sem bila napotena še pod okriljem Združenih narodov leta 2005. Eno leto na Kosovu je bilo zame ena najboljših izkušenj, tako poklicno kot osebno. Vsaj za enoto, v kateri sem delala, lahko trdim, da je bilo na začetku potrebnega veliko dokazovanja, da so me drugi člani sprejeli kot enakovredno. Večinoma sem delala z zahodnjaki, za katere sem bila ob prihodu vzhodnjakinja (nekateri so mislili, da je v Sloveniji še vedno vojna), zato sem se morala še toliko bolj izkazati in potruditi. Izmenjava znanja in izkušenj, usklajevanje, kako bo neka naloga opravljena, in zagovarjanje stališč so bili veliki izzivi. Da so bili izzivi še večji, je bilo treba vse ubesediti oziroma napisati v tujem jeziku. Delo v mednarodnem okolju človeku da potrditev, da nekaj zna in velja.

Poskusila sem jim dokazati, da je lahko ženska v tem poklicu enakovredna moškemu. Presenetila sem jih predvsem, ko sem med usposabljanjem prvič vodila samoobrambo.

Naša enota je na začetku štela približno 15 mednarodnih (od tega tri ženske) in 15 kosovskih policistov. Pozneje je bilo v enoto sprejetih še

Maja Strel med sprehajanjem potepuških psov iz zavetišča za živali v Prištini na Kosovu

približno 15 kosovskih policistov, med njimi pet žensk. Takrat sem lahko opazila razliko v odnosu kosovskih policistov do njih, kosovskih policistk, in do nas, tujih članic enote. Nas nikoli niso pošiljali kuhat kave ali iskat malice v trgovino, niti nas niso prosili, naj namesto njih pospravimo. Ta odnos je bil moteč tudi za delovni proces – kosovske policistke namreč včasih sploh niso šle na teren, da so lahko pospravile in počistile (enota ni imela čistilke, zato smo čistili sami), in to je bilo zanje povsem običajno. Nato smo imeli delovni sestanek, na katerem je bilo jasno razloženo, kaj se pričakuje od enih in drugih in da smo, ne glede na lastna prepričanja in nazore, po vstopu v službene prostore vsi policisti. Upam, da to načelo v enoti še velja.

SLOVENSKE POLICISTKE O SVOJIH IZKUŠNJAH Z DELOM NA MIROVNIH MISIJAH

Sama sem z znanjem in zgledom kosovskim policistom poskušala dokazati, da je lahko ženska v tem poklicu enakovredna moškemu (prepričana pa sem, da so pri nekaterih nalogah uspešnejši moški in pri drugih ženske, že zaradi telesnih in psihičnih predispozicij); presenetila sem jih predvsem, ko sem med usposabljanjem prvič vodila samoobrambo. Spreminjanje družbenih vrednot se, tako kot vse druge spremembe, začne z majhnimi koraki. Menim, da težava ni nesposobnost žensk, ampak nesposobnost moških, da bi spremembe sprejeli. Na misiji sem doživela le eno negativno izkušnjo. Po približno pol leta sem bila imenovana za namestnico vodje. Pred odločitvijo sem oklevala zaradi skrbi, da bom imela težave s kosovskimi sodelavci, vendar so oni odločitev sprejeli kot povsem normalno, veliko pripomb pa sta imela sodelavca iz visokodemokratične države. Očitala sta mi, da sem neprimerna, ker sem Balkanka, smrklja, in da v tem okolju ne more biti vodja ženska. Na koncu sta bila oba premeščena v drugo enoto.

Dokler nisem prišla nazaj, si nisem niti predstavljala, da bo najtežji del misije pravzaprav vrnitev domov.

Pozitivno me je presenetilo družabno življenje na misiji. V enem letu sicer težko stkeš globlja prijateljstva, saj ljudje neprestano prihajajo in odhajajo. Ker je največkrat edina obveznost v celem dnevu služba, ostaja veliko prostega časa, in če nisi ravno samotarski tip človeka, se ponujajo različne možnosti, kako ga preživeti – od športa, raznih dejavnosti in seveda druženja. Nič nenavadnega ni, da z ljudmi, s katerimi si dopoldne delal, popoldne preživiš čas na fitnesu ali v parku in zvečer še na kateri izmed zabav. Tako je vsak dan, seveda pa je vse odvisno od vsakega posameznika. Če cele dneve razmišljaš o domačih, o tem, kaj delajo in kje so, če je prisotno še ljubosumje in če ves dan čakaš na njihov klic, si slabe volje in potrt. Če pa se, po drugi strani, udeležiš vseh zabav in dogodkov, te najbrž tudi to izčrpa. Kot pri vsem drugem je tudi tukaj potrebna zdrava mera. Sama izkušnja, da se znajdeš in splavaš v sistemu, ki je utečen, obenem pa popolnoma kaotičen, in da večino časa komuniciraš v tujem jeziku, se mi zdi neprecenljiva. Zagotovo pogrešaš domače in s prvim dnem začneš odštevati do odhoda domov, popolnoma pa razumem tudi tiste, ki bi ta odhod prestavljali v nedogled. Lagodnost življenja, ko je edina obveznost v dnevu služba, preostali čas pa se lahko posvečaš čemur koli želiš, človeka nevarno hitro zasvoji.

Dokler nisem prišla nazaj, si nisem niti predstavljala, da bo najtežji del misije pravzaprav vrnitev domov. Od vsega je bilo zame najtežje vrniti se v isto enoto in opravljati isto delo naprej, potem ko sem doživela, kako se nekatere stvari lahko izboljšajo, in bi lahko koristno prispevala s pridobljenim znanjem. Ljudje te ob povratku ne sprašujejo, kaj si se naučil in doživel, ampak jih zanima, koliko si zaslužil. Če predlagaš kakšno spremembo in razložiš, kako si kaj počel v misiji, ti zabrusijo, da ›lahko to delaš na Kosovu‹. Zdi se mi, da je odločno preveč zavisti. Zavisti glede denarja, ne glede znanja. Res gre večina na misijo zaradi zaslužka, ker razumen človek ne bi za eno leto pustil družine, da bi šel pomagat neznancem na kriznem območju (prepričana sem, da če bi bilo delo na misiji plačano enako kot delo doma, ne bi bilo veliko zanimanja zanj) – preprosto gre na misijo tisti, ki zbere pogum in je pripravljen stopiti iz domačega ugodja.

Na letališču sem se zaradi odhoda na misijo od partnerja poslavljala dvakrat; prvič, ko sem se sama vkrcala na letalo, in nato približno 15 let pozneje, ko sem na pot pospremila njega in ostala doma z dvema otrokoma. Občutki ob slovesu nikoli niso lahki. Čeprav se nihče od naju ne bi odločil za odhod brez vzajemne podpore in strinjanja, je bilo prvo slovo na Brniku najbridkejše. Zame je bila ob mojem odhodu najtežja ločitev od ljudi, ki jih imam rada, ko sem ostala doma, pa me je skrbelo, kako mi bo uspelo sami. Družina doma se mora prilagoditi življenju brez partnerjeve prisotnosti, kar pomeni, da se spremenijo družinske obveznosti; spremeni se dnevna rutina in posledično poveča samostojnost partnerja, ki je ostal doma, in tudi otrok. Sodobna elektronika omogoča virtualno prisotnost skoraj ves čas, tako da je bil strah, da bi otroci pogrešali očetovsko vlogo, odveč, seveda pa manjkajo objemi. Ko na obe izkušnji gledam s časovne distance, se mi zdi, da smo vsi pridobili več, kot smo morali žrtvovati.«

SLOVENSKE POLICISTKE O SVOJIH IZKUŠNJAH Z DELOM NA MIROVNIH MISIJAH

TI DVE LETI V PALESTINI STA BILI NAJBOLJ VZNEMIRLJIVI V MOJEM ŽIVLJENJU!

Marija Mikulan (Služba generalnega direktorja policije na Generalni policijski upravi):

»Leta 2015 sem bila izbrana za delo na mednarodni civilni misiji EUPOL COPPS v Palestini. Opravljala sem naloge policijske svetovalke za koordinacijo dela med svetovalci misije in uslužbenci palestinske policije. Misija EUPOL COPPS je bila ustanovljena 1. januarja 2006 z namenom, da svetuje palestinski policiji in pravosodnemu sistemu v skladu z najboljšimi mednarodnimi standardi oziroma da pomaga vzpostaviti trajnosten in učinkovit policijski in pravosodni sistem. EUPOL COPPS je tudi del širših prizadevanj Evropske unije pri iskanju rešitve izraelsko-palestinskega spora in oblikovanja države Palestine, ki naj bi temeljila na sobivanju dveh nacij. Misija si tudi močno prizadeva za večjo varnost palestinskega prebivalstva in za krepitev načela pravne države.

Varnost je tukaj res velika težava tako za Izraelce kot tudi za Palestince, pa tudi za predstavnike misije. Zaradi varnosti so mednarodni svetovalci in vodstvo misije nastanjeni v Izraelu. To je zame pomenilo, da sem živela v eni državi in delala v drugi.

Vožnja na delo iz Jeruzalema v Ramalo (neuradno glavno mesto Palestine) je bila za nas vsakodnevni izziv. Najprej sem zjutraj na mobilnem telefonu prebrala vsa sporočila o varnosti, ki smo jih dobivali od za to pristojne službe. Največja nevarnost v Izraelu so bili naključni napadi z nožem in vožnja z vozilom v gručo ljudi na avtobusnih postajah. Večkrat je bilo prav od tega odvisno, kdaj iti v službo na Zahodni breg (Palestino) in kdaj ne, obenem pa je bilo od tega odvisno tudi, katere nadzorne točke so odprte in katere ne. Pot nazaj nam je večkrat preprečila množica ljudi, ki je pogosto iz različnih razlogov nasilno ali mirno protestirala pri teh nadzornih točkah. Najnevarneje je bilo, kadar so čakali na vrnitev posmrtnih ostankov nekoga, ki so ga ubile izraelske varnostne sile. Takrat je bilo pri ljudeh veliko čustvenega naboja, jeze in sovraštva do vseh, ki to dovoljujejo, tudi do Evropejcev, zato je bilo nevarno tudi za nas. Večkrat smo počakali na sedežu misije, in ko so se razmere umirile, smo se odpravili nazaj v Izrael.

Naslednji velik izziv so bili zame vsakodnevni stiki s palestinsko policijo. Zlasti ženske se zavedamo, da je lahko policijska organizacija, tudi v Evropi, dokaj tradicionalna in toga v pogledih na vlogo žensk v njenih vrstah, to pa se še toliko bolj izrazi v muslimanskem svetu, kjer je vloga ženske v družbi pogosto opredeljena na podlagi verskih izročil in tradicije. Palestina se sicer glede tega razlikuje od zelo ortodoksnih muslimanskih držav, vendar pa je kljub temu prav religija tista, ki vodi tako v posvetnem kot tudi v verskem življenju. Pri tem so mi veliko pomagale že izkušnje z misije v Albaniji. Odnosi med moškimi in ženskami so mi bili poznani, zato sem bila že na začetku zelo dobro pripravljena. Pozanimala sem se tudi, kakšne posebnosti veljajo za Palestino, tako da sem bila seznanjena z vsem.

Ko sem v uniformi hodila po ulicah Ramale, sem vzbujala neverjetno pozornost. Tamkajšnje ženske s statusom policistk namreč vedno delajo samo v pisarni, nikoli na terenu.

Zelo pomembno je, da v prvih stikih ne narediš večje napake, ker lahko zamera dolgo traja in jo je težko popraviti. Najbolje je, da se kar prilagodiš njihovim običajem in sprejmeš njihov način obnašanja, na primer: ne rokuješ se z moškim, ki ni v sorodu, ne gledaš ga v oči itd. Edini način, kako si pridobiš spoštovanje, je, da spoštuješ njihove običaje in tradicijo ter da si kar se da strokovno usposobljen. Znanje in sposobnost pri ženskah spoštujejo in potem ženske počasi tudi sprejmejo kot enakovredne. Zelo zadovoljna sem bila, da zaradi tega nisem imela nobenih težav pri delu, celo nasprotno, včasih sem bila celo uspešnejša od sodelavcev. Po nekaj mesecih, ko smo se bolje spoznali, tudi rokovanje pri nekaterih ni bilo več težava.

Ženske na mednarodnih mirovnih misijah prav gotovo pustimo pečat na lokalnem prebivalstvu, še posebno v muslimanskem svetu, saj smo s svojim znanjem ter enakovrednim in samozavestnim pristopom za zgled domačinkam, ki v nas pogosto vidijo navdih za svoje uveljavljanje v družbi in na delovnem mestu. Ko sem v uniformi hodila po ulicah Ramale, sem vzbujala neverjetno pozornost. Pogosto se mi je zgodilo, da so k meni pristopile ženske ali pa moški in mi postavljali različna vprašanja o mojem delu in življenju. V Palestini sicer muslimankam priznavajo določeno vlogo v poslovnem svetu, vendar samo toliko, da preveč ne kršijo verskih in tradicionalnih vrednot. Na primer, v policiji so tudi ženske, ki imajo status policistk, vendar delo vedno opravljajo v pisarni, nikakor ne na terenu.

Moje delo je seveda potekalo tudi znotraj same misije. Tu veljajo evropski standardi in evropska pravila glede dela in medsebojnih odnosov. Formalno je jasno, kaj to pomeni, v vsakodnevnem življenju pa se pokažejo razlike. Kar zahtevno je krmariti med različnimi karakternimi značilnostmi, navadami in običaji, ki jih ljudje prinesejo s seboj iz različnih držav. Na primer, na redkobesednost in zadržanost Fincev in drugih Skandinavcev se je kar težko privaditi, lahko pa vzbujajo dober občutek, ker so zelo zanesljivi in odkriti, radi pomagajo in se nanje vedno lahko zaneseš. To pa so tiste značilnosti, ki so v takšnih okoliščinah še posebno veliko vredne. Zelo pomembno je, da se znaš prilagajati in komunicirati, da sprejemaš drugačna mnenja, znaš sklepati kompromise in spoštuješ drugačnost, kajti tukaj si res ne smeš privoščiti, da si s kom v sporu – že naslednji dan se namreč lahko z njim voziš v avtu, in če se zgodi kaj nepredvidenega, sta odvisna drug od drugega.

O marsičem bi še bilo vredno pisati, a na koncu naj povem le, da sta bili ti dve leti najbolj vznemirljivi v mojem življenju. Seveda sem se ob vrnitvi domov vprašala, ali se je bilo vredno izpostavljati nevarnostim in okolju, ki je ogrožalo moje življenje in zdravje, ter različnim oblikam stresa, ki so bile neprestano prisotne. Odgovor ni preprost in občutki so zlasti na začetku nedoločljivi. Po eni strani čutiš veselje, da si spet doma in bo ponovno vse tako, kot je bilo, po drugi strani pa čutiš, da ne bo tako. Toliko spoznanj, nepredvidljivih dogodkov, strahu in tudi prijetnih doživetij je nedvomno vplivalo na moj pogled na svet, delo, religijo, politiko in še kaj. Vsak, ki se odloča za odhod na misijo, še posebno ženske, mora vedeti, da to delo pusti močan pečat v življenju, vpliva pa zlasti na pogled na življenje, partnerstvo, odnose v družini in tudi širše.

Slovenijo, to urejeno, varno in v vseh pogledih čudovito državo, začneš v popolnosti ceniti šele takrat, ko prideš od tam, kjer o vsem tem ljudje lahko le sanjajo.

Takšnih izkušenj se prav gotovo ne da pridobiti doma, v Sloveniji, tej urejeni, varni in vseh pogledih čudoviti državi, ki jo začneš v popolnosti ceniti šele takrat, ko prideš od tam, kjer o vsem tem ljudje lahko le sanjajo. Prav zaradi takšnih in podobnih izkušenj verjetno nas, *misijonarke* in *misijonarje*, vleče v svet.«

SLOVENSKE POLICISTKE O SVOJIH IZKUŠNJAH Z DELOM NA MIROVNIH MISIJAH

ČE SE ODLOČIŠ ZA MISIJO, MORAŠ BITI NAJPREJ PSIHIČNO ZREL

Marjeta Jenko Ravas (upokojena, nazadnje zaposlena na Postaji letališke policije Brnik na Policijski upravi Kranj):

»Odločitev za prijavo na razpis za delo v mirovnih operacijah je prišla spontano. Prebrala sem depešo in potem je črv začel glodati, glodati ... To je bil prvi tovrstni razpis za mirovne misije v policiji. Takrat sem bila stara 38 let, mati dveh odraščajočih otrok. Vedno sem iskala nove izzive v službi ali doma. Kar hitro je sledila odločitev in takratnemu komandirju sem oddala prijavo. Čez čas je prišel seznam kandidatov, ki smo izpolnjevali prve pogoje. Potem je prišlo na vrsto preostalo: psihofizično testiranje, test angleškega jezika in zdravniški pregled. Za vsem tem je sledilo usposabljanje v Gotenici, na katerem so nas po najboljših močeh pripravljali na različne situacije.

Prva misija je bila UNMIK na Kosovu v letih 2000–2002. Takrat smo lokalne policiste, ki so ravno prišli s Policijske akademije in imeli le teoretično znanje, urili v praksi, saj takrat še niso imeli policijskih pooblastil. Tam sem se tudi prvič srečala s popolnoma drugačno miselnostjo ljudi, kulturo, običaji, pogostimi redukcijami elektrike in vode ... Prisotni smo bili policisti iz 52 držav, vsak s svojo teorijo in prakso, a vendar smo bolj ali manj uspešno odpravili vse ovire, ki so se postavljale na poti. Prvih osem mesecev sem delala na letališču; začela sem na najnižji stopnji in napredovala do vodje skupine. Potem je vse začelo postajati rutina in sem zaprosila za premestitev na oddelek za boj proti prostituciji in trgovini z belim blagom. Pri tem delu je bilo kar nekaj čustvenih izzivov, a smo jih s sodelavkami predebatirale in premagale. V tem delu se je močno pokazala ženska empatija (bilo nas je šest žensk iz šestih držav) in moram reči, da smo bile pri delu zelo uspešne, kar mi je še danes ostalo v lepem spominu.

Naloge na misijah so bile podobne kot doma, vendar so okoliščine delovanja precej drugačne, zato mislim, da mora biti vsak, ki se za to odloči, najprej psihično zrel in pripravljen na večje napore, predvsem psihične.

Druga misija je bila EULEX na Kosovu. Ta je bila opazovalna, kar pomeni, da smo bili le opazovalci in smo svoja opažanja sporočali nadrejenim. Na tej misiji sem delovala kot svetovalka za dokumente (ponarejene/prenarejene listine). Tokrat mi je bilo lažje, saj sem že poznala teren in nekatere ljudi, način dela, pričakovanja itd.

Slovenski policisti smo bili na splošno dobro sprejeti. Morda smo imeli pri lokalnem prebivalstvu za odtenek več spoštovanja, ker smo prihajali iz nekoč skupne države, lažje nam je bilo tudi zaradi znanja jezika ter

SLOVENSKE POLICISTKE O SVOJIH IZKUŠNJAH Z DELOM NA MIROVNIH MISIJAH

Na levi fotografiji je Marjeta na misiji UNMIK skupaj z lokalnima policistoma kosovske policije na dan volitev leta 2001, ko je bilo določeno območje, na katerem so obiskovali volišča in tako nadzorovali javni red in mir ter odkrivali kazniva dejanja. Na fotografiji spodaj je prejela EULEX-ovo medaljo iz rok vodje misije EULEX na Kosovu Xavierja de Marnhaca.

Prvih osem mesecev sem delala na letališču; začela sem na najnižji stopnji in napredovala do vodje skupine.

poznavanja zgodovine in zakonodaje. Na začetku je bil prisoten občutek, da me kot žensko niso enako upoštevali, a je čas pokazal, da smo ženske enakovredne moškim.

Misija je bila zame predvsem osebni izziv in preverjanje, kje so moje fizične in psihične meje. Seveda je bil to tudi poklicni izziv, želja po novih izkušnjah, delu v drugačnem delovnem okolju in z medkulturnimi razlikami, pridobivanje izkušenj od mednarodne skupnosti policistov in nenazadnje tudi predstavljanje Slovenije in slovenske policije. Res je, da ženske v policijskih vrstah nismo in ne moremo biti enakovredne moškim glede telesnih sposobnosti, a s psihološkega vidika se je pri meni izkazalo, da smo močnejše.

Naloge na misijah so bile podobne kot doma, vendar so bile okoliščine delovanja precej drugačne, zato mislim, da mora biti vsak, ki se za to odloči, najprej psihično zrel in pripravljen na večje napore, predvsem psihične. Nenazadnje so se spletla tudi mednarodna prijateljstva. Z nekaterimi sem ostala v stiku in se občasno obiščemo.«

SLOVENSKE POLICISTKE O SVOJIH IZKUŠNJAH Z DELOM NA MIROVNIH MISIJAH

ODHOD NA MISIJO SEM RAZUMELA KOT VELIKO IN POMEMBNO DELO

Suzana Zevnik (Sektor kriminalistične policije na Policijski upravi Novo mesto, trenutno vodja slovenskega policijskega kontingenta na mednarodni civilni misiji EULEX na Kosovu):

»V slovenski policiji delam od leta 1996. Trenutno zasedam delovno mesto višje kriminalistične inšpektorice, pred tem pa sem opravljala dela in naloge vodje oddelka za šolanje službenih psov. Moja karierna pot nikoli ni potekala po ustaljenih vzorcih, zato je bila odločitev za sodelovanje na mednarodnih civilnih misijah nekako logično nadaljevanje učenja in raziskovanja. Iz moje prijave na razpis za mirovnike jeseni 2003 je razvidno, da sem želela nove možnosti za strokovno in osebnostno rast in prepričana sem bila, da bi mi delo v mednarodni mirovni operaciji lahko ponudilo veliko novega znanja in izkušenj poleg možnosti za navezavo stikov z domačimi in tujimi sodelavci z različnih delovnih področij, kar se je pozneje izkazalo za resnično in me navdušuje še danes.

Po prijavi se nekaj časa ni zgodilo nič, nato pa se je nenadoma zgodilo vse – različna preverjanja znanja, razgovori in testiranja, mnogo vprašanj in še več informacij. Ko se je leta 2004 začela zasnežena pomlad, je sledilo osnovno usposabljanje v Gotenici. Naš glavni inštruktor Boris Kankaraš nam je prikazal vse lepote in tegobe morebitnega življenja na misiji, različni izvajalci so nas preplavili s teoretičnim znanjem, v nočeh, ki so sledile, pa smo imeli še nočne pohode in druga presenečenja. Usposabljanje se je končalo z enotedensko simulacijo 24/7, ki sem jo uspešno prestala. Temu je sledilo čakanje na prvo napotitev, ki se je zgodila oktobra 2005. Tedaj sem odpotovala na mednarodno mirovno misijo UNMIK na Kosovu.

Razmere na Kosovu so bile v tistem času še precej kaotične, zato je bilo življenje pogosto precej zapleteno. Težko je bilo najti primerno stanovanje, v katerem bi bilo dobro delujoče ogrevanje, redukcije vode in elektrike pa so bile del običajnega vsakdana. Misije Združenih narodov delujejo tako, da je delovni dan vsak dan razen dni, ko je pripadniku odobrena odsotnost zaradi dopusta ali bolezni. In seveda – angleščina na vsakem koraku. Kljub dokaj dobremu znanju tega jezika sem imela na začetku kar nekaj težav, saj mi je bilo težko takoj najti prave besede, razumeti tiste sodelavce, ki so prihajali iz angleško govorečih dežel, in pripravljati pisne izdelke. Težko mi je bilo tudi komunicirati po telefonu, delo pa je določala kadrovska služba Združenih narodov, ki nas je razporejala v skladu s svojimi potrebami. Tako sem bila najprej dodeljena enoti za preprečevanja trgovine z ljudmi, po treh mesecih pa sem dobila navodilo, naj sodelujem pri ustanavljanju konjeniške enote kosovske policije in pri delu vodnikov službenih psov. O tem sem napisala tudi članek, ki je bil 22. maja 2006 objavljen na spletni strani policije pod naslovom V kosovski policiji ustanovljena konjeniška enota.

21. januarja 2006, v času moje prve misije, je umrl tedanji predsednik Kosova Ibrahim Rugova. Še vedno se spominjam napetosti, s katero smo pričakovali pogreb tega velikega človeka, saj je nekako prevladovalo mnenje, da bi se lahko ponovili nemiri, demonstracije in spopadi, ki so se zgodili marca 2004. Na srečo so bile ocene napačne, saj so prebivalci Kosova svojemu pokojnemu voditelju izrazili spoštovanje mirno in z velikim dostojanstvom.

Svojo napotitev sem končala po 12 mesecih. Na misijo sem odšla z velikimi pričakovanji, da bom lahko prenesla svoje znanje, odhajala pa sem z gorečo željo, da bi izkušnjo ponovila. Sodelavci iz kosovske policije so me sprejeli, mi zaupali in me cenili. V domovino sem se zato vračala z velikimi pričakovanji, saj sem odhod na misijo razumela kot veliko in pomembno delo, opravljeno z namenom izpolnjevanja obveznosti, ki jih je na mednarodni ravni sprejela naša država, kot dejanje, ki zahteva veliko osebnega žrtvovanja. Žal sistem mojih pričakovanj ni znal in zmogel izpolniti, saj v naši organizaciji nimamo možnosti, da bi mirovnike po povratku iz tujine kot posebno skupino vključili v delo

tako, da bi novo znanje in izkušnje pomenili dodano vrednost pri opravljanju rednega dela. Čeprav je bilo to spoznanje zame razočaranje, se sodelovanju v misijah nisem odrekla, saj sem vedno želela dobiti priložnost, da bi stvari spreminjala na bolje.

Novembra 2010 sem bila drugič napotena v tujino, tokrat na misijo MCM EULEX, ki je ponovno potekala na Kosovu. Najprej sem opravljala dela in naloge na delovnem mestu svetovalke vodje enote K9 (ang. Team Leader Advisor to Kosovo Police K9 Unit). Moje delo je obsegalo vsakodnevno sodelovanje z vodjo enote vodnikov službenih psov kosovske policije in njegovim namestnikom, opazovanje, mentorstvo in svetovanje, vodenje skupine inštruktorjev EULEX za enoto K9, načrtovanje dela in poročanje ter projekt dvostranskega sodelovanja med kosovsko in slovensko policijo na področju usposabljanja inštruktorjev. Projekt smo predlagali decembra 2010. V sodelovanju med kosovsko in slovensko policijo je Oddelek za šolanje službenih psov na Policijski akademiji izvedel program usposabljanja štirih inštruktorjev enote vodnikov službenih psov kosovske policije (dva inštruktorja za šolanje službenih psov za odkrivanje prepovedanih drog in dva inštruktorja za šolanje službenih psov za splošno uporabo). Projekt je bil v kosovski policiji odlično sprejet in ocenjen kot zelo uspešen. Več o tem je na voljo na spletni strani policije, v prispevku Slovenska policija za opravljanje splošnih nalog s službenimi psi usposobila dva kosovska policista. Po 18 mesecih misije sem se vrnila v domovino z zavedanjem, da smo s skupnimi močmi opravili res veliko in dobro delo.

Na misijo sem odšla z velikimi pričakovanji o tem, da bom lahko prenesla svoje znanje, odhajala pa sem z gorečo željo, da bi izkušnjo ponovila. Kolegi iz kosovske policije so me sprejeli, mi zaupali in me cenili.

A sistem, v katerega sem se vrnila leta 2012, se od leta 2006 ni bistveno spremenil. Razmere so bile skoraj enake kot pred leti, ovire pa se tudi danes pojavljajo predvsem v sodelovanju z matično delovno organizacijo. Slovenski policist nima enotne široke podpore pri zasedbi želenega delovnega mesta in policija ne ve, kako bi od mirovnika dobila več kot od drugih policistov. Slovenski mirovnik je v tujini priznan, cenjen in iskan, v Sloveniji pa tega žal ne prepoznamo. Pri napotitvah svojih pripadnikov na mednarodne civilne nimamo dolgoročnih ciljev in za zdaj nimamo posebne skupine mirovnikov, ki bi z daljšimi napotitvami dobili priložnost za zasedbo vodstvenih delovnih mest, s katerimi bi Slovenija dobila priložnost vplivati na sprejemanje ključnih odločitev.

Moja tretja napotitev, ponovno na Kosovo, se je začela septembra 2018. Od sredine decembra 2018 poleg rednega dela na področju notranjih preiskav opravljam tudi naloge vodje kontingenta. Kot ženska na misiji nisem imela in nimam nobenih težav. Sodelovanje s pripadniki kontingenta, vsemi preostalimi sodelavci in lokalnim prebivalstvom poteka vzorno in brez zapletov, zavedam pa se, da me v domovini čakajo drugačne razmere. V dosedanjih napotitvah slovenskih policistov v tujino je sodelovala le peščica pripadnic ženskega spola, od katerih do zdaj nobena ni dobila možnosti, da bi sodelovala pri pripravi ključnih mirovniških dokumentov ali da bi s svojim znanjem, mnenjem ali izkušnjami prispevala k pozitivnim spremembam na tem delovnem področju. Mirovnice v slovenski policiji nismo posebna kategorija in nimamo nobene prednostne obravnave, ki bi temeljila na resoluciji Varnostnega sveta Združenih narodov št. 1325. Za zdaj nimamo posebnega mehanizma ali delovne skupine, ki bi proučila možnosti in načrtovala aktivnosti za večje vključevanje žensk na tem delovnem področju. Tudi danes policija na noben poseben način ne podpira vključevanja žensk v mirovne misije in svojim pripadnicam ne daje nobene dodatne spodbude pri morebitnem sodelovanju.

Prav zato je možnosti za spremembe na bolje veliko. Dvajseta obletnica sodelovanja slovenskih policistk na mednarodnih civilnih misijah je pravi čas in zadosten razlog, da razmere začnemo spreminjati, in s sodelovanjem lahko prav ženske bistveno prispevamo k izboljšanju razmer za naše naslednice. Človek potrebuje izzive, da se lahko uči in raste. Čeprav ni lahko, je treba vztrajati in slediti svojim sanjam, da lahko doživimo spremembe, ki si jih želimo.«

Foto: Sektor za mednarodne policijske operacije SGDP GPU in osebni arhivi avtoric

VSEEVROPSKA KAMPANJA O PREDNOSTIH PRIJAVLJENEGA DELA

Od 1. marca do 31. maja je z namenom ozaveščanja o prednostih prijavljenega dela v vseh članicah Evropske unije potekala vseevropska kampanja Prednosti prijavljenega dela. Kampanji, ki jo je vodilo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in pri kateri so sodelovali tudi drugi državni organi, smo se pridružili tudi v policiji. Kampanja je potekala pod nosilnima sloganoma Imej korist. Zasluži. Prijavi. in Pošteno delo, prednost za vse.

Siva ekonomija, kamor spadata tudi delo in zaposlovanje na črno, je pojav, ki ga srečujemo v vseh državah, njene negativne vplive pa čuti celotna družba. Delo na črno dolgoročno ne koristi nikomur – ne osebi, ki tako delo opravlja, ne delodajalcu, ki tako delo omogoča, ne družbi, ki si zatiska oči pred tem pojavom.

Ugotavljanje dela in zaposlovanja na črno je sicer v pristojnosti Finančne uprave RS, toda posredni nadzor nad zaposlovanjem tujcev izvajamo tudi policisti v okviru preverjanja zakonitosti vstopa in prebivanja v državi, s čimer je velikokrat povezan tudi urejen status delavcev. Zato se pristojni organi redno obveščamo in sodelujemo med seboj. Ko policisti ugotovimo, da je tujec zaposlen na črno, začnemo preverjati, kako, kdaj in kje je vstopil v Slovenijo in ali je njegovo prebivanje v skladu s slovensko zakonodajo.

#NEBODILAHKATARČA

V sodelovanju z evropsko mrežo policijskih strokovnjakov za pogrešane osebe in nevladno organizacijo Amber Alert Europe je slovenska policija ob 25. maju, mednarodnem dnevu pogrešanih otrok, po lanski zelo odmevni akciji Ostani varen s Simonom tudi letos pripravila preventivno kampanjo.

Naslov letošnje kampanje je #NeBodiLahkaTarča. Z njo opozarjamo otroke, predvsem mlade najstnike, na t. i. spletni grooming, in jih tako ozaveščamo o nevarnostih navezovanja spletnih stikov, ki lahko vodijo v spolne zlorabe. V ta namen smo zanje pripravili video z nasveti, kako se zaščititi.

Damjan Miklič iz Uprave kriminalistične policije na Generalni policijski upravi kot predsednik evropske mreže policijskih strokovnjakov za pogrešane osebe (angl. Police Expert Network on Missing Persons) poudarja: »Še vedno primanjkuje osnovnega zavedanja o možnosti spletnega nadlegovanja. Otroke vedno učimo o nevarnostih zunanjega sveta, pri tem pa pozabljamo, da lahko sami sebe izpostavijo nevarnosti v lastnem domu, če so aktivni na spletu. Poleg tega še niso osvojili vseh znanj in veščin, da bi lahko bili varni v internetnem okolju. Zdaj ko otroci na spletu preživijo več časa kot kadar koli prej, je zares treba ozavestiti to težavo in otrokom dati potrebne nasvete, da se zaščitijo pred spletnimi plenilci.«

UMETNIŠKA ŽILICA JIH ŽENE K USTVARJANJU

V SLUŽBI DELAVCI MINISTRSTVA,

V PROSTEM ČASU NADARJENI UMETNIKI

Ob letošnjem slovenskem kulturnem prazniku je bilo slovesno tudi na ministrstvu. Rdeča nit slovesnosti, ki smo jo 7. februarja pripravili v prostorih Ministrstva za notranje zadeve, je bila razstava umetniških del zaposlenih na ministrstvu.

Naše dogodke s svojo glasbo običajno obogatijo člani Policijskega orkestra. Tokrat je bilo drugače, saj so bili na slovesnosti naši gostje. Na fotografiji sta člana orkestra med ogledom razstave.

Svoja slikarska platna in kiparska dela so na ogled prijazno postavili tri naše sodelavke in sodelavec iz Sekretariata ministrstva. To so Barbara Juršič, Ana Vidmar, Ljubica Werber in Petrit Ahmeti. Vsak izmed njih umetnost čuti in dojema po svoje; navdih iščejo v različnih motivih, ustvarjajo zase in za svoje bližnje, z umetnostjo pa postanejo celota.

S svojimi deli se je predstavila tudi sodelavka – pesnica Nada Mihelčič, ki je velika in iskrena ljubiteljica Prešernove poezije. Razveselila nas je z branjem dveh svojih pesmi.

Razstava je bila po odprtju še en teden na ogled vsem zaposlenim na ministrstvu in v policiji, pa tudi zaposlenim na Statističnem uradu Republike Slovenije in Upravi Republike Slovenije za jedrsko varnost, ki prav tako domujeta na Litostrojski cesti 54 v Ljubljani.

Ogledalo si jo je več kot dvesto ljudi. Vsi so z nami delili le pozitivne vtise in pohvale.

Besedilo in foto: Služba za odnose z javnostmi MNZ

Nada Mihelčič, pesnica

Velika in iskrena ljubiteljica Prešernove poezije in poezije nasploh je naša sodelavka in pesnica Nada Mihelčič, zaposlena v Službi za delovnopravne zadeve na Uradu za organizacijo in kadre MNZ. Kot sama pravi, veliko opazuje svet okrog sebe in verzi se tako kar sami rodijo. Piše o ljubezni, naravi, minevanju in hrepenenju.

V veliko čast si šteje, da je svoje pesmi lahko predstavila tudi v Prešernovi rojstni hiši v Vrbi. Na slovesnosti je recitirala dve svoji pesmi, Koledar in Poetu.

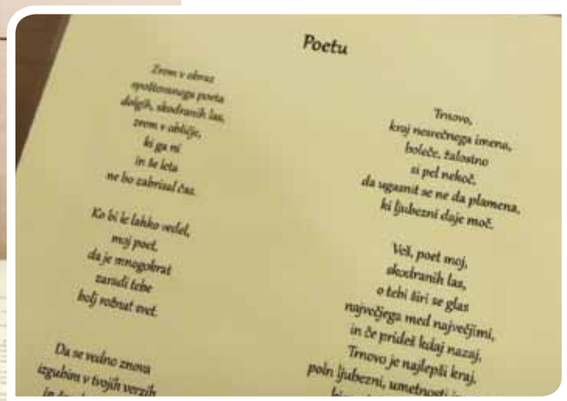

Poetu

Zrem v obraz
spoštovanega poeta
dolgih, skodranih las,
zrem v obličje,
ki ga ni
in še leta
ne bo zabrisal čas.

Ko bi le lahko vedel,
moj poet,
da je mnogokrat
zaradi tebe
bolj rožnat svet.

Da se vedno znova
izgubim v tvojih verzih

Trnovo,
kraj nesrečnega imena,
boleče, žalostno
si pel nekoč,
da ugasnit se ne da plamena,
ki ljubezni daje moč.

Veš, poet moj,
skodranih las,
o tebi širi se glas
največjega med največjimi,
in če prideš kdaj nazaj,
Trnovo je najlepši kraj,
poln ljubezni, umetnosti

Ustvarjalke Ana Vidmar, Nada Mihelčič in Ljubica Werber ob odprtju razstave svojih umetniških del

Ana Vidmar, slikarka

Ana Vidmar je slikarka in dela v Službi za upravno poslovanje in grafiko.

Navdih išče v prozi, poeziji in včasih v drobcih besedila, ki v pravem trenutku najdejo pravo mesto. Morda je prav zaradi tega zanjo ilustracija pesniške zbirke logičen korak.

Ilustracije so njen vpogled v pesmi, doživljanja in misli, ki so jo obšle, ko je skozi okrogle izseke pokukala v njihove svetove.

Barbara Juršič, kiparka

Barbara Juršič je kiparka in je bila do nedavnega prevajalka v Službi za prevajanje in lektoriranje ter informacijsko-knjižnično dejavnost.

Ustvarja zato, ker tako vstopa v drug svet. Ta svet je samo njen, v njem pa ni naglice, kritike, pretiranega razglabljanja in hrumenja vsakdana. Je samo mehka glina, po kateri umetnik drsi s prsti in oblikuje nekaj, kar obstane v brezčasju.

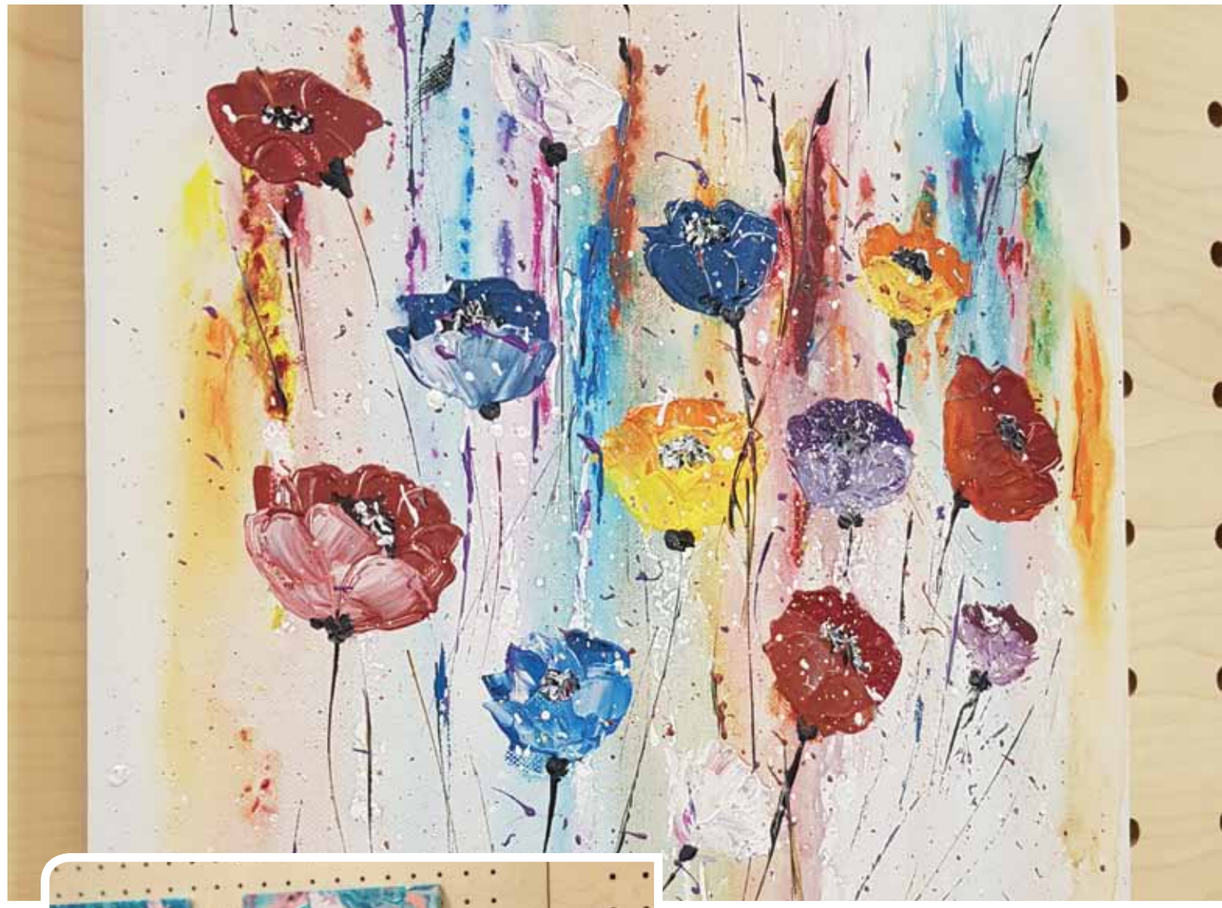

Ljubica Werber, slikarka

Ljubica Werber je vodja Službe za upravno poslovanje in grafiko. Piše pravljice za otroke, vmes pa slika, predvsem z akrilnimi barvami.

Kot pravi, s slikami obdarja sorodnike in prijatelje in jim tako polepša dan in nariše nasmeh na obrazu.

Petrit Ahmeti, slikar

Petrit Ahmeti je koordinator v Sektorju za investicije, vzdrževanje in upravljanje zgradb na Uradu za logistiko MNZ, svoj prosti čas pa posveča ljubiteljskemu slikarstvu. Najraje upodablja različne krajinske motive, tihožitja in živali. Večino slik ustvarja v tehniki olja na platnu.

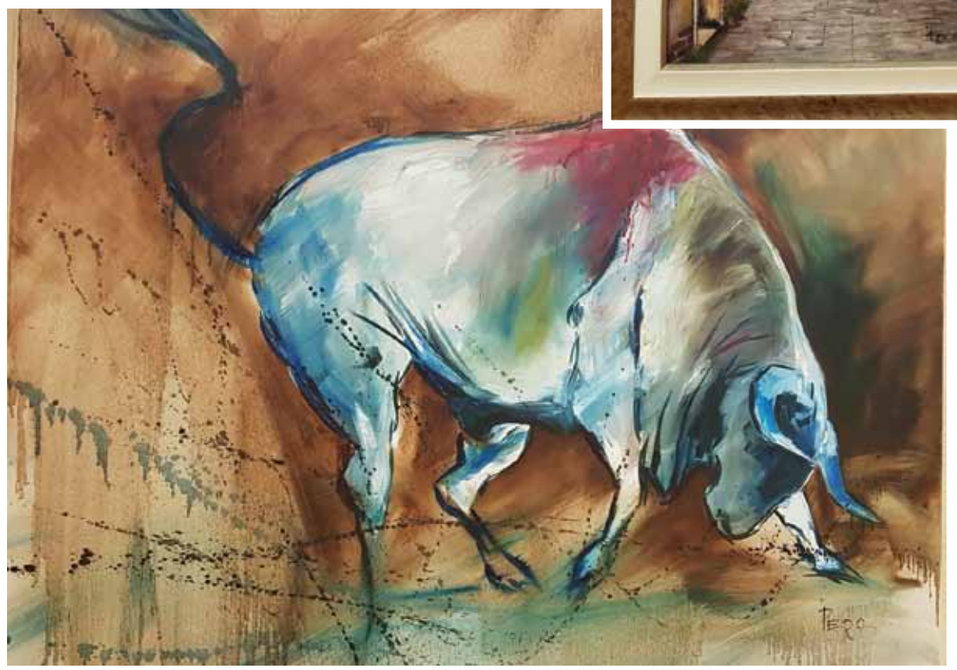

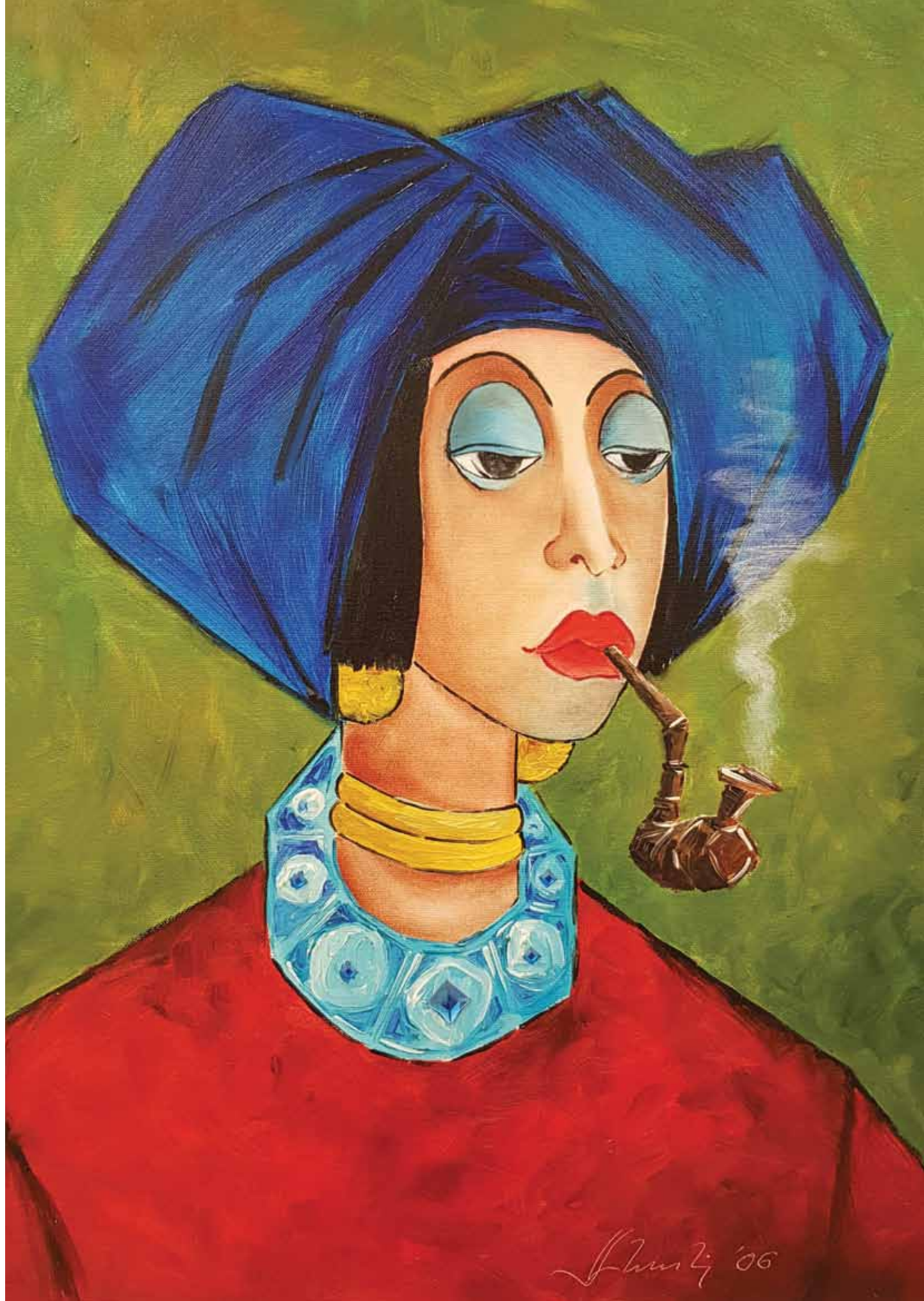

SUZANA IVANOVIĆ IN RALLY OBEDIENCE

KINOLOGIJA JE MOJA STRAST,
PSI PA ČLANI DRUŽINE

Sem Suzana Ivanović in sem že več kot 20 let zaposlena na MNZ. Večino časa sem se ukvarjala z mednarodnimi in evropskimi zadevami in bila v tujini. Veliko sem tudi potovala, tako službeno kot zasebno. Zadnja štiri leta sem zaposlena v Kabinetu ministra. Služba me nikoli ni ovirala pri gojenju moje največje strasti – to je kinologija. Še več, polno in kakovostno preživljanje prostega časa človeku omogoča tudi lažje opravljanje zahtevnih nalog v službi in premagovanje stresa.

S kinologijo se ukvarjam že več kot 20 let. Vanjo me je popeljal moj prvi labradorec Taj, s katerim sva odjadrala v reševalske vode. Bila sva na interventni listi Mestne občine Ljubljana in sodelovala v kar nekaj iskalnih akcijah, udeležila pa sva se tudi nekaj svetovnih prvenstev v reševanju, mednarodnih vaj in mednarodnih izpitov.

Od prvih treningov na bližnjem travniku do odličnih uvrstitev na državnih tekmovanjih

V kinološko športno disciplino rally obedience (RO) sem zašla popolnoma po naključju. Pred leti sem iz zavetišča vzela Bučko, hiperaktivno in dezorientirano psičko, ki je imela precej vedenjskih težav, vendar se je izkazala kot odličen delovni pes z odlično pozornostjo do vodnika. Poklicna pot me je odnesla v tujino, toda z Bučko nama je pred odhodom uspelo narediti izpit B-BH in nato še izpit RO I, nato pa sva se tri leta sami učili novih vaj in vadili po tamkajšnjih lokalnih travnikih. Prenosne ovire sem kupila kar sama.

V tem času sta se nama pridružili še umirjena Bobica, ki je štiri leta živela na ulicah Sarajeva, in mala velika Emi, ki smo jo prav tako staro le pet tednov pobrali na ulici Sarajeva in za katero se je izkazalo, da ima ogromno strahov in frustracij, zato nam je šele s sistematičnim delom in vajami RO uspelo psičko

Pri rally obedience je pomemben pristen odnos med vodnikom in psom, ki temelji na vzajemnem zaupanju in spoštovanju. Za učenje se uporablja izključno pozitivna motivacija, vaje pa se lahko izvajajo kjer koli – ves svet je poligon.

»Psi so moji družinski člani. Veliko prispevajo k temu, da ostajam fizično aktivna. Spremljajo me na potovanjih, izletih in vsakodnevnih opravkih,« pravi Suzana Ivanović. Ko jo je vzela iz zavetišča, je bila Bučka hiperaktivna, dezorientirana, s treningi rally obedience pa je uspela premagati svoje vedenjske težave. Tudi zapuščena psička Emi je imela veliko strahov in frustracij, a ji je njena posvojiteljica s pomočjo te kinološke discipline pomagala, da je lahko zaživela normalno življenje v urbanem okolju. Na fotografiji so vse tri njene pasje kosmatinke: Bučka, Emi in Bobica.

pripraviti na normalno življenje v urbanem okolju. Tudi z Emi sem opravila izpit RO I in občasno se udeležujeva tekem.

Po povratku iz tujine sem se preselila na Obalo in z Bučko sva za Kinološko društvo Obala osvojili naslov državnega zmagovalca v RO II v letu 2017 in državnega zmagovalca v RO III v letu 2018, v letu 2019 pa sva postali državni prvakinji v RO IV. Z Emi imava trenutno najboljšo uvrstitev, tj. četrto mesto v RO I. Svoje znanje prenašam tudi na nove generacije tekmovalcev v tej disciplini v Kinološkem društvu Obala.

Proga RO zahteva polno pozornost tako psa kot njegovega vodnika

RO je disciplina, ki ne zaposli le pasjih možganov, ampak tudi vodnikove; potrebne je precej koordinacije in razmišljanja, da progo spelješ natančno in hitro ter da vmes ne »izgubiš« psa.

Ta kinološka športna disciplina je kombinacija med poslušnostjo (obedience) in sposobnostjo premagovanja ovir (agility), vendar se vse vaje, vključno z ovirami, izvajajo v položaju ob vodnikovi levi ali desni nogi (odvisno od težavnostnega razreda). Glede na težavnost nalog je RO razdeljen na štiri težavnostne razrede ali stopnje. Proga vsebuje (odvisno od stopnje) 15–19 postaj z različnimi med seboj povezanimi nalogami, ki jih vnaprej pripravi sodnik in jih morata pes in vodnik opraviti v treh minutah. V najnižjem, začetnem razredu se vaje s psom lahko izvajajo na vrvici, v višjih razredih pa se izvajajo brez vrvice.

Celoten RO je sestavljen iz 72 različnih vaj, ki jih ponazarjajo dogovorjeni znaki, in vse se na četrti stopnji lahko opravljajo tudi ob vodnikovi desni nogi. Vaje v gibanju vključujejo spremembe v smereh in načinu gibanja ter večje ali manjše kroge, osmice, slalome, gugalnice, mize in gibanje okoli stožcev. Vaje na mestu zahtevajo upoštevanje zahtev, kot so sedi, prostor ali stoj v različnih zaporedjih, ostajanje na mestu, prilagajanje psa vodnikovemu položaju, vodenje na daljavo in podobno.

Ker je z vsako stopnjo več vaj in je njihova izvedba kompleksnejša, so v RO dovoljeni tako glasovni ukazi kot gibi z rokami. V nasprotju s klasičnimi disciplinami lahko vodnik med izvedbo vaje psa spodbuja, hvali ali kako drugače komunicira z njim, niso pa dovoljeni medsebojni dotiki vodnika in psa. Partnerja se med sodelovanjem zabavata. Z delom se krepita vez in zaupanje med njima, saj se za učenje uporablja izključno pozitivna motivacija.

Vaje se lahko izvajajo kjer koli – ves svet je poligon.

Kinološka disciplina, ki ne ločuje, ampak združuje

RO je disciplina, primerna za vse pasme, tako majhne kot velike, mlade, stare, hitre in počasne. Na tekmovanjih sodelujejo različne pasme, od mini yorkshirskega terierja do bernardinca. RO je namenjen vodnikom in psom, ki so končali osnovno šolanje, vendar bi delo nadaljevali za zabavo, še naprej utrjevali vez med vodnikom in psom ter delali na samozavesti psa in njegovi stabilnosti. Namenjen je tudi vsem, ki se zavedajo, da se delo s psom nikoli ne konča, in iščejo vedno nove izzive.

Besedilo: Suzana Ivanović, Kabinet ministra MNZ
Foto: osebni arhiv avtorice

VARNI NA SONCU IN NA SPLETU

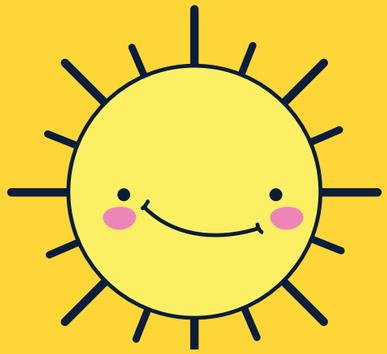

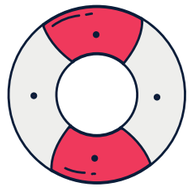

ZAŠČITITE SVOJE GESLO.

BODITE POZORNI, KAJ OBJAVLJATE NA SPLETU.

NE RAZŠIRJAJTE SVOJIH OSEBNIH PODATKOV IN NE RAZKRIVAJTE SVOJE LOKACIJE.

NASILJE, KI SE DOGAJA NA SPLETU, JE PRAV TAKO NASILJE.

NIKOLI SE NE SREČAJTE V ŽIVO Z OSEBO, KI STE JO SPOZNALI PREKO SPLETA.

Mi smo tu
za vas ...